

แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

TRENDS OF THE BUSINESS EDUCATION CURRICULUM OF PRIVATE
VOCATIONAL SCHOOLS IN THE NEXT DECADE

ภัทรวัลณ์ วรรณคำ

PATTARAWAN WANNAKHAM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-504-9

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

TRENDS OF THE BUSINESS EDUCATION CURRICULUM OF PRIVATE
VOCATIONAL SCHOOLS IN THE NEXT DECADE



ภัทรวิวัฒน์ วรรณคำ

PATTARAWAN WANNAKHAM

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 47482
วัน, เดือน, ปี 18 ส.ค. 2546

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974 - 324 - 504 - 9

TRENDS OF THE BUSINESS EDUCATION CURRICULUM OF PRIVATE
VOCATIONAL SCHOOLS IN THE NEXT DECADE

PATTARAWAN WANNAKHAM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL
CURRICULUM AND INSTRUCTION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2003

ISBN 974 - 324 - 504 - 9

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจใน
ทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
TRENDS OF THE BUSINESS EDUCATION CURRICULUM OF PRIVATE
VOCATIONAL SCHOOLS IN THE NEXT DECADE

ชื่อนักศึกษา นางสาวภัทรวัฒน์ วรรณคำ






รหัสประจำตัว 44064715

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.สมพร ไชยะ

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.สวัสดิ์ อุดมโกชน์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	
ดร.สวัสดิ์	อุดมโกชน์	
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลิ่นหอม	
ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 16 พฤษภาคม 2546 เวลา 8.00 น. เป็นต้นไป
สถานที่สอบ ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม


บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว
(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัทธู)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....๒๙.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ.....๒๕๔๖.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
นักศึกษา	ภัทรวัฒน์ วรรณคำ
รหัสประจำตัว	44064715
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2546
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รศ.ดร.สมพร ไชยะ
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.สวัสดิ์ อุดมโกชน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นการวิจัยอนาคต โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามกึ่งโครงสร้างไม่จำกัดคำตอบและแบบสอบถามประมาณค่า ข้อมูลที่ได้วิเคราะห์โดยหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยมและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยสรุปว่า

แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้รอบ รู้ลึกและรู้กว้าง ในวิชาชีพ สามารถเป็นผู้นำและพัฒนาอาชีพตนด้วยการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีปัญญา ด้วยคุณธรรม ให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปรับตนก้าวสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge based economy and society) มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รักองค์การ รักหมู่คณะและทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี ให้มีความชำนาญวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชาโดยเน้นการปฏิบัติได้จริง โครงสร้างหลักสูตรยังคงศึกษาตลอดหลักสูตรระหว่าง 80 – 100 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดวิชาชีพ หมวดวิชาชีพพื้นฐานและหมวดวิชาเลือกเสรี สัดส่วน 68 : 25 : 7 รวมทั้งศึกษาระยะที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิต สาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมและสาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ (วิชาเอก) สัดส่วน 50 : 30 : 20 ซึ่งมีกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชา

สังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และกลุ่มวิชาภาษา มีเนื้อหาสาระความเป็นโลกาภิวัตน์ มีทักษะการสื่อสาร สามารถปรับตัวได้เหมาะสมและแสวงหาแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพไปสู่ความเป็นเจ้าของสถานประกอบการ การใช้หลักสูตรให้มีคณะกรรมการโรงเรียนกำหนดกรอบการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนแบบบูรณาการหรือทวิภาคีที่เน้นการปฏิบัติได้จริง โดยมีมาตรฐานตัวชี้วัดผลสำเร็จของกิจกรรม นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดแหล่งการเรียนรู้หรือหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่หลากหลายและทันสมัยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและเพิ่มประสบการณ์ ส่วนการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรเน้นการให้กำลังใจและช่วยเหลือบุคลากรให้เกิดการพัฒนา ซึ่งครูอาชีพศึกษาต้องมีวุฒิปริญญาทางวิชาชีพและมีประสบการณ์การสอน ส่วนการประเมินผลหลักสูตรจะต้องเป็นแบบหลากหลายครอบคลุมเนื้อหาสาระ ทักษะและความเป็นคนดีของผู้เรียน

Thesis Title	Trends of The Business Education Curriculum of Private Vocational Schools in The Next Decade
Student	Pattarawan Wannakham
Student ID	44064715
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Curriculum and Instruction
Year	2003
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Somporn Chaiya
Thesis Co-Advisor	Dr. Sawat Udomphot

ABSTRACT

This research aimed to study Trends of The Business Education Curriculum of Private Vocational Schools in The Next Decade in four aspects : of objectives; Content; Curriculum Implementation; and Evaluation. This research has applied Delphi technique. The samples were 21 private education experts on private vocational school in business program. The research tools were the open – end, unstructured questionnaire and rating scale questionnaire. The data were analyzed with mean score and interquartile range.

The findings have been concluded that

The trends of The Business Education Curriculum of Private Vocational Schools in The Next Decade will aim for the students to have an in – depth of knowledge, experience and necessary skills sufficient for job performance. The program goal aim must for the students to be leaders and able to develop their career through critical and systematic thinking and problem solving skills. The students would be expected to be ready for the knowledge based economy and society with good attitude towards career, loyal to the organization, able to work well in team, and not least, to gain practical knowledge in their expertise. The curriculum structure would be consisted of 80 –100 credits courses, composed of professional, fundamental knowledge, and elective courses in the proportion of 68 : 25 : 7. The curriculum contents should comprise life – skill, ethics, and

professional knowledge (major courses) in the proportion of 50 : 30 : 20. There will be humanistic, societal, science, mathematics, and language courses which are suitable for the fast – moving globalization. The students are expected to have good communication and adaptation skill to adjust and acquire knowledge to be entrepreneurs. The school board would identify the framework for the professional practice both in and outside the school, which should be integrated together for the students to be able to practically apply such knowledge in the future. There should be the set of standards to determine the success of the program. Besides, the school should provide the up to date learning environment or short vocational courses for the students to have the opportunity to apply their knowledge and gain more experience. The follow – up process must focus on encouraging and assisting the students for the self – development. The vocational school teachers must have professional degree and teaching experience. The curriculum evaluation should be dynamic and able to evaluate students' knowledge, skill, and ethics.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รศ.ดร.สมพร ไชยะ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.สวัสดิ์ อุดมโภชน ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดีจึงจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่างๆอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบุคลากรในบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่อำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารและให้คำแนะนำที่ดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อทูลธรรม วรรณคำ คุณแม่กฤติกา วรรณคำผู้เป็นที่เคารพรักยิ่ง รวมถึงน้องชายและญาติที่ให้กำลังใจ ให้การช่วยเหลือตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนๆและบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงไว้ในที่นี้ ที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาตลอดเวลา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

ภัทรวัฒน์ วรรณคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 หลักและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในอนาคต.....	7
2.2 หลักการจัดการอาชีวศึกษา.....	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	50
2.4 การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย.....	68
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
3.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	81
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	116

5.1 สรุปผลการวิจัย.....	116
-------------------------	-----

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	123
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	136
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	145
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	183

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญในเทคนิคเดลฟาย.....	70
4.1 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มกรอบแนวคิด ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	88
4.2 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มจุดมุ่งหมายทั่วไป ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	90
4.3 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มโครงสร้าง ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	91
4.4 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มจุดมุ่งหมายเฉพาะ ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	92
4.5 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระการเรียนรู้ที่เป็น หมวดวิชาพื้นฐานของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	93
4.6 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่ เป็นวิชาเอกของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	96
4.7 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระความรู้ทฤษฎี ในวิชาชีพและสาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตรวมทั้งสาระที่เป็นคุณธรรม จริยธรรมของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	97
4.8 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระที่เป็นมาตรฐาน การเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสภาวะที่เป็นมาตรฐาน การเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อการทำงานเป็น และทำงานได้ดีกว่าเท่านี้หรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น.....	100
4.10 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสภาวะที่เป็นทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตจำเป็นของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่บุคคลระดับนี้พึงมี เพื่อการประกอบอาชีพ.....	101
4.11 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	103
4.12 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการจัดการเรียนการสอน ระบบทวิภาคีของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	105
4.13 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการจัดการเรียนการสอน วิชาชีพในรูปแบบอื่นๆของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	107
4.14 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการสร้างระบบติดตาม และนิเทศการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	109
4.15 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการสร้างระบบ การประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	110
4.16 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการจัดบริบทในการเรียนรู้ ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ	

ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....112

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.17 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มคุณวุฒิ ประสบการณ์ และความรู้ ความสามารถของครูอาชีวศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	113
4.18 แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	114

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบของหลักสูตร.....	58

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาคนที่สำคัญยิ่ง คนทุกคนจึงต้องได้รับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดหรือโดยใครก็ตามล้วนแต่เป็นการสร้างคนและพัฒนาคนทั้งสิ้น ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีลักษณะการพัฒนาเชิงรุกที่มีเป้าหมายการสร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแนวคิดเดิมจากการพึ่งพาผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลักมาสู่ทางเลือกใหม่ทางการอุตสาหกรรม สถานประกอบการทั้งหลายก็ยังคงต้องการทรัพยากรบุคคลที่ดี เก่งและมีความสามารถ โดยมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะประกอบอาชีพตามอัธยาศัย (ทูลธรรมวรรณคำ, 2538 : 1) การศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ต้องเรียนรู้คู่กับวิถีชีวิต โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลง (Development) ทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วตามกระแสสังคมโลกาภิวัตน์ (Globalization) เทคโนโลยี รูปแบบของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมใหม่ๆ สู่สังคมไทย การศึกษาและการอาชีพจึงมีความสำคัญเป็นทวีคูณที่จะทำให้คนเลือกสรรปรับตัวและเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมอย่างมั่นคง (อมรวิรัช นาคทรพ. 2538 : 1)

สถานประกอบการพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งนพวรรณ วิลาวรรณ (2537 : 14) ได้ศึกษาการตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการอุตสาหกรรมโดยใช้แรงงานในท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าปัญหาที่สำคัญคือคุณภาพแรงงานและระดับการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการที่เห็นว่าแรงงานควรมีการฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้สถานประกอบการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีปัญหาคุณภาพแรงงานอันเนื่องมาจากกระบวนการผลิตการใช้แรงงานคน (Labour Intensive) ไปเป็นการใช้ความรู้ (Knowledge Intensive) ด้วยการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (High Technology) มาใช้แทนแรงงานคน (อำไพ พรประเสริฐกุลและภูษิต เขาวรัตน์, 2537 : 19) ซึ่งวีระ บำรุงรักษ์ (2538 : 2) ได้แสดงความคิดเห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบด้านการศึกษาและสามารถจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จในเชิงปริมาณ แต่ในด้านคุณภาพของผู้เรียนยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและกระทรวงศึกษาธิการต้องลดบทบาทลง โดยทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาก

ยิ่งขึ้น เพื่อให้การพัฒนาคนทันต่อเหตุการณ์สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแม้ว่าจะพยายามพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจตลอดจน ความต้องการของชุมชนแล้ว จากการศึกษาภาวะการดำเนินงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาของ สำเร็จ สมไทย และ เสรี ปรีดาศักดิ์ (อ้างในวารสารการศึกษา เอกชน. 2541 : 45 – 49) พบว่า การดำเนินการของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษามีการบริหาร ด้านการศึกษาที่สนองความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรมและศิลปหัตถกรรม ซึ่งพบว่าสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม มีผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเข้าศึกษาต่อมากที่สุดร้อยละ 69.23 รองลงมาเป็นสาขาวิชา พณิชยกรรมร้อยละ 62.42 และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมน้อยที่สุดร้อยละ 3.85 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเหล่านี้ประกอบ อาชีพสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมมากที่สุดร้อยละ 48.48 สาขาวิชาศิลปหัตถกรรมร้อยละ 46.43 และสาขาวิชาพณิชยกรรมร้อยละ 33.30 ตามลำดับ ส่วนรายได้จากการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ การศึกษหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาพณิชยกรรม ที่รับราชการมีรายได้เดือนละ 5,400 - 5,740 บาท ทำงานในรัฐวิสาหกิจเดือนละ 6,200 - 6,500 บาท ทำงานในธุรกิจเอกชนเดือนละ 6, 800 - 7,000 บาทและประกอบอาชีพส่วนตัวเดือนละ 6,500 - 7,000 บาท ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมที่รับราชการมีรายได้เดือนละ 5,500 - 8,000 บาท ทำงานในรัฐวิสาหกิจเดือนละ 6,000 - 6,800 บาท ทำงานในธุรกิจเอกชน เดือนละ 6,200 - 7,550 บาท และประกอบอาชีพส่วนตัวเดือนละ 4,250 - 6,750 บาท ผู้สำเร็จ การศึกษาสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมทำงานในธุรกิจเอกชนเดือนละ 6,250 - 7,000 บาท และ ประกอบอาชีพส่วนตัวเดือนละ 4,250 - 6,750 บาท

การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ประกอบอาชีพสอดคล้องหรือตรงกับวุฒิการศึกษาที่เรียนมา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปหัตถกรรมร้อยละ 67.74 สาขาวิชาพณิชยกรรมร้อยละ 58.63 และสาขาวิชา ช่างอุตสาหกรรมร้อยละ 50.10 ตามลำดับ การใช้ระยะเวลาหางานทำหลังจากสำเร็จการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษางานทำได้ภายใน 6 เดือน ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมร้อยละ 87.10 สาขาวิชาพณิชยกรรมร้อยละ 75.95 ตามลำดับ หางานทำได้ภายใน 7 เดือนหรือ 1 ปี ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษสาขา

วิชาช่างอุตสาหกรรมร้อยละ 18.12 สาขาวิชาพาณิชยกรรมร้อยละ 13.05 และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมร้อยละ 6.45 ตามลำดับ

โดยรวมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาพาณิชยกรรมสามารถนำความรู้ที่ได้ในสถานศึกษาไปปฏิบัติงานได้ค่อนข้างน้อย แสดงให้เห็นถึงหลักสูตรยังไม่เหมาะสมจึงไม่สามารถนำความรู้ความสามารถจากหลักสูตรหรือการเรียนการสอนมาปฏิบัติงานได้จริง การเรียนการสอนจะเป็นรูปแบบใดกระบวนการโดยอ้อมขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพราะหลักสูตรเป็นคู่มือของการจัดการเรียนการสอนที่ต้องปรับเปลี่ยนแนวความคิดไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด จนสามารถนำไปประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจหรือสามารถนำไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ในภายหลัง

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนที่ดี เกิดจากการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดีด้วย บรรจง ชูสกุลชาติ (2525 : 10) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพว่า การเรียนการสอนต้องเปลี่ยนจากการเรียนรู้อย่างเดียวมาเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำจนเกิดทักษะและกิจนิสัยที่มั่นคง ปรับการเรียนการสอนให้เกิดทักษะในการสร้างและการผลิต รวมทั้งจะต้องเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นหลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นพิมพ์เขียวของสถานศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อการค้นพบความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ ตลอดจนสนองความต้องการสถานประกอบการและท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วที่มีต่อระบบการค้าเสรีในยุคโลกาภิวัตน์ การไหลเวียนหรือการลงทุนที่มีการเคลื่อนย้ายของการลงทุนเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ประกอบกับแนวโน้มการจ้างงานในระบบของสถานประกอบการ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมจะมีจำนวนน้อยลง แต่การทำงานนอกระบบจะมีมากขึ้น แสดงว่าแนวโน้มในอนาคตบุคคลจะต้องมีความสามารถในการสร้างงานหรือดำเนินธุรกิจส่วนตัวมากขึ้น ขณะนี้ในบางประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 155) ผู้สำเร็จการศึกษาทางอาชีวศึกษาพบว่า มีการทำงานนอกระบบขยายตัวมากขึ้นและมีสัดส่วนถึงร้อยละ 60 ในเขตชุมชนเมือง ดังนั้นการจัดอาชีวศึกษาในรูปแบบเดิมที่เป็นการผลิตบุคลากรป้อนตลาดแรงงานหรือสถานประกอบการเป็นหลักคงจะไม่ได้ผล นั่นคือสถานศึกษาหรือโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจะต้องจัดการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับโลกของการทำงานในอนาคต และสามารถเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะได้ตลอดชีวิตการทำงาน

นอกจากนี้การขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพทำให้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานการผลิตมีการใช้อย่างฟุ่มเฟือยและสิ้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติ มีแนวโน้มที่จะขาดแคลนและมีราคาสูงประกอบกับลักษณะของครอบครัวในปัจจุบันมีขนาดเล็กลง ความเป็นเครือญาติและชุมชนห่างเหิน ลักษณะที่เคยพึ่งพาอาศัยกันเริ่มขาดหายไป การเคลื่อนย้ายครอบครัวไปหางานทำมีมากขึ้น สถาบันหลักในชุมชนเริ่มอ่อนแอลง มีการเอาวัดเอาเปรียบกันในสังคม ยกย่องเงินตราหรือวัตถุมากกว่าคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งล้วนเป็นปัญหาพื้นฐานของบุคคล

แม้ว่ารัฐบาลจะเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แต่ยังไม่มีเป้าหมายชัดเจนที่จะพัฒนากำลังคน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ทั้งด้านคุณธรรมและประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับสภาพการแข่งขันในตลาดโลก นอกจากนี้ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวนมากที่ด้อยคุณภาพไม่พร้อมที่จะทำงานในสถานประกอบการ ส่วนหนึ่งมาจากหลักสูตรที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ หลักสูตรขาดความยืดหยุ่นและไม่คล่องตัวระดับสถานศึกษาหรือเกิดจากอุปกรณ์การฝึกจำลอง ไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเรียนการสอนเน้นภาคทฤษฎี โดยเฉพาะผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้พื้นฐานวิชาชีพและเจตคติที่ดี ต่องานทำให้สถานประกอบการไม่ยอมรับผลผลิตดังกล่าว รวมทั้งช่วงที่ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้นักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้รับผลกระทบและมีสัดส่วนลดลงเมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐบาล เช่น ปี 2537 – 2541 เป็นร้อยละ 49.8 47.4 44.8 39.3 และ 34.8 ตามลำดับ แม้ว่ารัฐบาลจะตั้งเงื่อนไขไว้ด้วยการเพิ่มสัดส่วน นักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนไว้ร้อยละ 47 ภายในปีพ.ศ. 2545 (ชินภัทร ภูมิรัตน. 2543 : 144 – 148) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา และฝึกอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ด้วยการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งชุมชน สถานประกอบการและจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความผันผวนทางเศรษฐกิจและระบบการจ้างงานที่เกิดขึ้นบ่อยในยุคโลกาภิวัตน์ ระบบการค้าเสรี ระบบการไหลเวียนหรือการเคลื่อนย้ายทุน การจ้างงานในระบบอุตสาหกรรมลดลง แต่การทำงานนอกระบบจะมีมากขึ้น ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องเน้นการสร้างบุคคลให้มีความสามารถปรับตัวกับโลกของการทำงานในอนาคตและสามารถเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนทักษะได้ตลอดชีวิตการทำงาน จากประเด็นปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวโน้มหลักสูตรการอาชีวศึกษา จึงได้ทำการวิจัยเรื่องแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยยึดองค์ประกอบหลักสูตรที่สำคัญ 4 ประการของ Taba (อ้างในสงัด อุทรานันท์. 2530 : 84) ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย (Objectives)
2. เนื้อหาสาระ (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ที่อยู่ในการควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 21 คน ที่ได้รับการคัดเลือกโดยวิธีการแนะนำอ้างอิงแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) และเป็นผู้ให้คำแนะนำความเป็นไปได้ของข้อความที่จะเป็นแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย

3. ศึกษาแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยยึดองค์ประกอบหลักสูตร 4 ประการของ Taba (อ้างในสงัด อุทรานันท์. 2530 : 84) ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย (Objectives)
2. เนื้อหาสาระ (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวโน้ม หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในอนาคต
2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หมายถึง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงไม่น้อยกว่า 80 หน่วยกิตและไม่เกิน 100 หน่วยกิต หลังจากสำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า
3. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนด้านการอาชีพที่เน้นสาขาวิชาการบัญชี การตลาด เลขานุการ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การเงินและการธนาคาร อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม
4. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง โรงเรียนของเอกชนที่เปิดสอนอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
5. ทศวรรษหน้า หมายถึง ปี พ.ศ. 2555ซึ่งนับจากปี พ.ศ. 2546 ไปเป็นระยะเวลา 10 ปี
6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท
7. องค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการ ได้แก่
 - 7.1 จุดมุ่งหมาย (Objectives) หมายถึง การกำหนดความต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตร
 - 7.2 เนื้อหาสาระ (Content) หมายถึง สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์
 - 7.3 การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย
 - 7.4 การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจและทักษะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

- 2.1 หลักและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในอนาคต
- 2.2 หลักการจัดการอาชีวศึกษา
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
- 2.4 การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (The Delphi Technique)
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 7 – 11) กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านคุณลักษณะความเป็นมนุษย์กับความรู้และทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ ด้านความรู้และวัฒนธรรมสมัยใหม่กับความรู้และวัฒนธรรมพื้นบ้านทั้ง 4 ประเด็นข้างต้นต้องเป็นไปในลักษณะที่ประสานเชื่อมโยงกันอย่างกลมกลืน คือ

1. ความกว้างขวางและเป็นธรรม การจัดบริการการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ควรจัดอย่างกว้างขวางและเป็นธรรม เพื่อให้แต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างในด้านเพศ วัย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้มีโอกาสและสามารถเข้ารับบริการการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความสามารถ ณ ที่ที่อยู่ของตนได้ตลอดเวลาและต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นควรจัดอย่างทั่วถึง

2. ความสมดุล การจัดการศึกษาควรจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสมดุลระหว่างปัญญา คุณธรรมและสมรรถภาพพื้นฐานกับความรู้และทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างพลเมืองประเทศที่มีคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรม สามารถพึ่งตนเองได้ในด้านอาชีพและความเป็นอยู่ ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สังคมและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ในขณะเดียวกันควรพัฒนาความสมดุลให้มีการเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่และวัฒนธรรมจากสังคมภายนอกทั้งนอกประเทศและนอกชุมชน ที่อาศัยกับการเรียนรู้ความรู้ดั้งเดิมและวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สั่งสมกันมาของชุมชน โดยให้มี

การถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างความรู้สมัยใหม่ / วัฒนธรรมภายนอกกับความรู้ดั้งเดิม / วัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อให้บุคคลได้รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมของตนสามารถตัดสินใจและเลือกรับความรู้และวัฒนธรรมทั้งสองประเภทดังกล่าวด้วยตนเองอย่างเหมาะสม สำหรับที่จะนำไปพัฒนาศักยภาพของตนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอีกและยังคงรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ได้ด้วย

3. ความสอดคล้อง การจัดการศึกษาควรจัดให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของสังคมในระดับต่าง ๆ ทั้งในเขตเมืองและชนบท เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในลักษณะที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมรวมทั้งวิถีชีวิตของสังคมไทยและของทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เหมาะสมบนพื้นฐานของความเป็นจริงและความเป็นไปได้ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนมีลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักชุมชนที่อาศัยอยู่มีความรู้สึกสัมพันธ์กับชุมชนของตนตลอดจนตระหนักถึงความจำเป็นและความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนนั้นให้ก้าวหน้าไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้

4. ความหลากหลาย การจัดการศึกษาควรจัดให้มีความหลากหลายทั้งในรูปแบบเนื้อหาและวิธีการ เพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถใช้โอกาสที่มีอยู่เลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ ความต้องการและความสนใจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ภายใต้การจัดการศึกษาที่หลากหลายนี้จะต้องจัดให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของส่วนรวมด้วย

การศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคนให้สามารถนำการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมได้อย่างสมดุลสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ผลผลิตของระบบการศึกษาในอนาคตจะต้องเป็นพลเมืองของประเทศที่สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นในสภาพการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและสามารถเริ่มการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติให้พัฒนาและก้าวหน้าไปได้อย่างมีหลักการบนพื้นฐานของความเข้าใจในเหตุและผล ความถูกต้อง ความดีงามและความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาพลเมืองของประเทศใน 2 ด้าน คือ ในด้านคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ที่มีปัญญา มีคุณธรรมและมีความสามารถพื้นฐานหรือศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองและสังคมต่อไปและในด้านความสามารถในการประกอบอาชีพหรือเป็นกำลังแรงงานสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ทั้งนี้โดยที่แต่ละบุคคลควรจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 2 ประการ คือ

1. ด้านปัญญา คุณธรรมและสมรรถภาพพื้นฐาน การศึกษาควรจะมุ่งส่งเสริมสร้างและฝึกคนให้เป็นผู้มีปัญญาคือมีความรู้ที่ถูกต้องแท้จริงเกี่ยวกับเหตุและผล รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี สิ่งไม่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ อันเป็นความจำเป็นเบื้องต้นสำหรับการสร้างคนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต การพัฒนาตนเอง การพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม และเป็นความจำเป็นเบื้องต้นในการที่จะสร้างคนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้โดยสันติวิธี มีความสามารถในการสร้างสรรค์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความใฝ่รู้ มีทัศนคติที่กว้างไกล สามารถนำความรู้สมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับพื้นฐานของสังคมไทยได้อย่างเหมาะสมและสามารถดูแลรักษาสุขภาพอนามัยอย่างเหมาะสมได้ คุณลักษณะดังกล่าวนี้เป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างคนให้สามารถพัฒนาศักยภาพคุณภาพของตนเองและสังคมได้อย่างสอดคล้องกับสภาพความต้องการที่มีเงื่อนไขข้อจำกัดต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

2. ด้านความรู้และทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ การศึกษาควรมุ่งส่งเสริมสร้างและฝึกคนให้มีความรู้ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐาน สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ตลอดจนมีทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพโดยทั่วไปซึ่งทุกคนพึงมีอันได้แก่ ความสามารถในด้านภาษา คำนวณ การอ่าน การสื่อสารตลอดจนเทคนิควิธีการจัดการเบื้องต้นเป็นต้น โดยมุ่งเน้นให้แต่ละบุคคลสามารถช่วยตนเองและพึ่งตนเองในการหาเลี้ยงชีพได้เป็นประการสำคัญ เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกวิถีการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างอิสระสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เงื่อนไขและข้อจำกัดของตนเอง นอกจากนี้การศึกษายังจำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ที่ก้าวหน้า ทันสมัยและฝึกฝนทักษะที่ต้องการ เพื่อเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจดั้งเดิมคือ การเกษตรให้สามารถพัฒนาการผลิตของตนให้ขึ้นมาอยู่ในระดับที่สามารถพึ่งตนเองได้มากยิ่งขึ้นด้วย

ในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเมือง การปกครอง อย่างไรก็ตามการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมเป็นหลักก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา เนื่องจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม หากไม่แก้ไขจะนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืนในอนาคตสำหรับประเทศไทยในอนาคตนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 75 – 80) ได้ศึกษาและคาดการณ์ไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์การพัฒนาประเทศ

1.1 ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยจะมีโอกาสพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องต่อไปอีกในอนาคต โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ หลายประการ เช่น การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเสรี ความเหมาะสมของสภาพภูมิศาสตร์ สังคมไทยโดยส่วนรวมอยู่ในสภาพมั่นคงโอกาสในการขยายขีดความสามารถทางด้านวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นไปได้สูง อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดและจุดอ่อนของการพัฒนาในอนาคตซึ่งได้แก่ ปัญหาการกระจายรายได้ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน ข้อจำกัดในการสร้างความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศด้าน โครงสร้างการบริการพื้นฐาน ซึ่งหมายถึงทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

1.2 ด้านประชากร จะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรโดยประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลง ครอบครัวมีจำนวนบุตรน้อยลง ประชากรวัยทำงานมีสัดส่วนสูงขึ้น ในขณะที่ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมดีขึ้น น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ประเทศสามารถพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น

1.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ขนาดของครอบครัวเล็กลงเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ระบบความสัมพันธ์ในครอบครัว เครือญาติและชุมชนจะขาดหายไป วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เรียบง่ายเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง

1.4 ด้านการเมืองการปกครอง มีแนวโน้มว่าประชาชนมีความสนใจในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นโดยลำดับ มีกระบวนการประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของพลเมืองที่หลากหลายขึ้น

1.5 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องจากความสามารถของคนไทยในการถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาและการสร้างองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของประชาชนคนไทยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ จำนวนบุคลากรทางด้านนี้มีจำนวนน้อยจึงทำให้ประเทศไทยยังต้องพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศต่อไป

2. สังคมไทยที่พึงประสงค์

ลักษณะของสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต ควรมีลักษณะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เท่าทันโลกแห่งการแข่งขันและร่วมมือกัน มีสมรรถภาพ มีวินัยคุณธรรมตามหลักศาสนา เสรีภาพ ความยุติธรรม เมตตากรุณา คนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ เศรษฐกิจสมดุลมีเสถียรภาพ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เคารพในสิทธิมนุษยชน ประเทศชาติมีความมั่นคง สันติกับเพื่อนบ้านและเพื่อนร่วมโลกและสันติกับธรรมชาติ เป้าหมายการสร้างสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะต้องมีการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคนที่สามารถนำการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้อย่างสมดุลสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 15 – 19) ได้ระบุถึงวิสัยทัศน์การพัฒนาระบบการศึกษาในอนาคตของประเทศไทยไว้ดังนี้

1. การศึกษาพึงมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจและสังคมทั้งในระดับความคิด พฤติกรรมโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และขัดเกลาเชิงสังคม

1.1 พัฒนาคอนไทยให้มีคุณลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” กล่าวคือ เป็นการใช้การเรียนรู้ รู้จักวิเคราะห์ให้เหตุและผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 พัฒนาคอนไทยให้มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม เคารพและรักษากฎเกณฑ์ของสังคม ทำงานด้วยความอดทนมากกว่าการหวังผลสำเร็จ ด้วยวิธีลัดที่ขาดคุณภาพ ให้คนยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่แต่ละคนนับถือ รู้คุณค่าวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของคนไทยควบคู่ไปกับการเปิดและเลือกรับวัฒนธรรมต่างประเทศ

1.3 พัฒนาคอนไทยให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เช่น มีความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ รู้จักใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ความสามารถเชิงจัดการ เห็นความสำคัญและประโยชน์ในวิทยาการสมัยใหม่ควบคู่กับภูมิปัญญาไทยตลอดจนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้รอบรู้ในความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่สามารถเพิ่มพูนทักษะ ความสามารถเฉพาะทางกับเพิ่มพูนสุนทรียภาพ

2. เป็นการศึกษาที่จัดให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับความเป็นจริงในวิถีชีวิตของคนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและคุณค่าในสังคมไทย เพื่อเสริมสร้างความเจริญเติบโตอย่างสมดุลทั้งด้านสังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศให้สามารถร่วมมือและแข่งขัน อันจะทำให้มีการกระจายรายได้ไปสู่ชนบทมากขึ้น เป็นการขจัดช่องว่างทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ โดยเฉพาะการศึกษาจะต้องสร้างคนให้รู้จักการสร้างงานด้วยตนเองมีโอกาสมีงานทำอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง

3. แนวคิดหรือกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาระบบการศึกษา จำเป็นต้องปรับเพื่อให้การจัดการศึกษารวดตามวิสัยทัศน์ที่พึงประสงค์ ดังนี้

3.1 ให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีการหลากหลายต่อไปได้และรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมยุคข้อมูลข่าวสารและสังคมแห่งการเรียนรู้

3.2 เป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาให้โอกาสผู้เรียนมีบทบาทร่วมในการพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานแทนการจัดตามศักยภาพของผู้จัดหรือหน่วยงานที่จัด โดยตระหนักถึงสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับบริการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย

3.3 มีรูปแบบการศึกษาที่ให้ทางและทางเลือกที่ดีแก่ทุกคน เพื่อสนองความต้องการ ความสามารถและความถนัด ตลอดจนข้อจำกัดและคุณลักษณะที่แตกต่างของบุคคล แม้ผู้เรียนจะมีทางเลือกในการศึกษามากขึ้นแต่ต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้วิจารณญาณในการเลือกช่องทางที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาศักยภาพ ขีดความสามารถ วุฒิภาวะและความเป็นมนุษย์มากกว่าการมุ่งได้วุฒิปับตรเป็นสำคัญ

3.4 ระดมสรรพกำลังทุกส่วนในสังคมเพื่อการศึกษา ทุกส่วนของสังคมทั้งครอบครัว ชุมชน รัฐ เอกชน องค์กรเอกชน สื่อมวลชน จะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษาทุกขั้นตอน แทนการผลักภาระให้เป็นความรับผิดชอบของรัฐอย่างเดียวแต่รัฐต้องมีเจตจำนงแน่วแน่ที่จะสนับสนุนการลงทุนและสร้างโอกาสให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพราะการศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางสติปัญญาที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคล ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยส่วนรวมด้วย

การศึกษาไทยในปัจจุบันยังอยู่ในอำนาจของรัฐเป็นส่วนใหญ่ซึ่งมีการบริหารและการจัดการที่ด้อยประสิทธิภาพอยู่มาก อำนาจอยู่ที่ส่วนกลางทำให้การตัดสินใจล่าช้า กฎระเบียบและข้อบังคับมากมายของทางราชการไม่เอื้อต่อการสร้างความฉับไว ในการปรับตัวของสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้สถาบัน องค์กรภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากสภาวะการณ์ทั้งของโลกและของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาของไทยในอนาคตจึงต้องพยายามปรับตัวเองอยู่ทุกขณะบ้างแล้วแต่ก็ยังไม่ทันการณ์ ยิ่งไปกว่านั้นการที่ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันที่ต้องเร่งขยายปริมาณในทุกระดับจึงทำให้เกิดภาวะวิกฤตทางคุณภาพ ถ้าหากปล่อยปละละเลยปัญหาก็ยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต ปัญหาเร่งด่วนที่เผชิญอยู่คือจะผลิตครูที่มีคุณภาพอย่างไร จะทำอย่างไรกับหลักสูตรการเรียนอันล้าสมัยที่ใช้กันอยู่ทั่วประเทศในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับอื่น จะทำอย่างไรที่ทำให้การอุดมศึกษาช่วยผลิตครูอาจารย์และนักวิจัยในขณะที่ประสิทธิภาพของทั้งระบบและของแต่ละสถาบันยังต่ำ จะระดมสรรพกำลังจากส่วนอื่นๆ ของสังคมได้อย่างไรที่จะช่วยเกื้อหนุนการศึกษาให้ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 10 – 11) ได้สรุปหน้าที่ที่สถาบันการศึกษามีต่อสังคมไว้ ดังนี้

1. ถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง
2. ให้การขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้สมาชิกของสังคมสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ด้วยดี
3. สร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรม เทคโนโลยีและความรู้เฉพาะทาง ได้แก่ การคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเป็นองค์แห่งความรู้และศาสตร์ต่างๆ
4. เลือกสรรและกำหนดตำแหน่งทางสังคมให้แก่บุคคล สถาบันการศึกษาจะคัดเลือกคนเข้ามาศึกษาและเมื่อผ่านระบบนี้ไปแล้วผู้สำเร็จการศึกษาจะได้สถานภาพและตำแหน่งการทำงานตามความรู้ความสามารถที่ได้เรียนและได้ฝึกฝนมา
5. ดูแลเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ
6. พัฒนาบุคลิกภาพ สมาชิกสังคมแต่ละคนจะพัฒนาความชอบและความถนัดเฉพาะของตนทำให้เกิดบุคลิกภาพ
7. ผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ ขัดเกลาหล่อหลอมให้สมาชิกของสังคมมีความเชื่ออุดมการณ์ ค่านิยมและวัฒนธรรมที่ผู้นำของสังคมต้องการ

ชนิดา รักษ์พลเมือง (2534 : 25 – 26) ได้สรุปหน้าที่ของการศึกษาที่มีต่อสังคม ไว้ดังนี้

1. หน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณีอันเป็นแก่นสารของสังคม เพื่อดำรงรักษามรดกทางวัฒนธรรม
2. หน้าที่สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม การศึกษาเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ชุมชนซึ่งมีความแตกต่างกัน ช่วยให้เกิดมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน จากการที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งเดียวกัน มีความเชื่อในสิ่งเดียวกัน มีแบบแผนพฤติกรรมเหมือนกันเป็นต้น การศึกษาจึงสร้างความกลมกลืนให้เกิดขึ้นจนสมาชิกในสังคมเกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
3. หน้าที่สร้างนวัตกรรม การค้นคว้าวิจัยทางสถาบันการศึกษามีส่วนสำคัญในการค้นคิदनวัตกรรมที่นำสู่การเปลี่ยนแปลงและปัจจุบันหน้าที่นี้ก็ได้รับความสำคัญมากทำให้เกิดนวัตกรรมขึ้นเสมอ โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาระดับสูง
4. หน้าที่คัดเลือกและจัดสรร โรงเรียนจะเป็นผู้คัดเลือกและจัดสรรอาชีพให้นักเรียน ผลการเรียน ประเภทโรงเรียนและหลักสูตรเป็นเครื่องชี้อาชีพ รายได้และเกียรติภูมิในสังคม โรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในการนำทางและเื้ออำนวยการเลื่อนฐานะทางสังคม

จากความคิดเห็นที่หลากหลายดังกล่าวสรุปได้ว่า การศึกษาในอนาคตนั้นจะเน้นการศึกษาตลอดชีพ เพื่อสนองความต้องการ ความสามารถและความถนัดตลอดจนข้อจำกัด และคุณลักษณะที่แตกต่างของบุคคล โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทั้งด้านปัญญา

จิตใจและสังคม โดยสถาบันการศึกษาจะเป็นผู้สร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรม เทคโนโลยี และความรู้เฉพาะทางให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า

การจัดการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 238) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดการอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคมและอุตสาหกรรม จึงควรจัดการอาชีวศึกษาดังนี้

1. สภาพเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมของประเทศที่ได้รับการพิจารณาอย่างมากในปัจจุบันโดยเฉลี่ยในด้านการผลิตทางอุตสาหกรรมสูงขึ้น มีการลงทุนทั้งเงินทุนภายในประเทศและจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น 2 – 3 เท่าตัว ในปัจจุบันจึงมีการสร้างงาน มีการเพิ่มของรายได้ประชาชาติต่อหัวรวมทั้งการเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. สร้างตลาดแรงงาน แรงงานเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดอาชีวศึกษา ในปี พ.ศ. 2530 ประเทศมีประชากรถึง 52 ล้านคน ส่วนในปี 2540 มีถึง 60 กว่าล้านคนและร้อยละ 59 เป็นแรงงานระหว่าง 15 – 60 ปี ซึ่งจะมีประมาณ 30 ล้านคนกระจายอยู่ในงานด้านต่าง ๆ คือ งานด้านเกษตรกรรม งานด้านอุตสาหกรรมและงานด้านบริการ ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานด้านการอาชีวศึกษาทั้งสิ้น

3. ความต้องการของสถานประกอบการ สถานประกอบการต้องการคนมีความสามารถในด้านทักษะและประสบการณ์ นอกจากนี้จากการสำรวจความคิดเห็นของเจ้าของโรงงาน อุตสาหกรรมและสถานประกอบการนอกจากต้องการทักษะด้านอาชีพแล้วยังต้องการผู้ทำงานที่มีคุณลักษณะ ดังนี้คือ

- 3.1 ผู้ทำงานที่มีความรับผิดชอบ
- 3.2 ผู้ทำงานที่ซื่อสัตย์และไว้วางใจได้
- 3.3 ผู้ทำงานที่ขยันขันแข็ง
- 3.4 ผู้ทำงานที่มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังคนอื่นและทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ

ได้

4. ความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงการจัดอาชีวศึกษาในด้านความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนในอาชีพนั้น ๆ โดยอาจพัฒนาเป็นผู้สามารถในการประกอบอาชีพอิสระได้

การจัดการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้าจึงควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
 - 1.1 หลักสูตรอาชีวศึกษาควรเน้นปฏิบัติ เพื่อการประกอบอาชีพให้มากขึ้น

1.2 การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาคควรให้หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยเฉพาะภาคธุรกิจอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้ใช้ผลผลิตของหลักสูตร

1.3 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอาชีวศึกษาคควรมุ่งเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการประกอบอาชีพและคุณลักษณะที่เหมาะสมในสังคมไทย

1.4 กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงจริยธรรมและคุณธรรมเพื่อเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

2. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน

2.1 มีศักยภาพทางการผลิตเสมอศักยภาพทางบริโภค

2.2 มีสมรรถนะที่จะแปลงผลผลิตของตนเป็นผลิตภัณฑ์ได้

2.3 รักงานอาชีพ

2.4 มีคารวะธรรม สามัคคีธรรมและปัญญาธรรม

2.5 รักความสุจริต รับผิดชอบงาน มีมานะและอดทน

2.6 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

3. ด้านการจัดอาชีวศึกษา

3.1 การจัดการอาชีวศึกษาคควรจัดร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการคือ ให้นักเรียนนักศึกษาปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ แต่เรียนทฤษฎีแบบปฏิบัติพื้นฐานที่สถานศึกษา

3.2 การจัดการอาชีวศึกษาคควรจัดแบบครบวงจรคือ ให้การศึกษา การนัดพบ การจัดการ การแปรรูป การผลิตตลอดจนตลาดแรงงาน

3.3 การจัดการอาชีวศึกษาคควรจัดนอกระบบโรงเรียนในปริมาณที่เพิ่มขึ้น

4. ด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการ

4.1 สมาคมนักวิชาชีพควรมีบทบาทในการช่วยพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ

4.2 สมาคมอุตสาหกรรมและหอการค้าควรมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกภาคเอกชน

4.3 สมาคมนักวิชาชีพควรมีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ

4.4 บริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบอาชีพอิสระต่าง ๆ มีบทบาทในการดำเนินการศึกษาภาคเอกชน

5. ด้านการบริหารอาชีวศึกษา

5.1 การบริหารงานด้านอาชีวศึกษาคควรเน้นการติดตามผล ประเมินผล การวิจัยและพัฒนางานให้มากขึ้น ตลอดทั้งให้มีการฝึกอบรมด้วย

- 5.2 การบริหารการอาชีวศึกษา ควรมีการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาค
- 5.3 ผู้บริหารในระดับอาชีวศึกษาควรมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและสถานประกอบการ
- 5.4 ผู้บริหารในระดับอาชีวศึกษาควรมีบทบาทเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น
- 5.5 องค์การหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารอาชีวศึกษา ควรจะมีการประสานงานร่วมกัน
- 5.6 ควรมีคณะกรรมการระดับชาติ เป็นผู้กำหนดนโยบายการอาชีวศึกษา
6. ด้านกฎระเบียบของการอาชีวศึกษา
- 6.1 การจัดให้มีการอาชีวศึกษาในรูปของโรงเรียนโรงงาน ควรมี พ.ร.บ. ส่งเสริมการฝึกอาชีพ
- 6.2 ควรมีกฎหมายสนับสนุนให้เอกชนฝึกอาชีพ หรือให้เอกชนจ่ายค่าแรงงานแก่เด็กฝึกหัดต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ หรือลดหย่อนภาษีให้แก่องค์กรเอกชนที่ฝึกอาชีพ
- 6.3 ควรมีกฎระเบียบให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาต้องเพิ่มพูนความรู้ โดยฝึกอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติมระยะสั้น ๆ ทุก 3 – 5 ปี
- 6.4 ควรมีกฎระเบียบให้สถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาได้เป็นแนวทางในการหางบประมาณตามนโยบายตนเองนอกเหนือจากการใช้งบประมาณแผ่นดิน

2.2 หลักการจัดการอาชีวศึกษา

ความหมายของการอาชีวศึกษา

ความหมายของการอาชีวศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาไว้หลากหลาย ดังนี้

ปฏิญญา สาทร (2526 : 273) ได้ให้ความหมายว่าการอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพทุกชนิด บุศรินทร์ ปัทมาคม (2537 : 34) ได้ให้ความหมายว่าการอาชีวศึกษา หมายถึง การให้พื้นฐานวิชาชีพซึ่งประกอบไปด้วยความรู้ ความชำนาญในการที่จะให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ การอาชีวศึกษาของประเทศใดก็ตามจะต้องจัดให้อยู่บนพื้นฐานของสังคมและให้เหมาะสมกับแนวทางเศรษฐกิจของประเทศ ผานิต มงคล (2531 : 1) ได้ให้ความหมายว่าการอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาหรือการศึกษาอบรมทางด้านอาชีพต่างๆ ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2525 : 899) กำหนดความหมายของอาชีพหรืออาชีวะ หมายถึง การเลี้ยงชีพ การทำมาหากิน งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพและคำว่า

อาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่างๆ กันตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคมให้พื้นฐานวิชาชีพซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ ความชำนาญในการที่จะให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ การอาชีวศึกษาของประเทศใดก็ตามต้องให้อยู่บนพื้นฐานของสังคมและให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจของประเทศนั้น (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. 2535 : 14 - 15) การจัดการศึกษาระดับโรงเรียนอาจจัดเป็นการศึกษาประเภทต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมและตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ชุมชนและประเทศ เช่น การฝึกหัดวิชาชีพ การฝึกหัดวิชาชีพพิเศษเป็นต้น การจัดการศึกษาประเภทต่างๆ เหล่านี้ ไม่เพียงแต่จัดตามความเหมาะสม หรือเพื่อสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายแต่ยังต้องคำนึงถึงการให้บุคคลได้พัฒนาทั้งในด้านคุณธรรม ความรู้ความสามารถและทักษะอย่างสมดุลควบคู่กันไปด้วย

การศึกษาวิชาชีพ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการประกอบอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาวิชาชีพอาจจัดรูปแบบต่าง ๆ ทั้งประเภทในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน การจัดการศึกษาวิชาชีพในระบบโรงเรียนเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกันแต่ระดับของการศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาวิชาชีพนอกโรงเรียนเป็นการอบรมวิชาชีพเฉพาะด้านในระยะสั้นสำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มเติม

การศึกษาวิชาชีพพิเศษ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือพัฒนาทักษะวิชาชีพบางด้านที่ต้องการให้มีความชำนาญเป็นพิเศษตั้งแต่เยาว์วัยและต้องฝึกฝนเป็นระยะเวลาในการจัดการศึกษาอาจจัดตั้งเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดในหลักสูตรปกติ

การศึกษาวิชาชีพเฉพาะกิจหรือเฉพาะบุคคลบางกลุ่ม เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะวิชาชีพตามความต้องการของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะหรือเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะหรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐด้วย สันทัต สารีบุตร (2526 : 11) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งระบบ เป็นการศึกษาวิชาชีพที่ได้วางแผนโดยสร้างไว้ทั้งที่เป็นวิชาชีพชั้นสูงและมีใช้ชั้นสูงทั้งในระบบและนอกระบบสอดคล้องกับแนวคิดของวิเวก ปางพุฒิพงศ์ (2523 : 1) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพที่มุ่งให้การศึกษาก่อนฝึกกำลังคนในระดับต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม การศึกษาวิชาชีพนี้อาจดำเนินการได้ทั้งในระบบโรงเรียน กล่าวคือ มีหลักสูตรกำหนดเวลาไว้แน่นอนหรือดำเนินการแบบนอกโรงเรียน เช่น มีความรู้จากพ่อแม่ จากการทำงานในโรงงาน การแนะนำส่งเสริมจากหน่วยงานเอกชนหรือราชการเป็นต้น นอกจากนี้การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัด

การศึกษาเพื่อเตรียมบุคคลให้มีอาชีพเป็นหลักฐานในอนาคตและเพื่อช่วยผู้ที่มีอาชีพอยู่แล้ว ให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพของตนหรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ที่ดีกว่าเดิม บรรจง ชูสกุลชาติ (2534 : 8) กล่าวว่า การเรียนอาชีวศึกษา คือ การเรียนเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้เป็นไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ในเรื่องนี้ Good (1973 : 645) เห็นว่าการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาระดับต่ำกว่าวิทยาลัยในการที่จะเตรียมผู้เรียนเข้าสู่การเลือกอาชีพในสาขาต่างๆ โดยเฉพาะหรือเพื่อเป็นการยกระดับแรงงานลูกจ้างรวมทั้งการศึกษาค้นคว้า การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ธุรกิจและคหกรรมซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

จากความหมายของการอาชีวศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่าการอาชีวศึกษาคือ การศึกษาระดับวิชาชีพมุ่งให้ผู้เรียนมีอาชีพเกิดทักษะที่ถูกต้อง มีความรู้ ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติผสมผสานกันอย่างเหมาะสมสามารถทำงานได้ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน และตรงตามวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมมา

ความสำคัญของการอาชีวศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับอาชีพเป็นที่ยอมรับมาช้านาน เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงจัดตั้งโรงเรียนมหาดเล็กในพระราชวังขึ้น เพื่อที่จะฝึกอบรมคนมารับใช้ในระบบราชการซึ่งการรับราชการก็คืออาชีพอย่างหนึ่งนั่นเอง ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม จากระบบเศรษฐกิจพึ่งตนเองไปสู่ระบบเปิดเสรี อาชีพในภาคเอกชนมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพอิสระและอาชีพรับจ้างในภาคเอกชนรัฐให้ความสำคัญและได้ทุ่มเทความพยายามในการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เยาวชนของชาติได้รับการเรียนรู้และมีประสบการณ์ มีการประกอบอาชีพ มีงานทำและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขโดยให้มีการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา บรรจง ชูสกุลชาติ (2534 : 9) กล่าวว่า จุดสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา คือ จะต้องเน้นฝึกการทำอย่าไปเน้นเรื่องความรู้หรือทฤษฎีมาก การทำมากความรู้จะเกิดขึ้นเอง ไม่ควรเน้นในเรื่องทฤษฎีเพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นปฏิบัติด้วย จึงเห็นได้ว่าการอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมากเพราะตราบไต่ที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ มนุษย์ก็ต้องมีอาชีพสำหรับการหาเลี้ยงตนเอง ซึ่งในเรื่องนี้ วิเวก ปางพุดพิงศ์ (2527 : ปกใน) เห็นว่า หากประเทศไทยปรารถนาที่จะเพิ่มผลผลิตในด้านต่าง ๆ ในอัตราที่เหมาะสมกับความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสามารถแข่งขันได้ทั้งราคาและคุณภาพ ปรารถนาที่จะแก้ปัญหาการว่างงานของคนไทยและองค์การให้เยาวชนมีอิสระเสรีที่จะเลือกวิถีชีวิตของตนในการประกอบสัมมาอาชีพตามความต้องการ ความถนัดของตนเองแล้ว เรามีความจำเป็นเหลือเกินที่จะต้องทำการปรับปรุงและขยายการอาชีวศึกษาของ

ประเทศชนิดแข่งกับเวลาโดยรีบด่วนที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ บรรจง ชูสกุลชาติ (2533 : 526 – 527) เห็นว่า การอาชีวศึกษาเป็นมรรควิธีในการพัฒนาคุณภาพคนเพราะบุคคลที่มีคุณภาพนั้นก็คือ บุคคลที่มีความสามารถในการทำงานสร้างผลงานที่มีมาตรฐาน มีคุณค่าต่อการดำเนินงานชีวิตแห่งตน คนอื่นและวงวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ การจัด การอาชีวศึกษาเพื่อการอาชีพ เพื่อคุณภาพและเพื่อการประหยัด เป็นมรรควิธีที่จักไปสู่จุดหมายปลายทางของการอาชีวศึกษาครบวงจรคือ ความมีทักษะเยี่ยม ความเปี่ยมคุณธรรม ความกล้าเลิศจิตและการใช้เวลาให้เกิดคุณประโยชน์หรือผู้สำเร็จอาชีวศึกษาสามารถ ทำเป็น คิดเป็น ทำได้จริง เกิดผลจริงตามที่ได้รับการศึกษาฝึกอบรมและได้รับการแนะนำสั่งสอน ดังที่ ประเสริฐ นนท์พละ (2534 : 171) กล่าวถึงความสำคัญของการอาชีวศึกษาว่า การพัฒนา อาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการศึกษาที่รับผิดชอบการผลิตกำลังคนระดับกลาง ด้านวิชาชีพ เพื่อสนองตอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเห็นได้จากแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา ประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน เพิ่มศักยภาพและโอกาสคนไทยให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้ เท้าทันโลก ขณะเดียวกันมุ่งเร่งรัดผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลนที่ยังมิได้รับการตอบสนอง หลายสาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขยายการศึกษาวิชาชีพให้กว้างขวางสอดคล้องกับ ความ ต้องการของตลาดแรงงาน และจัดรูปแบบการให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

หลักการจัดการอาชีวศึกษา

Prosser (อ้างในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2543 : 18 - 19) กล่าวถึงการจัดการ อาชีวศึกษาที่จำเป็น 16 ข้อ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดการอาชีวศึกษาจะแปรผันกับสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนได้รับการฝึก ซึ่งจำลองสภาพแวดล้อมจริงที่ผู้เรียนต้องการประสบก่อนสำเร็จการศึกษาและออกไป ประกอบอาชีพ
2. การฝึกอาชีพจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อการศึกษาระทำในลักษณะเดียวกันกับการทำงานจริงนั่นคือ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ใช้เครื่องจักรเช่นเดียวกันกับการที่ใช้ปฏิบัติงานจริงในอาชีพนั้น
3. ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษาจะแปรผันกับการฝึกอาชีพรายบุคคลโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีนิสัยในการคิดเป็นและทำเป็นสำหรับอาชีพนั้น
4. ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษาจะแปรผันกับให้ผู้ฝึกอาชีพรายบุคคลได้ใช้ความสนใจ ความถนัดและใช้สมองของตนอย่างเต็มที่
5. การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิผลของช่างในแต่ละอาชีพ จะสามารถจัดให้แก่กลุ่มที่ ต้องการและได้ประโยชน์จากการฝึกเท่านั้น

6. การฝึกอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพจะแปรผันกับการฝึกประสบการณ์เฉพาะอย่างหลาย ๆ ครั้ง เพื่อสร้างพฤติกรรมนักเรียนที่ถูกต้องในการฝึกทักษะรวมทั้งพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการหางานทำ

7. การฝึกอาชีพจะมีประสิทธิผลได้ต้องขึ้นกับครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีประสบการณ์วิชาชีพสูงในการประยุกต์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

8. ในแต่ละอาชีพครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการผลิตช่างที่มาตรฐานขั้นต่ำได้ในระดับหนึ่งและรักษามาตรฐานของการผลิตไว้ ถ้าการอาชีวศึกษาไม่สามารถจัดได้ถึงขั้นนี้แล้วก็จะไม่มีประสิทธิผล

9. การจัดการอาชีวศึกษาต้องตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันและต้องฝึกทักษะรายบุคคล เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานนั้น

10. การสร้างวินัยของนักเรียนในการปฏิบัติงาน จะได้ผลก็ต่อเมื่อนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานจริง ไม่ใช่ฝึกแต่แบบฝึกหัดหรือฝึกแบบลองผิดลองถูกในสถานศึกษาเท่านั้น

11. แหล่งข้อมูลของเนื้อหาสาระที่เชื่อถือได้ของการฝึกทักษะเฉพาะในแต่ละอาชีพจะมาจากแหล่งเดียวกันเท่านั้น คือจากประสบการณ์ของผู้ชำนาญงานในอาชีพนั้น

12. ในแต่ละอาชีพจะมีเนื้อหาวิชาจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นวิชาปฏิบัติของอาชีพนั้นโดยเฉพาะ และไม่มีคุณค่าในทางปฏิบัติของอาชีพอื่นๆ

13. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อให้บริการหรือตอบสนองต่อความต้องการของอาชีพนั้นโดยเฉพาะ และไม่มีคุณค่าในทางปฏิบัติของอาชีพอื่นๆ

14. การอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะแปรผันกับวิธีการสอนและความสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยพิจารณาลักษณะพิเศษของกลุ่มผู้เรียน

15. การบริหารอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นได้ แทนที่จะใช้มาตรฐานที่ตายตัวเกินไป

16. ในขณะที่รัฐพยายามลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการฝึกอาชีพ แต่ก็ต้องใช้งบประมาณขั้นต่ำจำนวนหนึ่งที่พอเพียงในการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้นถ้ารัฐไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณขั้นต่ำในการฝึกได้ ก็ไม่ควรให้มีการจัดการอาชีวศึกษา

ธวัช วงษ์สุวรรณ (2535 : 25) ได้สรุปถึงหลักการอาชีวศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จ ต้องเน้นการฝึกปฏิบัติวิชาชีพในสภาพที่เป็นจริงหรือเหมือนสภาพจริง เพื่อให้ผู้ฝึกเกิดความเคยชินและทักษะ ตลอดจนมีอุปนิสัยการคิดและการทำงานตรงกับอาชีพรวมทั้งผู้สอนจะต้องมีความรู้และเชี่ยวชาญในอาชีพนั้นๆ ในขณะที่ผู้เรียนก็ควรเป็นผู้ที่สนใจอยากจะเรียนและมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานความสามารถของผู้เรียนด้วย

กัญญา กำศิริพิมาน (2538 : 41) กล่าวถึงหลักการจัดการอาชีวศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเน้นทางด้านวิชาชีพ
2. เป็นการเตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน
3. เป็นการเตรียมความพร้อมของการเรียนทางอาชีวศึกษา
4. อาชีวศึกษาเน้นเรื่องการศึกษางาน
5. การฝึกอาชีพงานต้องฝึกประสบการณ์เฉพาะด้านหลายๆ ครั้ง
6. เป็นการฝึกทักษะความรู้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด
7. เป็นการสร้างนิสัยการปฏิบัติงาน รับผิดชอบในหน้าที่
8. เป็นการฝึกอาชีพให้บุคคลเฉพาะด้าน
9. ต้องมีครูฝึกที่มีประสบการณ์ ชำนาญเฉพาะด้านนั้นๆ
10. การจัดการอาชีวศึกษาต้องร่วมมือกับภาคเอกชน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 19 – 20) กล่าวถึงหลักการจัดการอาชีวศึกษา ดังนี้

1. การอาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชาติ นักการศึกษาควรจะยอมรับว่าอาชีวศึกษาไม่ใช่ตัวแทนของวิชาสามัญแต่หากว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการศึกษาทั้งหมด
2. เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐบาลและเอกชนที่รับประโยชน์ในการจัดการอาชีวศึกษาของชาติ
3. การอาชีวศึกษาควรจัดไว้เพื่อเตรียมบุคคลสำหรับอาชีพส่วนหนึ่งและเพื่อช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นให้มีความก้าวหน้าในอาชีพที่สุจริตและมีประโยชน์ต่อสังคม
4. วิชาชีพนานาประการที่จัดขึ้นจะต้องสามารถสนองความต้องการของตลาดอาชีพได้
5. การจัดการอาชีวศึกษาควรคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นหรือของแต่ละภาค
6. การอาชีวศึกษาขั้นสูงผู้ที่ควรได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนต้องมีความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาสูง เป็นผู้ที่ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคตของตนเองแล้ว
7. ควรจัดโรงเรียนแนะแนวแก่ผู้เรียนอาชีวศึกษา
8. การอาชีวศึกษาควรอาศัยผลสรุปจากการค้นคว้าวิจัยเป็นรากฐานในการวางแผนอาชีวศึกษาของชาติ

การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณค่าทางทรัพยากรมนุษย์ การจัดการเรียนการสอนเพื่อการทำงานอาจดำเนินการได้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษามี ดังนี้

1. ความต้องการกำลังคนในท้องถิ่น

2. ความต้องการกำลังคนของประเทศรวมถึงความต้องการแรงงานในอนาคตและประเภทต่างๆ ที่ต้องการและจำเป็นแก่การพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องคิดเผื่อไว้สำหรับขายแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ แรงงานพลัดถิ่นและแรงงานทดแทนอื่น ๆ

3. แรงงานจะต้องสมดุลกับทรัพยากรของประเทศและท้องถิ่น

4. เป็นไปตามแนวโน้มของการพัฒนาประเทศและท้องถิ่น

บุญญศักดิ์ ใจจงจิต (2529 : 4) ได้กล่าวถึงการจัดการอาชีวศึกษาว่า การจัดการศึกษาวิชาชีพให้ได้ผลนั้นนอกจากจะต้องมีปรัชญาการจัดการศึกษาวิชาชีพที่ถูกต้องแล้ว ยังต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอีก 5 ประการ ดังนี้

1. กำลังคนที่เป็นครูอาชีวศึกษาที่มีทัศนคติและวิธีดำเนินงานอาชีวศึกษาที่ถูกต้อง
2. หลักสูตรและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับงานอาชีวศึกษา
3. เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและจำนวนพอเหมาะ
4. ผู้บริหารและการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาที่ทำได้ตรงเป้าหมายและมีสมรรถภาพ
5. กำลังเงินงบประมาณที่เพียงพอ

Powell (อ้างในเมธี ปิลาธนนานนท์ 2536 : 148 - 149) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการอาชีวศึกษาไว้ 21 ประการ ดังนี้

1. การอาชีวศึกษาเป็นการเตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพและทำงานต่อไปด้วยความสำเร็จ
2. เป้าหมายของการอาชีวศึกษาคือมุ่งที่งานและสัมพันธ์กับการมีงานทำ
3. การอาชีวศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม วุฒิมภาวะของนักศึกษา
4. การอาชีวศึกษาจัดให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่สามารถร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคม
5. การอาชีวศึกษาจัดให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพได้
6. แต่ละบุคคลที่มีสิทธิจะเลือกอาชีพที่ตนปรารถนาได้
7. รัฐมีหน้าที่ที่จะจัดให้รายบุคคลได้รับการฝึก เพื่อประกอบอาชีพได้ตามที่แต่ละบุคคลตั้งเป้าหมายไว้
8. ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษาจะสูง ถ้าจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้รับการฝึกโดยจำลองสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมือนสภาพเมื่อจะไปทำงานจริง
9. การฝึกอาชีพจะมีประสิทธิภาพ เมื่องานฝึกกระทำในลักษณะเดียวกันกับงานจริงนั้นคือใช้ขั้นตอนการทำงาน เครื่องมือและเครื่องจักรเช่นเดียวกับที่ใช้ทำงานจริงในอาชีพนั้น
10. ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษาจะสูง เมื่อจัดให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ใช้ความสนใจนิสัย ความถนัดและมันสมองของผู้เรียนอย่างเต็มที่

11. การฝึกอาชีพของแต่ละอาชีพข้างหรืองานจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อได้จัดให้แก่กลุ่มที่ต้องการและได้รับประโยชน์จากการฝึกเท่านั้น

12. การฝึกอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องฝึกประสบการณ์เฉพาะด้านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อสร้างนิสัยที่ถูกต้องในการทำและการคิด จนกระทั่งนิสัยที่ต้องการได้พัฒนาขึ้นซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการหางานทำ

13. การฝึกอาชีพจะมีประสิทธิผลย่อมขึ้นอยู่กับครูฝึก ซึ่งจะต้องมีประสบการณ์วิชาชีพในการประยุกต์ทักษะและความรู้ในการปฏิบัติงาน กระบวนการทำงานของสิ่งที่ตนสอน

14. สำหรับแต่ละอาชีพ ผู้ฝึกจะต้องมีความสามารถในการผลิตขั้นต่ำระดับหนึ่ง เพื่อที่จะทำงานและรักษาตำแหน่งงานไว้ได้ ถ้าการอาชีวศึกษาไม่สามารถจัดได้ถึงขั้นนี้แล้วก็จะไม่มีประสิทธิผลทั้งรายบุคคลและสังคม

15. การสร้างนิสัยการปฏิบัติงานจะได้ผลต่อเมื่อผู้ฝึกได้ทำงานจริงไม่ใช่ทำแบบฝึกหัดหรือทำงานปลอม

16. แหล่งของเนื้อหาสาระที่เชื่อถือได้ของการฝึกเฉพาะของแต่ละอาชีพมาจากแหล่งเดียวเท่านั้น จากประสบการณ์ของผู้ชำนาญงานของงานอาชีพนั้น

17. สำหรับแต่ละอาชีพจะมีเนื้อหาอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งเป็นของอาชีพนั้นโดยเฉพาะและไม่มีคุณค่าในทางปฏิบัติสำหรับอาชีพอื่น

18. การอาชีวศึกษาจะบริการแก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อสามารถบริการในเรื่องที่มีคนต้องการและผู้ต้องการได้ประโยชน์มากที่สุด

19. การอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะแปรผันตามวิธีการสอนและความสัมพันธ์กับผู้เรียน จึงควรที่ผู้ฝึกพิจารณาคุณลักษณะพิเศษของกลุ่มที่เรียนและผู้สอนด้วย

20. การบริหารอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการจัดการในลักษณะยืดหยุ่น แทนการมีมาตรฐานที่ตายตัวเกินไป

21. ควรพยายามลดค่าใช้จ่ายต่อหัวแต่ต้องให้งบประมาณขั้นต่ำจำนวนหนึ่ง ซึ่งถ้าจ่ายต่ำกว่านี้แล้วจะไม่สามารถจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิผลได้และถ้าไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณขั้นต่ำนี้แล้วก็ไม่สมควรที่จะจัดให้มีระบบการอาชีวศึกษา

นอกจากนี้การจัดการอาชีวศึกษาให้การศึกษาแก่ผู้ที่ไม่มียานพาหนะ ผู้ที่ต้องการเพิ่มพูนทักษะให้ทันสมัย เป็นการเสริมสร้างการมีอาชีพให้แก่ผู้ที่มีความสนใจวิชาชีพเพื่อประกอบอาชีพ จึงทำให้เกิดการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อบริการกับสมาชิก 4 กลุ่ม คือ

1. เยาวชนที่เข้าศึกษาในโรงเรียน

2. เยาวชนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแล้ว ประสงค์จะได้รับการฝึกฝนเพิ่มเติมเพื่อหางานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ

3. เยาวชนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน
4. ผู้ใหญ่ทั่วไปที่ต้องการเพิ่มพูนทักษะและความรู้ในงานอาชีพ

จากหลักการจัดอาชีวศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดอาชีวศึกษาที่ดีนั้นต้องให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพนั้นๆ โดยเน้นการฝึกประสบการณ์โดยร่วมมือเอกชนในการฝึกประสบการณ์ให้เกิดความสามารถและทักษะในวิชาชีพรวมทั้งการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนอย่างพอเพียงให้เป็นบุคคลที่สถานประกอบการพึงพอใจและยอมรับต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความรับผิดชอบ ความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บุคคลที่เป็นแรงงานที่จบการศึกษาแล้วมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อบริการกับสมาชิก 4 กลุ่ม คือ

1. เยาวชนที่เข้าศึกษาในโรงเรียน หรือสถานศึกษา
2. เยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว ประสงค์จะได้รับการฝึกฝนเพิ่มเติมเพื่อทำงานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระ
3. เยาวชนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน

4. ผู้ใหญ่ทั่วไปที่ต้องการเพิ่มพูนทักษะและความรู้ในงานอาชีพ

ดังนั้นการจัดอาชีวศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีส่วนช่วยสนับสนุนในการพัฒนาประเทศแทบทุกสาขาวิชาชีพ จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538 : 12 – 50) ได้สรุปรายงานการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา พบว่าการผลิตกำลังคนระดับกลางด้านอาชีวศึกษาเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพของระบบการผลิต

1. แนวโน้มและการกระจายของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนมีอยู่ 611 แห่ง ในปี 2529 ลดลงเหลือ 554 แห่ง ในปี 2534 กว่าร้อยละ 60 เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนและมีแนวโน้มลดลงทุกปี สถานศึกษาอาชีวศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) การเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีแนวโน้มลดลงในช่วงปีการศึกษา 2529 – 2534 ในขณะที่การเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สถานศึกษาของเอกชนส่วนใหญ่เปิดสอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม รองลงมาคือช่างอุตสาหกรรม สำหรับสถานศึกษาของรัฐนั้นเปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน สถานศึกษาอาชีวศึกษากระจายอยู่ทุกภาคและทุกจังหวัด เมื่อพิจารณาการกระจายของประเภทวิชาต่าง ๆ จะเห็นว่ามี การกระจายค่อนข้างมากในระดับเขตการศึกษา สำหรับในระดับจังหวัดนั้นส่วนใหญ่จะมีเปิดสอน

3 – 4 ประเภทวิชา มีเพียงบางจังหวัดที่เปิดสอน 2 ประเภทวิชา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเภทวิชา พณิชยกรรมและช่างอุตสาหกรรมและจังหวัดมุกดาหารซึ่งมีการเปิดสอนพณิชยกรรมเพียงประเภท วิชาเดียว

2. โอกาสทางการศึกษาของการอาชีวศึกษา

อัตราส่วนนักศึกษาอาชีวศึกษาต่อประชากรวัยเรียนอาชีวศึกษา อัตราส่วนในภาพรวมคือ ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตร วิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ต่อประชากรในวัยเรียนอาชีวศึกษากลุ่มอายุ 15 – 19 ปี เท่ากับร้อยละ 8 ในปี 2529 มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย ในช่วงปี 2530 – 2532 และเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2533 – 2534 โดยในปี 2534 มีอัตราเท่ากับร้อยละ 9 สำหรับอาชีวศึกษาทั้งหมดร้อยละ 11 สำหรับระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 7 สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) เมื่อวิเคราะห์ในระดัภภาคและจังหวัดพบว่า อัตราดังกล่าวค่อนข้างต่ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามระดับ ยกเว้นจังหวัดขอนแก่น นครราชสีมาและยโสธร จังหวัดที่มีอัตราส่วนนักศึกษาต่อประชากรสูง คือ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ชลบุรีและสงขลา

แนวโน้มของนักศึกษาอาชีวศึกษา นักศึกษาอาชีวศึกษาทุกระดับทุกประเภทวิชา มีประมาณ 520,000 คน ในปี 2529 เพิ่มขึ้นเป็น 580,000 คน ในปี 2534 ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรมและพณิชยกรรมมีอัตราส่วนนักศึกษารวมกันประมาณร้อยละ 90 ของ นักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมด นักศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามลำดับ โดยมีอัตราส่วนนักศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนประมาณร้อยละ 41 ในปี 2529 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 47 ในปี 2534 เมื่อพิจารณาใน ภาพรวมจำนวนนักศึกษามีแนวโน้มลดลงในช่วงปีการศึกษา 2529 – 2531 และเพิ่มขึ้นในช่วง ปีการศึกษา 2532 – 2534 การลดลงในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการลดลงของนักศึกษาเกือบ ทุกประเภทวิชา ยกเว้นประเภทวิชาศิลปหัตถกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ พณิชยกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แต่หลังปี 2532 จำนวนนักศึกษามี แนวโน้มสูงขึ้นเกือบทุกประเภทวิชา ยกเว้นประเภทวิชาเกษตรกรรมซึ่งมีแนวโน้มลดลงโดยตลอด ทุกระดับ และเมื่อเปรียบเทียบนักศึกษาอาชีวศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน พบว่า ในสถานศึกษาของเอกชนนั้นมีนักศึกษาประเภทวิชาพณิชยกรรมประมาณร้อยละ 63 และ นักศึกษาช่างอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 35 ในขณะที่สถานศึกษาของรัฐมีนักศึกษาประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 50 และนักศึกษาประเภทวิชาพณิชยกรรมประมาณ ร้อยละ 30 ในระดับจังหวัดนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีอัตราส่วนค่อนข้างสูงในจังหวัดใหญ่ๆ

ได้แก่ อุดรธานี ขอนแก่น นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ชลบุรี สมุทรปราการ ลพบุรี นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร

อุปสงค์และอุปทานของการอาชีวศึกษา อุปสงค์และอุปทานของการอาชีวศึกษาจะวิเคราะห์จากความต้องการเข้าศึกษาคือ จำนวนผู้ที่สมัครเข้าศึกษาอาชีวศึกษาในระดับต่างๆ และจำนวนที่สถานศึกษาจะสามารถรับไว้ได้รวมทั้งอัตราการเรียนต่อระหว่างระดับ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวนผู้ต้องการเข้าศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่สถานศึกษาจะรับไว้ได้ของกรมอาชีวศึกษามีจำนวนสูงที่สุด รองลงมาคือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อัตราการรับไว้ของสถานศึกษาเกือบทุกสังกัดมีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อยในช่วงปี 2529 - 2530 ลดลงในช่วงปี 2531 - 2533 และเพิ่มสูงขึ้นในปี 2534 แต่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีผู้สนใจมาสมัครสอบเข้าสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมากกว่ากรมอาชีวศึกษาทั้งที่ปริมาณนักศึกษาที่สถาบันฯ จะรับไว้ได้มีจำนวนน้อยกว่าอัตราการรับไว้ของนักศึกษาระดับนี้ ในภาพรวมมีลักษณะเดียวกับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และเมื่อวิเคราะห์ตามประเภทวิชาพบว่า ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐนั้น ส่วนใหญ่ผู้สมัครสนใจเข้าศึกษาในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สำหรับอัตราการเรียนต่ออาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สำหรับอัตราการเรียนต่ออาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) นั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31 ในปี 2529 เป็นร้อยละ 41 ในปี 2534 ส่วนใหญ่การศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม อัตราการเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประมาณร้อยละ 51 ในปี 2529 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 69 ในปี 2534 โดยประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีอัตราการเรียนต่อต่ำกว่าประเภทวิชาอื่นเล็กน้อย

3. คุณภาพของการอาชีวศึกษา

งบประมาณต่อหัว งบประมาณต่อหัวของการอาชีวศึกษานั้นได้รับค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับ การศึกษาระดับและประเภทอื่นจะเห็นว่าแนวโน้มลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับดำเนินการต่อหัวของการอาชีวศึกษาที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ แล้วพบว่า กรมอาชีวศึกษามีงบดำเนินการต่อหัว ต่ำสุดและต่ำกว่าหน่วยงานอื่นมาก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบงบดำเนินการต่อหัว จำแนกตามประเภทวิชาเกษตรกรรมมีงบดำเนินการต่อหัวสูงกว่าประเภทวิชาอื่นมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากประเภทวิชานี้มีผู้สมัครเข้าเรียนน้อยก็เป็นได้

อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา ในช่วงปีการศึกษา 2529 - 2534 อาจารย์อาชีวศึกษา วุฒิปริญญาตรีและปริญญาโทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและอาจารย์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มลดลง แนวโน้มดังกล่าวเป็นผลมาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นสำคัญ อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ด้านช่างอุตสาหกรรม รองลงไปคืออาจารย์

พณิชยกรรม แต่อาจารย์ด้านพณิชยกรรมกำลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและอาจารย์ด้านช่างอุตสาหกรรม คหกรรม เกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง แม้กระนั้นก็ตามประเภทวิชาพณิชยกรรมก็ยังมีอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาสูงสุด ในขณะที่ประเภทวิชาเกษตรกรรมมีอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาต่ำสุด การอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาสูงกว่าหน่วยงานอื่น และกรุงเทพมหานครก็มีอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาสูงกว่าเขตการศึกษาอื่น

อัตราการคงอยู่ สำหรับอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาอาชีวศึกษานั้น มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพณิชยกรรมมีอัตราการคงอยู่สูงกว่าประเภทวิชาอื่นทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)

ผู้สำเร็จการศึกษากับการมีงานทำ ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาจากสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนรวมกันมีประมาณ 170,000 คนในปี 2529 ลดลงเหลือประมาณ 150,000 คนในปี พ.ศ. 2533 กว่าร้อยละ 80 เป็นผู้สำเร็จจากกรมอาชีวศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยผู้สำเร็จจากสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงและผู้สำเร็จจากสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 60 ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ผู้สำเร็จการศึกษามีแนวโน้มลดลงในช่วงแรกและเพิ่มขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2532 - 2533 ประเภทวิชาที่มีผู้สำเร็จการศึกษาสูงสุดคือประเภทวิชาพณิชยกรรม รองลงมาคือประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้สำเร็จอาชีวศึกษาจากสถานศึกษาเอกชนกว่าครึ่งเป็นผู้สำเร็จประเภทวิชาพณิชยกรรม ส่วนสถานศึกษาของรัฐนั้นมีผู้สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมากที่สุด รองลงมาคือประเภทวิชาพณิชยกรรม สำหรับผู้สำเร็จประเภทวิชาเกษตรกรรมนั้นมีแนวโน้มลดลงค่อนข้างเร็ว

ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งจะศึกษาต่อโดยผู้สำเร็จจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีอัตราการศึกษาต่อมากที่สุด โดยเฉลี่ยประมาณ 1 ใน 3 เป็นผู้มีงานทำ ส่วนผู้ไม่มีงานทำนั้นมีแนวโน้มลดลงเหลือเพียงร้อยละ 7 ในปี 2533 เมื่อพิจารณาแยกตามระดับผู้สำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กว่าครึ่งจะศึกษาต่อ ในขณะที่ผู้สำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) กว่าครึ่งเป็นผู้มีงานทำ ผู้มีงานทำนั้นไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาในระดับใด ส่วนใหญ่จะทำงานในภาคเอกชนและมีแนวโน้มสูงขึ้น ผู้สำเร็จจากสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษามีอัตราส่วนผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวสูงกว่าสังกัดอื่น แต่ก็มีแนวโน้มลดลงทุกสังกัด

4. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่อการจัดการอาชีวศึกษาจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

4.1 สภาพปัญหา

นโยบายและการบริหารการศึกษา สภาพปัญหาด้านการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาประสบในระดับมากคือ การสรรหาและคัดเลือกอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการของสถานศึกษา สำหรับปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การดำเนินงานเพื่อคัดเลือกนักศึกษาตามความต้องการของสถานศึกษา ความคล่องตัวในการบริหารและจัดการศึกษา การปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด การส่งเสริมอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การขาดทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหาร การวางแผนงานที่ขึ้นกับผู้บริหารทำให้การดำเนินงานชะงักงันเมื่อมีการเปลี่ยนตัวผู้บริหาร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาการขาดสวัสดิการด้านความปลอดภัย บ้านพักและสาธารณูปโภคของวิทยาลัยเกษตรกรรมซึ่งอยู่ห่างไกลชุมชน ปัญหาของสถานศึกษาเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินไม่เพียงพอเป็นต้น

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาประสบปัญหาการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรในระดับปานกลาง โดยประสบปัญหามากในเรื่องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร สถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพราะเนื้อหาของหลักสูตรไม่เอื้ออำนวยให้เกิดทักษะในการประกอบอาชีพอิสระและผู้ปกครองก็ยังมีค่านิยมให้บุตรหลานรับราชการอยู่ นอกจากนี้ก็มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรยังไม่เหมาะสม คือ มีเนื้อหาวิชาสามัญและวิชาพื้นฐานมากเกินไปและไม่สัมพันธ์ต่อการเรียนการสอนและการฝึกวิชาชีพ เนื้อหาของหลักสูตรไม่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและไม่ยืดหยุ่นให้สามารถปรับให้สอดคล้องกับอาชีพของท้องถิ่น ความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศ

ในด้านการฝึกงานนั้น ผู้บริหารประสบปัญหาเนื่องจากอาจารย์ที่รับผิดชอบการฝึกงานของนักศึกษามีน้อย ทำให้อาจารย์แต่ละคนต้องควบคุมนักศึกษาจำนวนมาก ประกอบกับสถานประกอบการที่จะส่งนักศึกษาไปฝึกงานก็หายาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่นทำให้การฝึกงานไม่ค่อยได้ผลนัก สำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมนั้น ผู้บริหารระบุว่ามีปัญหาในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ด้านวิชาการ ทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งลักษณะที่พึงประสงค์ด้วย

อาจารย์กับภาระงาน สำหรับปัญหาด้านอาจารย์ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาระบุว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับประสบการณ์ทำงานของ

อาจารย์ในด้านวิชาชีพและความสามารถในการค้นคิดหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ปัญหานี้ว่าเป็นผลมาจากอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานในสถานประกอบการมาก่อน อีกทั้งไม่ชอบการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและไม่มีความสามารถในการทำวิจัย นอกจากนี้ อาจารย์ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งมักจะมีความรู้ความสามารถไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา อาจารย์วิชาชีพไม่ค่อยมีความรู้ด้านเทคนิคการสอน การจัดทำสื่อการสอนและการวัดประเมินผล กระบวนการคัดเลือกอาจารย์ที่เน้นเฉพาะด้านความรู้ ทำให้ได้อาจารย์ที่ไม่มีจิตสำนึกของการเป็นอาจารย์ที่ดี ขาดคุณภาพ ไม่มีความรับผิดชอบ และไม่มีความมานะอดทน รวมทั้งไม่ช่วยเหลือศิษย์ทั้งในเรื่อง การเรียนและเรื่องส่วนตัว และไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

ในส่วนภาระงานอาจารย์นั้น อาจารย์ต้องรับภาระงานสอนหนักมาก และบางคนยังต้องรับภาระงานบริหาร งานสนับสนุนการสอนด้านอื่น รวมทั้งกิจกรรมพิเศษอื่นๆ ด้วย ทำให้ไม่สามารถศึกษาค้นคว้าและเตรียมการสอนได้เต็มที่

สภาพปัญหาของอาจารย์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาเกษตรกรรมประสบปัญหาในระดับที่มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาประเภทวิชาอื่น ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครไม่ค่อยประสบปัญหาในเรื่องประสบการณ์การทำงานของอาจารย์เกี่ยวกับวิชาชีพที่สอน

นักศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาประสบปัญหาเรื่องความสามารถในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองกับเรื่องความกระตือรือร้นในการศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษาในระดับที่มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาคหกรรม รองลงมา คือ เรื่องการขาดคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีวินัยและความมีมนุษยสัมพันธ์ การขาดความรู้ความสามารถทางวิชาการและขาดความรู้ ทักษะในประเภทวิชาที่เรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางครอบครัว นักศึกษา ซึ่งผู้ปกครองไม่สนใจ และไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ปัญหาของระบบวิธีการคัดเลือกนักศึกษาที่ไม่เอื้อให้นักเรียนที่มีคุณสมบัติตามความต้องการของสถานศึกษา และปัญหาการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา สภาพปัญหาเหล่านี้ผู้บริหารสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครประสบมากกว่าสถานศึกษาในภูมิภาคอื่น

วัสดุ อุปกรณ์การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาประสบปัญหาในเรื่องของจำนวนและความทันสมัยของหนังสือและตำราทางวิชาการ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา กล่าวคือหนังสือเรียนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาและพิมพ์ผิดมาก บางรายวิชาไม่มีหนังสือจำหน่าย ตำราที่อาจารย์ผู้สอนใช้ค้นคว้าหรือนักศึกษาใช้ประกอบการเรียนมีไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์มีจำนวนน้อยและล้าสมัยไม่ทันกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ใช้ใน

สถานประกอบการ งบประมาณมีจำกัดมากประกอบกับขั้นตอนการจัดซื้อที่ยุ่งยากและล่าช้า อีกทั้งราคามาตรฐานของวัสดุครุภัณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ต่ำกว่าราคาตลาด ทำให้ไม่สามารถจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์อุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและทันกับการใช้งานได้ นอกจากนี้ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และห้องเฉพาะวิชาต่างๆ ก็ไม่มีเพียงพอและไม่เหมาะสม เนื่องจากดัดแปลงมาจากอาคารสถานที่ซึ่งก่อสร้างเพื่อวัตถุประสงค์อื่น โรงฝึกงานที่มีพื้นที่น้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งพาหนะสำหรับพานักศึกษาไปทัศนศึกษาด้านวิชาชีพก็ไม่มีเพียงพอ

การระดมและจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา ในเรื่องของการระดมและจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าเฉพาะเรื่องของการขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือในด้านการเรียนการสอนจากต่างประเทศเท่านั้นที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนภูมิภาค สถานศึกษาของเอกชนและสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาคหกรรม สำหรับปัญหาด้านอื่น เช่น การมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร ความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคธุรกิจและภูมิปัญญาชาวบ้านมาบรรยายในสถานศึกษา หรือการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาช่วยในการสอนวิชาชีพ เหล่านี้เป็นปัญหาในระดับกลาง นอกจากนี้ผู้บริหารยังระบุว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการที่ภาคเอกชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และประเมินผลผลิตของสถานศึกษา เป็นเหตุให้คุณภาพของผลผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และสำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาเกษตรกรรมก็มีปัญหามากเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร

ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา สำหรับการดำเนินงานด้านข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วย การจัดเก็บข้อมูลด้านต่างๆ เกี่ยวกับนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดการศึกษา และการติดตามผลการปฏิบัติงานทำของผู้สำเร็จการศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาระบุว่าประสบปัญหาการดำเนินงานเรื่องนี้ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร สถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาเกษตรกรรมจะมีปัญหามากกว่าสถานศึกษาในสังกัดและประเภทอื่น

การให้บริการแก่สังคมและชุมชน การดำเนินงานด้านการให้บริการแก่สังคมและชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชน โดยเฉพาะความรู้ด้านวิชาชีพกับการจัดบริการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นแก่บุคคลทั่วไปนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาโดยส่วนรวมเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง โดยการจัดบริการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นแก่บุคคลทั่วไปจะประสบปัญหาน้อยกว่าการให้บริการแก่สังคมและชุมชน

4.2 แนวทางการแก้ปัญหา

ในส่วนของคุณข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้น ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่เน้นการปรับปรุงด้านอาจารย์ และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รองลงมาเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านวัสดุอุปกรณ์การศึกษารวมทั้งหนังสือเรียน ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านนักศึกษา ด้านนโยบายและการบริหารการศึกษาตามลำดับ จะมีที่แตกต่างกันบ้างเป็นส่วนน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประเภทวิชาเกษตรกรรมและศิลปหัตถกรรม สถานศึกษาเอกชนเน้นการปรับปรุงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนมากกว่าด้านอาจารย์ สถานศึกษาประเภทวิชาคหกรรมให้ความสำคัญด้านการเงินและงบประมาณสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ตามลำดับ ส่วนสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครนั้นเน้นการปรับปรุงด้านนโยบายและการบริหารเป็นอันดับสาม รองจากด้านอาจารย์และด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาสาระแนวทางการแก้ปัญหาที่ได้จากผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาแล้วสรุปสาระสำคัญตามลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

อาจารย์กับภาระงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นในเรื่องการพัฒนาอาจารย์และบุคลากร โดยการฝึกอบรม ดูงาน และลาศึกษาต่อ การพัฒนาคุณภาพอาจารย์ให้มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน การให้อาจารย์เน้นการสอนคุณธรรมจริยธรรม การจัดอาจารย์และบุคลากรให้เพียงพอ การปรับวิธีการคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นอาจารย์ให้เหมาะสม และการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้มีโอกาสคัดสรรอาจารย์เอง ให้มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างจริงจัง เป็นต้น

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นควรให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่น จัดให้มีการฝึกทักษะเฉพาะอย่างให้ทันกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เน้นการฝึกงานในสถานประกอบการให้มากขึ้น ปรับการเรียนการสอนรายวิชาให้เหมาะสม เน้นการสอนให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบ และสถานศึกษาควรมีการวัดและประเมินผลการเรียนโดยมีเกณฑ์มาตรฐาน

วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอให้เพิ่มวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ ปรับปรุงซ่อมแซมอุปกรณ์การศึกษาที่มีอยู่ให้ใช้ประโยชน์ได้กับหลักสูตรปัจจุบัน ปรับหนังสือเรียนให้ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ สร้างอาคารห้องสมุดเป็นเอกเทศและมีบุคลากรห้องสมุดให้เพียงพอ จัดตั้งศูนย์แนะนำและฝึกอบรมที่ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่ พิจารณาความดีความชอบแก่อาจารย์ผู้สร้างอุปกรณ์การสอนเฉพาะของตนเอง ให้มีการ

ติดตามประเมินผลการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนเฉพาะของตนเอง ให้มีการติดตามประเมินผลการใช้วัสดุอุปกรณ์การศึกษาอย่างจริงจัง

การระดมและจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านนี้ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณแก่สถานศึกษาให้เพียงพอและเหมาะสม ปรับปรุงระเบียบการเงินให้คล่องตัวขึ้น เพิ่มงบประมาณค่าวัสดุฝึกวิทยากรของนักศึกษา จัดสรรงบประมาณให้ทัดเทียมมหาวิทยาลัย เพิ่มอัตราค่าสอนให้แก่อาจารย์วิชาชีพเฉพาะอย่าง ให้สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับสถานประกอบการอย่างมีระบบในเรื่องการฝึกงาน ขอความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการพัฒนาหลักสูตร โดยระดมความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

นักศึกษา สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอแนวทางแก้ปัญหาว่าควรให้มีการคัดเลือกนักศึกษาที่สนใจมาเรียนจริง โดยมีการทดสอบภาคปฏิบัติและความถนัด ให้โอกาสแก่นักศึกษาในชนบทหรือลูกเกษตรกรให้มากขึ้น หรือให้โควตาการศึกษาต่ออาชีวศึกษาแก่ทุกภาคของประเทศ พัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงาน สถานศึกษาควรมีการลงโทษนักศึกษาตามระเบียบอย่างจริงจัง

นโยบายและการบริหารการศึกษา เรื่องนี้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ ควรมีการวางแผนพัฒนาการใช้หลักสูตรอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ จัดให้มีคณะกรรมการฝ่ายวิชาการสาขาวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตร พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน พิจารณาทบทวนแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามนโยบายให้มีกฎหมายรองรับการฝึกงานร่วมกับสถานประกอบการ พร้อมทั้งกำหนดรูปแบบการฝึกงานที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน กระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษาให้มากขึ้น ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนประสานงานด้านต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามนโยบาย ให้มีกฎหมายรองรับการฝึกงานร่วมกับสถานประกอบการ พร้อมทั้งกำหนดรูปแบบการฝึกงานที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน กระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษาให้มากขึ้น ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนประสานงานด้านต่างประเทศให้โรงเรียนเอกชน และควรควบคุมโรงเรียนเอกชนให้มากขึ้น ควรกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนว่าหน่วยงานใดควรผลิตบุคลากรประเภทใด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาควรยกเลิกการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แล้วให้กรมสามัญศึกษาจัดแทน โดยโรงเรียนอาชีวศึกษาควรเริ่มรับนักศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาเรียนหลักสูตร 3 ปี แล้วให้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ในส่วนของการบริหารงานบุคคลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาได้เสนอแนะให้ปรับวิธีการคัดเลือก ผู้ที่จะมาเป็นอาจารย์ให้เหมาะสมและเปิดโอกาสให้สถานศึกษามีโอกาสคัดเลือกอาจารย์เอง พัฒนาความสามารถของอาจารย์ให้เป็นผู้บริการ ส่งเสริมให้อาจารย์ได้รับสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษาประสบปัญหาหลายด้าน แต่ก็มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จ สามารถผลิตกำลังคนออกไปพัฒนาประเทศจนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 5 ประการต่างก็มีส่วนสร้างและเสริมซึ่งกันและกัน และสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ได้ดังนี้

การมีผู้สอนที่มีคุณภาพซึ่งเริ่มจากการที่ผู้บริหารคัดเลือกครูที่มีวุฒิและประสบการณ์ตรงตามสาขาที่สอน ทั้งยังคัดเลือกครูที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรักในอาชีพครู มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูก้าวหน้าทางวิชาการโดยการเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อและส่งไปอบรมหรือดูงานเพิ่มเติม มีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เป็นที่พึงพอใจของอาจารย์ อำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

มีระบบบริหารที่ดี กล่าวคือ มีการกระจายอำนาจ ให้อิสระในการทำงาน ให้เกียรติอาจารย์และรับฟังความคิดเห็น มีระบบการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดี ทำให้อาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

มีหลักสูตร ที่เน้นทั้งวิชาการและภาคปฏิบัติ อีกทั้งมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีช่วยให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น การเสริมความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และความมีระเบียบวินัย

ผู้เรียนที่จบออกไปมีความชำนาญในการทำงานและมีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ (ความรู้เฉพาะทาง, ภาษาอังกฤษ, คอมพิวเตอร์, ระเบียบวินัย)

ทำเลที่ตั้งและอาคารสถานที่ ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวก อาคารสถานที่สะอาดเรียบร้อย มีอุปกรณ์และสื่อการสอนที่พร้อมและทันสมัย

ผลผลิตของระบบอาชีวศึกษาในเชิงคุณภาพ

1. ความสามารถและคุณลักษณะของผู้สำเร็จอาชีวศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงาน

เนื่องจากการศึกษาเป็นบริการที่ต้องลงทุนอย่างสูง ทั้งในส่วนของผู้จัดและผู้รับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาชีวศึกษาจัดว่าเป็นการศึกษาที่ต้องลงทุนสูงมากเพราะจะต้องจัดเตรียม

เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถและทักษะในวิชาชีพที่ตนได้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นข้อมูลเกี่ยวกับทักษะและความพึงพอใจตลอดจนความคิดเห็นต่อการทำงานของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่ได้จากผู้ประกอบการ และจากตัวผู้สำเร็จการศึกษาเอง จึงเป็นสิ่งที่ควรสดับรับฟังเพราะจะยังผลต่อการปรับปรุงการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

1.1 คุณภาพแรงงานระดับอาชีวศึกษา จากการศึกษาวิจัยโครงการวางแผนกำลังคนเพื่อพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและบริการของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ หรือเจ้าของกิจการถึงประเด็นทางคุณภาพของบุคลากรทางอ้อม ด้วยการให้ระบุปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในต้วพนักงานอย่างละเอียด โดยได้จัดเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยปรากฏว่า คุณภาพของตลาดแรงงานโดยเฉพาะระดับอาชีวศึกษาของภาคอุตสาหกรรมและบริการยังมีสิ่งบกพร่องอยู่หลายประการซึ่งจะสามารถจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านความรู้ แรงงานที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ยังขาดทักษะด้านการเขียน การจัดทำรายงาน รวมทั้งด้านคอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ขาดความรู้ด้านภาษาต่างประเทศมากเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมในปัจจุบันได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จึงมีการนำเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ ช่างเทคนิคจึงจำเป็นที่จะต้องอ่านแบบหรือคู่มือการใช้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ รวมทั้งการศึกษาจากตำรา นิตยสารต่างประเทศ ส่วนด้านบริการโดยเฉพาะกิจการโรงแรมขนาดใหญ่ พนักงานจำเป็นที่จะต้องพูดภาษาอังกฤษได้ กรณีที่ผู้เข้าพักเป็นชาวต่างประเทศเป็นต้น ด้านความชำนาญงานที่ได้จากสถานประกอบการ แรงงานที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มักขาดทักษะและความชำนาญด้านช่างหรือวิชาชีพในอันดับสูงสุด จำเป็นที่จะต้องเพิ่มทักษะหรือการเรียนภาคปฏิบัติอย่างเข้มข้นในสถานศึกษา เมื่อเข้าปฏิบัติงานจึงจะพัฒนาทักษะและความชำนาญได้เร็วขึ้น ด้านคุณลักษณะนิสัย คุณธรรมและจริยธรรม ปัญหาที่เจ้าของสถานประกอบการพบมากที่สุดสำหรับแรงงานที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้แก่ ความไม่มีระเบียบวินัย ไม่ตรงต่อเวลาและทำงานช้า ส่วนแรงงานที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ก็มีปัญหการงานคล้ายกับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คือ ไม่ตรงต่อเวลา ทำงานช้า ขาดความรักต่อหน่วยงานและขาดความรับผิดชอบ

1.2 ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานของผู้สำเร็จหลักสูตรอาชีวศึกษา การวิจัยเกี่ยวกับความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานของผู้สำเร็จหลักสูตรอาชีวศึกษาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของหัวหน้างานต่อผู้สำเร็จอาชีวศึกษาในด้านบุคลิกภาพ เจตคติ ความสามารถทางวิชาการ ทักษะของวิชาชีพ และผลการทำงาน

1.2.1 ด้านบุคลิกภาพและเจตคติ ได้แบ่งเป็นองค์ประกอบย่อย 6 ประการ ซึ่งปรากฏผลของการวิจัยดังนี้ คือ

ด้านการแต่งกาย พนักงานทั้งของหน่วยงานรัฐและเอกชนต่างมีการแต่งกายอยู่ในระดับน่าพึงพอใจ จะมีผิดระเบียบก็เพียงเล็กน้อย โดยส่วนใหญ่ผู้จบสายพาณิชย์กรรมจะแต่งตัวอยู่ในระเบียบมากกว่าผู้จบช่างอุตสาหกรรม อันเนื่องมาจากธรรมชาติและลักษณะงานเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้จบพาณิชย์กรรมเป็นผู้ทำงานในสำนักงาน จึงมีการแต่งตัวดีกว่าผู้จบช่างอุตสาหกรรมที่มักทำงานในโรงงานหรือนอกสำนักงาน

ด้านมารยาทและการใช้วาจา ก็เป็นที่ปรากฏว่าผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และพาณิชย์กรรมได้รับการประเมินอยู่ในระดับที่เหนือกว่าผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และช่างอุตสาหกรรม ทั้งนี้เนื่องจากวัยและธรรมชาติของงานเป็นสำคัญ นอกจากนี้ความแตกต่างดังกล่าวเป็นผลเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าการศึกษา ด้านอาชีวศึกษาและหน่วยงานของเอกชนเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาก จึงได้มีการฝึกอบรมเพื่อให้มีการปรับตัวของพนักงานที่รับเข้ามาใหม่

การทำงานร่วมกับผู้อื่นในหน่วยงานของรัฐ ปรากฏว่าผู้จบช่างอุตสาหกรรมได้รับการประเมินสูงกว่าผู้จบพาณิชย์กรรม ทั้งนี้เพราะพนักงานที่เป็นช่างมีการทำงานเป็นทีมมากกว่าพนักงานทางสายพาณิชย์กรรม หากเปรียบเทียบระหว่างระดับผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้ค่าการประเมินสูงกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สำหรับหน่วยงานเอกชนผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ช่างอุตสาหกรรมมีค่าการประเมินสูงกว่าพาณิชย์กรรม แต่ผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พณิชย์กรรมมีค่าการประเมินสูงกว่าช่างอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามหัวหน้าหน่วยงานต่างก็ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมคือ จุดอ่อนของผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ยังขาดลักษณะการเป็นผู้นำชอบเป็นผู้ตามมากกว่า ไม่ชอบแสดงความคิดเห็นและขาดความคิดสร้างสรรค์

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า พนักงานระดับนี้ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดี อย่างไรก็ตามจุดอ่อนที่พบ คือ การขาดความสำนึกในการให้บริการ โดยเฉพาะแก่ลูกค้า นอกจากนี้ด้านการควบคุมอารมณ์ ผู้ทำงานสายช่างมีอารมณ์แรงและเลือกร้อนกว่าผู้จบสายพาณิชย์กรรม ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของงาน เพศ และลักษณะการทำงานมีส่วนเอื้อเป็นอย่างมาก

ด้านความรับผิดชอบ ปรากฏว่า พนักงานที่จบทางด้านสายปณิชยกรรม ได้รับการประเมินด้านตรงต่อเวลาสูงกว่าผู้จบช่างอุตสาหกรรม แต่ด้านการอุทิศตนต่อการทำงาน พนักงานที่เป็นช่างได้รับการประเมินสูงกว่า ทั้งนี้เพราะธรรมชาติและลักษณะการทำงาน พนักงานที่จบปณิชยกรรมทำงานในสำนักงานซึ่งมีการทำงานและเลิกงานตรงเวลา แต่งานช่างจะกำหนดช่วงเวลาแล้วเสร็จให้แน่นอนเหมือนงานในสำนักงานได้ยาก นอกจากนี้งานช่างเมื่อลงมือแก้ไขเครื่องจักรกลจะต้องทำจนแล้วเสร็จ มิฉะนั้นจะเกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน การอุทิศตนในการทำงานจึงดีกว่าผู้จบปณิชยกรรม อย่างไรก็ตามผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ช่างอุตสาหกรรมได้รับการประเมินด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวัยและวุฒิยังด้อยในการเอาใจใส่ต่อการทำงาน นอกจากนี้พนักงานทั้ง 2 หน่วยงานได้รับค่าประเมินด้านการรักษามูลประโยชน์ส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำ

ด้านความซื่อสัตย์ ผู้จบสายปณิชยกรรมที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานของรัฐ ได้รับการประเมินสูงกว่าผู้จบช่างอุตสาหกรรม โดยค่าการประเมินของช่างอุตสาหกรรมยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ อย่างไรก็ตามหัวหน้าหน่วยงานระบุว่าพนักงานของตนมิได้เกี่ยวพันกับการเก็บรักษาเงินและทำงานเกี่ยวกับความลับนัก สำหรับหน่วยงานเอกชนความซื่อสัตย์เป็นจุดเน้นของหน่วยงาน มีการอบรมพนักงานเป็นอย่างมากโดยเฉพาะด้านการเงิน ฉะนั้นค่าประเมินจึงอยู่ในระดับดีทุกระดับและสาขาวิชา

ด้านปฏิภาณไหวพริบ พื้นความรู้มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดการรับรู้ และปฏิภาณไหวพริบ ดังนั้นผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จึงได้รับการประเมินสูงกว่าผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อย่างไรก็ตามระบบและลักษณะงานที่จัดวางไว้เป็นอย่างดีทั้งมีคู่มือการทำงานชัดเจน ด้วยเหตุนี้จึงไม่เปิดโอกาสให้พนักงานแก้ปัญหาด้วยตนเอง หรือใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานมากนัก

กล่าวโดยรวมจุดอ่อนสำคัญของพนักงานอยู่ที่ความล่าช้าในการให้บริการ การรักษามูลประโยชน์ของส่วนรวม การมีความคิดสร้างสรรค์และการเป็นผู้นำ สำหรับผู้จบช่างอุตสาหกรรมอาจมีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ ส่วนคุณสมบัติอื่นๆ นั้นได้รับการประเมินอยู่ในระดับที่ดีและเป็นที่น่าพอใจ

1.2.2 ด้านความสามารถทางวิชาการและทักษะของวิชาชีพ มีการพิจารณาองค์ประกอบหลัก 7 ประการ คือ

การมีความรู้ในงานหน่วยงานภาครัฐมีความเห็นว่าผู้จบสายปณิชยกรรมมีความรู้ในงานดีถึงดีมาก ส่วนช่างอุตสาหกรรมมีปัญหาเฉพาะผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ยังเห็นว่ายังมีความรู้อยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจนัก เพราะเครื่องมือเครื่องใช้ในการเรียนไม่ตรงกับงานที่ทำ หน่วยงานต้องฝึกเพิ่มเติมจึงจะทำงานได้ ส่วนหน่วยงานเอกชนประเมิน

ผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อยู่ในระดับดี แต่ผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งต้องรับภาระงานหลายอย่าง แต่ความรู้ที่เรียนมามีลักษณะเฉพาะทางทำให้มีความรู้ไม่เพียงพอ กับภาระงาน โดยเฉพาะงานการช่างที่หัวหน้างานเห็นว่าควรจะมีความรู้เบ็ดเสร็จทำงานได้หลายแขนง

การเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติม ในหน่วยงานของรัฐพนักงานที่ไม่มีวุฒิปริญญา และมีอายุไม่มากนักจะเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มวิทยฐานะ และความก้าวหน้าในงาน เนื่องจากตำแหน่งในระดับสูงมีเงื่อนไขการบรรจุว่าต้องเป็นผู้ได้ปริญญา แต่ในหน่วยงานเอกชน ปรากฏว่าผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แสดงความกระตือรือร้นที่จะหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้น แต่ผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งรับผิดชอบงานหลายอย่างไม่แสดงคุณลักษณะนี้ให้ปรากฏชัดนัก

การประยุกต์ความรู้ใหม่กับงาน การจัดวางระบบ และวางแผนการทำงาน โอกาสที่พนักงานจะนำความรู้ใหม่มาใช้กับงานก็ต่อเมื่อได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติม หรือมีการนำเครื่องจักรกลใหม่ๆ มาใช้ แต่โดยทั่วไปลักษณะงานของหน่วยงานมีการจัดวางระบบงาน และระเบียบปฏิบัติไว้แน่นอน รวมทั้งเป็นการปฏิบัติงานตามคำสั่ง ฉะนั้นโอกาสจะประยุกต์ความรู้ใหม่เข้ากับงาน รวมทั้งการจัดวางระบบและวางแผนการทำงานเป็นการเฉพาะของตน จึงมีน้อย

ความคิดสร้างสรรค์โดยลักษณะงานและระบบงาน พนักงานที่ จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์น้อย เป็นการปฏิบัติงานตามระเบียบและคำสั่งเป็นสำคัญ นอกจากนี้พนักงานทั้งของรัฐและเอกชนในระดับนี้ มีจุดอ่อนด้านการแสดงความคิดเห็น ชอบปฏิบัติงานเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ ชอบปฏิบัติงานตามคำสั่งมากกว่าการคิดระบบและวางแผนด้วยตนเอง

การเรียนรู้งานได้รวดเร็ว ปรากฏว่าพื้นฐานความรู้มีส่วนสำคัญเป็น อย่างมากต่อการเรียนรู้งาน ฉะนั้นผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จึงเรียนรู้งานได้ดีกว่าผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และผู้จบพณิชยกรรมได้รับค่าการประเมินสูงกว่าช่างอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามหัวหน้าหน่วยงานของเอกชนมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ความรู้ของ ผู้จบอาชีวศึกษายังแคบ ควรมีความรู้เพิ่มเติมด้านการตลาดและเศรษฐศาสตร์ อันจะทำให้ การปฏิบัติหน้าที่ดีขึ้น

การใช้เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีความสามารถสูงกว่าผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยทั่วไปหน่วยงานมีระเบียบ คู่มือเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้อย่างชัดเจน ประกอบกับการมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมให้อีกด้วย ทั้งเครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่มีความยุ่งยากซับซ้อนน้อย ฉะนั้น

พนักงานจึงมีทักษะการใช้อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ยังมี ความคล่อง และทักษะการใช้ไม่ดีเท่าที่ควรรวมทั้งการดูแลรักษาด้วย

ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน มีความเห็นต่างกันระหว่าง หัวหน้างานของรัฐกับภาคเอกชน โดยในภาครัฐหัวหน้าหน่วยงานเห็นว่าผู้จบช่างอุตสาหกรรมได้รับค่าการประเมินสูงกว่าผู้จบสายพณิชยกรรม แต่หัวหน้าหน่วยงานภาคเอกชนกลับให้ค่า การประเมินตรงกันข้าม คือ ประเมินผู้จบสายพณิชยกรรมว่ามีความละเอียดรอบคอบใน การทำงานมากกว่าช่างอุตสาหกรรม

กล่าวโดยภาพรวมจะเห็นว่าความรู้ในงานของพนักงานที่จบอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ยังไม่แน่นพอ โดยเฉพาะการฝึกงานไม่ตรงกับงานที่ทำ ส่วนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ควรมีความรู้เบ็ดเสร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเพิ่ม ความรู้เกี่ยวกับการตลาด และเศรษฐศาสตร์ด้วย เพราะภาระงานต้องรับผิดชอบหลายด้าน ด้านการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติม หน่วยงานภาครัฐอยู่ในเกณฑ์ดี เพราะต้องศึกษาหาความรู้ เพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ส่วนภาคเอกชนผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แสดง ความกระตือรือร้นเพื่อหาความรู้ แต่ผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไม่แสดงให้เห็นปรากฏ ชัดเจน นอกจากนี้จากลักษณะงานที่ทำให้เปิดโอกาสให้พนักงานพัฒนางานจัดวางระบบวางแผน และการใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้ค่อนข้างน้อยรวมทั้งการประยุกต์ความรู้ใหม่ในงาน อย่างไรก็ตาม พนักงานดังกล่าว มีจุดด้อยในด้านความคิดริเริ่ม การเป็นผู้นำ และการแสดงความคิดเห็นรวมทั้ง ทักษะการใช้และดูแลรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานด้วย

ผลการทำงาน

1. ความตรงตามกำหนดของผลงานและการทำงานเสร็จทันเวลา ผลการประเมิน ปรากฏว่า พนักงานสายพณิชยกรรมได้รับค่าการประเมินสูงกว่าพนักงานสายช่างอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพราะงานช่างมักจะทำไม่แล้วเสร็จตามช่วงเวลาที่กำหนด แต่เมื่อทำงานนั้นเสร็จผลงาน มักตรงตามกำหนด เนื่องจากมีเป้าหมายของงานไว้เด่นชัด นอกจากนี้การปฏิบัติงานต่างๆ มีระเบียบและคู่มือปฏิบัติไว้ชัดเจน

2. ความถูกต้องของผลงาน คุณภาพของผลงานและความประณีตเรียบร้อยในผลงาน ปรากฏว่า หัวหน้าหน่วยงานต่างประเทศประเมินผู้อยู่ได้บังคับบัญชาของตนในเกณฑ์ดี โดยสาย พณิชยกรรมดีกว่าช่างอุตสาหกรรม เพราะเป็นงานประจำที่พนักงานปฏิบัติตามระเบียบและคู่มือ ปฏิบัติที่แน่นอนชัดเจน ผลงานที่ออกมาจึงบรรลุผลสมกับความต้องการ ยกเว้นผู้จบ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ช่างอุตสาหกรรมที่ผลการประเมินที่ได้รับต่ำมากใน

ด้านความประณีตเรียบร้อยของผลงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามระเบียบและคู่มือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และจัดเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวมากกว่าการศึกษาอบรม

3. การประหยัดทรัพยากรในการทำงาน หัวหน้าหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความเห็นว่าหน่วยงานของตนเข้มงวดในการประหยัดการใช้ทรัพยากรมาก ซึ่งในภาครัฐมีการส่งเสริมการประหยัดด้วยการให้รางวัลแก่ผู้ไม่ทำของเสียหาย จึงมีผลทำให้พนักงานบางส่วนที่มีการใช้วัสดุและทรัพยากรสิ้นเปลืองและไม่ถูกวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานช่างมีการใช้เครื่องอะไหล่สิ้นเปลืองมาก แต่ก็เป็นลักษณะเฉพาะตัวมากกว่าผลจากการศึกษาอบรมและหากพิจารณาในระดับสาขา พบว่า พนักงานที่จบสายพณิชยกรรมจะได้รับค่าประเมินสูงกว่าพนักงานช่างอุตสาหกรรม

กล่าวโดยภาพรวม หัวหน้างานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างพอใจผลการปฏิบัติงานของบุคคลที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ยกเว้นช่างอุตสาหกรรมที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับต่ำ ด้านการมีผลงานตรงตามกำหนดความประณีตเรียบร้อยของผลงาน การทำงานเสร็จทันเวลา การประหยัดทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งถึงแม้จะเป็นคุณลักษณะที่ดีแต่การศึกษอบรมก็มีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้ดียิ่งขึ้นได้

ทัศนคติของหัวหน้างานต่อความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา หัวหน้างานให้ความคิดเห็นซึ่งอาจสรุปได้ คือ ในหน่วยงานภาครัฐโอกาสเลื่อนตำแหน่งหน้าที่อยู่ที่ยาก การสอบได้ ฉะนั้นความรู้พื้นฐานและคุณวุฒิที่เหมาะสมกับตำแหน่ง จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความก้าวหน้า ด้วยเหตุนี้การมีวุฒิเพิ่มขึ้นจะช่วยเปิดโอกาสให้ก้าวหน้าเร็วยิ่งขึ้น ข้อกำหนดดังกล่าวจึงมีส่วนสำคัญทำให้พนักงานที่ยังไม่มีวุฒิระดับปริญญาชนวนหาความรู้ด้วยการศึกษาต่อเพิ่มเติมนอกเวลาราชการ โดยเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค สถาบันเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยเปิด ทั้งนี้สุดแล้วแต่จะมีหน่วยงานตั้งอยู่ใกล้สถานการศึกษาใด นอกจากนี้โอกาสก้าวหน้าของพนักงานในหน่วยงานภาครัฐยังขึ้นอยู่กับความกระตือรือร้นของแต่ละคนที่จะเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการสอบเลื่อนตำแหน่งที่มีอยู่เป็นระยะๆ และตำแหน่งที่สอบเลื่อนนั้นก็มีทั้งตำแหน่งที่มีหน้าที่คล้ายคลึงกับตำแหน่งเดิมของพนักงานที่จบอาชีวศึกษา และตำแหน่งที่แตกต่างไป ซึ่งหากผู้ใดสอบได้ก็จะต้องเปลี่ยนหน้าที่การงาน ทำให้หัวหน้างานบางคนเห็นว่าตนต้องสูญเสียพนักงานที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ไป ทั้งจะต้องเสียเวลาในการฝึกอบรมเพิ่มเติมให้พนักงานที่มาแทนอีกชั่วระยะเวลาหนึ่ง จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้ดีเหมือนคนอื่น

เนื่องจากตำแหน่งระดับสูงที่จะเปิดให้สอบเลื่อนระดับ มีอัตราว่างอยู่ไม่เพียงพอ กับจำนวนบุคลากรที่มีวุฒิเพิ่ม ฉะนั้นจึงมีพนักงานที่วุฒิเดิมเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สามารถศึกษาต่อได้วุฒิเพิ่มสูงขึ้นถึงระดับปริญญา

แต่ไม่สามารถสลับเลื่อนตำแหน่งได้จึงยังคงอยู่ทำงานในตำแหน่งเดิม ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ต่อไป และพนักงานเหล่านี้จะยังคงพยายามหาโอกาสสลับเลื่อนระดับตำแหน่งอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้โอกาสก้าวหน้าในระดับตำแหน่งของพนักงาน จึงขึ้นอยู่กับการมีตำแหน่งในระดับสูงว่างมากน้อยเพียงใด และความสามารถของคนที่สอบแข่งขันได้ อย่างไรก็ตามแม้พนักงานที่มีวุฒิเพิ่มจำนวนมากไม่สามารถสลับเลื่อนตำแหน่งได้ แต่อัตราเงินเดือนของพนักงานเหล่านี้ก็ยังเพิ่มขึ้นในแต่ละปี และมีความมั่นคงในอาชีพมากจึงมีพนักงานที่วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือจบปริญญาเป็นจำนวนน้อยที่ลาออกไปปฏิบัติงานที่อื่น

อนึ่งหัวหน้างานบางคนให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หากเปรียบเทียบโอกาสก้าวหน้าของพนักงานที่จบสายพณิชยกรรมกับช่างอุตสาหกรรมแล้ว ปรากฏว่าพนักงานสายช่างอุตสาหกรรมมีโอกาสก้าวหน้าน้อยกว่า เพราะตำแหน่งระดับสูงทางช่างมีน้อย ทั้งการสลับเลื่อนตำแหน่งก็ใช้ความรู้พื้นฐานต่างๆ ไปเป็นหลัก อันมีผลทำให้ผู้จบสายพณิชยกรรมได้เปรียบและมีโอกาสสอบได้มากกว่า

ส่วนหน่วยงานภาคเอกชนนั้นโอกาสก้าวหน้าขึ้นอยู่กับคุณสมบัติและผลงานของพนักงานแต่ละคน โอกาสก้าวหน้าพิจารณาโดยการคัดเลือกแทนการสอบเหมือนหน่วยงานภาครัฐ ฉะนั้นพนักงานที่มีคุณสมบัติส่วนตัวดี มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจในการทำงาน ชยัน มีมนุษยสัมพันธ์และมีผลงานดี ก็จะมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งมากกว่าพนักงานที่มีคุณสมบัติดังกล่าวด้อยกว่า และเมื่อหน่วยงานมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ตำแหน่งว่างในระดับสูงก็จะขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานที่มีคุณสมบัติดังกล่าวก้าวหน้ามากและเร็วขึ้น

จากโอกาสก้าวหน้าของพนักงานที่มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าขึ้นอยู่กับคุณสมบัติส่วนตัวรวมทั้งด้วยคุณสมบัติด้านอื่น กล่าวคือ พนักงานภาครัฐจะต้องกระตือรือร้นที่จะสมัครสลับเลื่อนตำแหน่ง และต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้วุฒิเพิ่มขึ้น ส่วนพนักงานหน่วยงานเอกชนต้องมีผลงานดี จึงจะมีโอกาสเลื่อนตำแหน่ง โอกาสและลักษณะก้าวหน้าดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจและความพึงพอใจของหัวหน้างานว่าอยู่ที่คุณสมบัติส่วนตัวด้านบุคลิกภาพและเจตคติ กับผลงานที่ปฏิบัติเป็นประการสำคัญ แต่โอกาสก้าวหน้าต่อไปขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนตนมากกว่า และหัวหน้างานก็พึงเล็งคุณสมบัติดังกล่าวมากกว่าระดับการศึกษา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้างานเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษา ให้สนองความต้องการทั้งของสังคมและบุคคล การพิจารณาตามวัตถุประสงค์นี้ได้แยกย่อยออกเป็น 3 เรื่อง คือ จุดเด่นจุดด้อยของผู้จบอาชีวศึกษา ความคิดเห็นต่อหลักสูตรอาชีวศึกษาและ

การเปรียบเทียบผู้จบอาชีวศึกษาจากสถาบันของรัฐและเอกชน ซึ่งความคิดเห็นของหัวหน้างานอาจสรุปได้ดังนี้

1. จุดเด่นจุดด้อยของผู้จบอาชีวศึกษา หัวหน้างานให้ความเห็นว่าความรู้พื้นฐาน ผู้จบการศึกษาทั้ง 2 ระดับ/สาขาวิชา มีอย่างเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน จุดเด่นเป็นพิเศษ คือ ความรับผิดชอบต่องาน ความขยัน อดทน สำหรับหัวหน้างานภาคเอกชนได้ประเมินจุดเด่นด้านการมีไหวพริบแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความฉับไวในการเรียนรู้ การมีผลงานดีและการมีมารยาทดี ส่วนจุดด้อยสำคัญ คือ การใช้วาจา การฝ่าฝืนระเบียบ การขาดความคิดริเริ่ม การขาดการแสดงความคิดเห็น การขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน และหัวหน้าหน่วยงานภาคเอกชนให้ความเห็นเกี่ยวกับจุดด้อยเพิ่มเติม คือ การขาดความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน การควบคุมอารมณ์และปฏิภาณไหวพริบ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวบุคคลที่การศึกษาอาจมีส่วนสร้างเสริมได้

2. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรอาชีวศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ความรู้พื้นฐานและความรู้ในวิชาชีพยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ และต้องฝึกหัดเพิ่มเติม ผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ควรมีความรู้หลายสาขา โดยผู้จบสายพณิชยกรรมควรให้มีความรู้ด้านการใช้เครื่องมือในสำนักงานที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ และการมีความรู้ในภาษาต่างประเทศ การตลาดและเศรษฐศาสตร์ ส่วนผู้จบทางด้านช่างอุตสาหกรรมควรเน้นความรู้เกี่ยวกับงานสารบรรณ และการเขียนรายงานเพิ่มเติมด้วย เพราะภารกิจงานจะต้องเกี่ยวข้องอยู่เสมอๆ การอาชีวศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ควรเน้นเรื่องมนุษยสัมพันธ์ การใช้วาจา การจัดระบบ การวางแผน ความมั่นใจในการทำงาน การแสดงความคิดเห็น ทักษะการเป็นผู้นำ และมีความสำนึกในการให้บริการด้วย

3. การเปรียบเทียบผู้จบอาชีวศึกษาจากสถาบันของรัฐและเอกชน หัวหน้างานโดยทั่วไปให้ความเห็นว่าเปรียบเทียบกันได้ยาก เพราะระบบการคัดเลือกของหน่วยงานเป็นระบบที่ดี ทำให้ได้ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามก็มีความเห็นเพิ่มเติมว่าในด้านวิชาการและวิชาชีพผู้จบสถาบันของรัฐจะอยู่ในระดับที่สูงกว่า แต่สถาบันเอกชนบางแห่งก็ผลิตบุคคลที่มีความสามารถทางภาษาเหนือกว่า สำหรับผลงานก็ไม่มี ความแตกต่างกันนัก เพราะมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมภายหลังจากที่รับเข้าทำงานแล้ว และหัวหน้างานภาครัฐให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หากสามารถเลือกได้ก็จะเลือกผู้จบจากสถาบันการศึกษาของรัฐมากกว่าเพราะมีคุณสมบัติโดยส่วนรวมเหนือกว่า โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพและความมีระเบียบวินัย

กล่าวโดยภาพรวม ความก้าวหน้าในการทำงานขึ้นอยู่กับผลงานและพฤติกรรมส่วนตัว สำหรับหน่วยงานภาคเอกชน ส่วนหน่วยงานภาครัฐขึ้นอยู่กับการสอบ ฉะนั้นความรู้พื้นฐานและทักษะวิชาชีพเฉพาะตำแหน่งที่จะสอบจึงเป็นเครื่องกำหนดความก้าวหน้า ด้านจุดเด่นของผู้จบ

อาชีพศึกษาอยู่ที่ความรับผิดชอบ ความขยัน ความอดทน เป็นหลัก ส่วนจุดด้อย คือ การใช้วาจา การฝ่าฝืนระเบียบ การขาดความคิดริเริ่ม การขาดการแสดงความคิดเห็น การขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน และการควบคุมอารมณ์ ฉะนั้นหลักสูตรควรเพิ่มเติมและพัฒนาจุดด้อยดังกล่าว พร้อมกับการเพิ่มทักษะทางวิชาชีพรวมทั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัย สำหรับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยกรรมควรเพิ่มความรู้ด้านการตลาด เศรษฐศาสตร์และภาษาต่างประเทศ ส่วนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ช่างอุตสาหกรรมควรเพิ่มเติมนความรู้ด้านการเขียนรายงาน และหลักสารบรรณ ด้านสถาบันที่ผลิตผู้จบอาชีวศึกษานั้น ผู้จบจากสถาบันของรัฐยังคงได้รับการยอมรับมากกว่า โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพ พื้นฐานวิชาการ และทักษะวิชาชีพ

2. การคงอยู่ในอาชีพของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา

จากดัชนีการมีงานทำของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้สำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กว่าครึ่งจะศึกษาต่อ ประมาณ 1 ใน 5 เป็นผู้มีงานทำ แต่ผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) กว่าครึ่งเป็นผู้มีงานทำ และผู้มีงานทำนั้นไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาระดับใด ส่วนใหญ่จะทำงานในภาคเอกชนและมีแนวโน้มสูงขึ้น

งานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ มนุษย์มิได้ทำงานเพื่อผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเท่านั้น มนุษย์ยังทำงานเพื่อสนองความต้องการของตน และเพื่อจุดมุ่งหมายของสังคมอีกด้วย ดังนั้น การเลือกงานจึงมีสาเหตุที่แตกต่างกัน ทั้งสาเหตุส่วนบุคคลและสาเหตุทางสังคมและที่สำคัญ คือ ความพอใจในงานที่ทำ เพราะความพอใจในงานที่ทำย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการทำงาน และประสิทธิภาพของงาน แต่หากมีความไม่พอใจในงานที่ทำเมื่อใดการเปลี่ยนงาน ก็จะเกิดขึ้น

ในประเทศที่กำลังพัฒนาดังเช่นประเทศไทย การเปลี่ยนงานนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการวางแผนพัฒนาประเทศ ในขณะที่สังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานและมีอัตราการเปลี่ยนงานค่อนข้างสูง บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพตามโอกาสและความพอใจโดยมิได้คำนึงถึงสายวิชาชีพที่เรียนมา ลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการผลิตและการใช้ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะกระทบถึงปัญหาทางการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งทางอาชีวศึกษาด้วย ดังนั้นวิจัยนี้สนใจศึกษากลุ่มผู้สำเร็จอาชีวศึกษาอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังคงยึดมั่นในอาชีพที่ตรงกับสายวิชาชีพที่เรียนมา โดยไม่เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นซึ่งเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนี้ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับในเรื่องนี้ได้นำไปสู่การพัฒนาการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวิจัยเรื่องการคงอยู่ในอาชีพของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา มุ่งศึกษาพฤติกรรมการทำงาน และแรงจูงใจในการทำงานของผู้สำเร็จสายอาชีวศึกษาที่ยังคงประกอบอาชีพโดยใช้วิชาชีพ

ที่เรียนมา รวมทั้งปัจจัยที่สัมพันธ์กับการคงอยู่ในอาชีพของผู้สำเร็จสายอาชีวศึกษาเหล่านั้น ซึ่งผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า

1. พฤติกรรมการทำงานและแรงจูงใจในการทำงานของผู้สำเร็จสายอาชีวศึกษาที่ยังคงประกอบอาชีพ โดยใช้วิชาชีพที่เรียนมา

1.1 พฤติกรรมการทำงาน ผู้ที่ยังคงอยู่ในอาชีพแสดงว่าอาชีพที่ตนประกอบนั้นจะต้องมีความสำเร็จตามสมควร จึงสามารถดำรงชีพโดยอาชีพนั้นได้ หากไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นคงจะต้องเปลี่ยนอาชีพหรือเลิกสัมกิจการไป ดังนั้นพฤติกรรมการทำงานของผู้ที่ยังคงอยู่ในอาชีพ จึงเป็นพฤติกรรมที่สำคัญในการทำงาน 8 ประการ คือ

พฤติกรรมที่มีเป้าหมายหรือเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพ เพราะเป้าหมายแสดงทิศทางในการทำงาน เมื่อกำหนดเป้าหมายหลักทำให้ต้องวางแผนต่อไปว่าจะทำงานอย่างไร ทำงานด้วยอะไร จึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ กรณีศึกษาทุกรายทำงานโดยมีเป้าหมายซึ่งจะแตกต่างกันตามฐานะของการประกอบอาชีพ ผู้ที่มีฐานะเป็นลูกจ้าง ผู้เป็นนายจ้างจะเป็นคนตั้งเป้าหมายให้ปฏิบัติ ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระนั้นจะตั้งเป้าหมายของตนเอง และพฤติกรรมที่มีเป้าหมายจะพบเห็นเด่นชัดในผู้ที่ยังคงอยู่ในอาชีพนานมากกว่าตัวแปรในลักษณะอื่น เช่น ระดับการศึกษา หรือผลการเรียน เป็นต้น

พฤติกรรมที่รับผิดชอบหรือทำงานด้วยความรับผิดชอบ การที่บุคคลมีความรับผิดชอบในการทำงานนั้นจะช่วยให้ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ กรณีศึกษาทุกรายมีความรับผิดชอบในการทำงาน ดังนั้นงานที่ทำจึงประสบความสำเร็จ สามารถทำเป็นอาชีพต่อไปได้ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนงาน

ทำงานได้ถูกต้องและมีมาตรฐาน กรณีศึกษาทุกรายมีความรู้ในวิชาชีพจากการศึกษาในระบบซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ การมีประสบการณ์ในการทำงานในอาชีพนั้นประกอบกับการทำงานด้วยความรับผิดชอบมีความละเอียดและประณีต จึงทำให้งานที่ทำถูกต้องและได้มาตรฐาน

ทำงานด้วยความมานะพยายามและอดทน การทำงานด้วยความมานะพยายามและมีความอดทนในการทำงานจะให้ผลงานหรือผลิตผลมีความถูกต้อง มีมาตรฐานและมีคุณภาพ หากบุคคลมีพฤติกรรมการทำงานเช่นว่านี้ก็มักจะประสบความสำเร็จในการทำงาน ดำรงชีพด้วยการทำงานนั้นๆ โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนงาน กรณีศึกษาทุกรายมีความมานะพยายามและมีความอดทนในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อก้าวเข้าสู่อาชีพใหม่ เพื่อที่จะให้นายจ้างพอใจ และยอมรับในฝีมือเพื่อที่จะได้จ้างต่อไป หรือต้องพยายามและอดทนเพื่อที่จะให้ผลงานมีคุณภาพ ลูกจ้างพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งถ้าลูกจ้างไม่พอใจในผลงานก็จะประกอบอาชีพนั้นๆ ต่อไปไม่ได้

มีความมุ่งหมายอนาคต คาดคะเนการณ์ไกล หวังผลในปัจจุบันจึงสามารถทำงานได้ทันและได้นาน งานที่ทำจึงไม่ล้ามเหลวโดยง่าย มีความสำเร็จในการทำงานคงอยู่ในอาชีพโดยไม่เปลี่ยนงาน

ทำงานด้วยความสุขและสนุก คนจะสามารถทำงานด้วยความสุขและสนุกก็ต่อเมื่องานนั้นเป็นงานที่มีความหมาย ทำท่าย ไม่น่าเบื่อหน่าย สามารถใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่และมีความผูกพันกับงานที่ทำ ซึ่งอาจมาจากเหตุผลหลายอย่าง เช่น เห็นความสำเร็จของการทำงานแต่ละชิ้น หรือจากการขายของได้แต่ละวันได้รับการยกย่องชมเชยจากลูกค้า งานที่ทำถูกกับนิสัยเป็นต้น

มีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อลูกค้า คนที่คงอยู่ในอาชีพจะทำงานด้วยความรับผิดชอบ และมีความมุ่งอนาคต ลักษณะสองประการนี้ทำให้บุคคลนั้นต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจกับลูกค้า ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะส่วนตัวที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทำให้สามารถคงอยู่ในอาชีพได้

มีมนุษยสัมพันธ์ดี การประกอบอาชีพนั้นมิใช่บุคคลสามารถทำงานได้ตามลำพังคนเดียว แต่จะต้องทำงานร่วมกับคนอื่น หรือทำงานด้วยการติดต่อกับคนอื่นจึงต้องมีมนุษยสัมพันธ์ มีความมั่นคงทางอารมณ์ เช่น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า จะช่วยให้ขายของได้มากขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนายจ้างจะช่วยให้ลูกจ้างอยู่ได้นาน นอกจากนั้นส่วนใหญ่จะสนใจการช่วยเหลือสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานกุศลของลูกค้านประจำ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและเพื่อการค้า

1.2 แรงจูงใจในการทำงานของผู้สำเร็จสายอาชีวศึกษาที่ยังคงประกอบอาชีพโดยใช้วิชาชีพที่เรียนมา

แรงจูงใจเป็นจิตลักษณะภายในของบุคคลที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือทำอะไรเพื่อบรรลุจุดประสงค์บางอย่าง เป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายให้ทราบว่าทำไมคนจึงแสดงพฤติกรรมนั้นๆ การศึกษาแรงจูงใจในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าเหตุใดผู้สำเร็จสายอาชีวศึกษาจึงยังคงอยู่อาชีพเดิมไม่เปลี่ยนงานใหม่ ซึ่งผลจากการศึกษา พบว่า แรงจูงใจโดยทั่วไปที่ทำให้ยังคงอยู่ในอาชีพ มีดังนี้

รายได้ เป็นแรงจูงใจในการทำงานที่สำคัญที่สุดที่พบในงานวิจัยนี้ ความพอใจกับรายได้ที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันซึ่งสามารถทำให้ครอบครัวมีความมั่นคง มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น มีความสะดวกสบายมากกว่าเดิม และสามารถประกอบอาชีพที่ทำในปัจจุบันต่อไปได้อีกนาน จึงคิดที่จะขยายงานหรือบางรายได้ขยายกิจการออกไปเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น แม้บางรายมีความประสงค์จะเปลี่ยนงาน แต่ไม่สามารถหางานที่มีรายได้ดีกว่าเดิมจึงทำให้ยังคงอยู่ในอาชีพต่อไป นอกจากนี้ยังพบว่า รายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไม่ศึกษาต่อ ทั้งนี้เพราะการเรียนต่อทำ

ให้เสียค่าใช้จ่าย เสียเวลา ทั้งอาจไม่ช่วยให้งานที่ทำมีรายได้เพิ่มมากขึ้น หรืออาจจะทำให้ขาดรายได้ไปอีกด้วย

ความสามารถในการทำงานได้สำเร็จ เป็นแรงจูงใจที่สำคัญอย่างหนึ่งของการคงอยู่ในอาชีพ และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อสิ่งอื่นๆ ด้วย การมีความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จช่วยทำให้ผลผลิต ผลงานหรือบริการมีคุณภาพ ทำให้ได้รับการยอมรับ เชื้อถือและยกย่องจากลูกค้าหรือสังคม ทำให้มีลูกค้าประจำซึ่งเป็นผลทำให้มีรายได้แน่นอน เกิดความมั่นคงต่อตนเองและครอบครัว เมื่ออาชีพที่ทำอยู่สามารถสนองความต้องการด้านนี้ได้ จึงทำให้ยังคงอยู่ในอาชีพ จากการศึกษาได้พบองค์ประกอบที่ช่วยให้ทำงานได้สำเร็จ ได้แก่

1. เรียนมาโดยตรง การประกอบอาชีพโดยใช้วิชาชีพที่เรียนมาทำให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพนั้นๆ มีความภูมิใจที่สามารถใช้ความรู้ที่เรียนมาในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้จากการศึกษาผู้ที่จบประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมยังเกิดความรู้สึกว่า ในการทำงานอย่างเดียวกันคนที่เรียนมาจะต้องทำงานให้ดีและมีคุณภาพกว่าคนที่ไม่ได้เรียนมา

2. มีประสบการณ์ ประสบการณ์ที่นำมาใช้ในการประกอบอาชีพ ทั้งที่ได้รับจากการศึกษาในระบบ และที่ได้รับจากการช่วยบิดามารดาทำงานในอาชีพนั้นๆ มาตั้งแต่เด็กหรือเมื่อเป็นนักเรียนเป็นลูกจ้างคนอื่นมาก่อน จะทำให้มีประสบการณ์มากพอที่จะช่วยส่งเสริมให้ทำงานได้สำเร็จ

3. ได้รับการสนับสนุนจากคนอื่น เช่น บิดามารดา คู่สมรสทำให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน รวมทั้งครอบครัวก็มีความพอใจในอาชีพนั้น

4. องค์ประกอบอื่นๆ จากการศึกษพบว่า คนที่มีความสามารถในการทำงานให้สำเร็จได้นั้นจะต้องมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความต้องการที่จะทำให้สำเร็จ และมีความปรารถนาที่จะทำให้อีกดีกว่าเดิมนอกจากนั้นยังพบอีกว่า ความถนัดและความสนใจก็มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้สามารถทำงานได้สำเร็จ

มีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำ ทัศนคติของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ในการที่จะตอบสนองในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจต่องานที่ทำ ก่อให้เกิดความพร้อมไม่พร้อมที่จะทำงานนั้นๆ การมีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำเป็นผลทำให้เกิดความพอใจในงานนั้นๆ และทำให้คงอยู่ในอาชีพ

มีบุคลิกภาพสอดคล้องกับงานที่ทำ การที่บุคคลมีบุคลิกภาพสอดคล้องกับงานที่ทำ หรืองานที่ทำถูกกับนิสัยจะทำให้คนพอใจกับงานนั้น มีความสุขกับการทำงานไม่เบื่อหน่าย มีความมานะพยายาม ไม่กลัวความลำบากเหนื่อยยากในการทำงาน และสามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จ

แรงจูงใจอื่นๆ จากการศึกษาที่มีแรงจูงใจบางอย่างที่สามารถช่วยอธิบายการคงอยู่ในอาชีพได้ เช่น สามารถทำงานในท้องถิ่นเดิมของตน เป็นอาชีพอิสระ บิดามารดาประกอบอาชีพนี้มาก่อน ได้ลงทุนไปมากแล้ว เหล่านี้ล้วนเป็นแรงจูงใจที่ดีของการทำงาน

2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการคงอยู่ในอาชีพของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา

มีปัจจัยที่สำคัญ 6 ประการที่สัมพันธ์กับการคงอยู่ในอาชีพ อันได้แก่ รายได้ งานมีความมั่นคง ความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จ ความพอใจกับงานที่ทำ ความผูกพันกับงานที่ทำ และการทำงานในท้องถิ่นเดิม ปัจจัยเหล่านี้มีความคาบเกี่ยวสัมพันธ์กัน

3. การประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา

แต่เดิมการวางแผนกำลังคนมักจะเน้นความต้องการของภาคเอกชนและงานในส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ นั่นคือ การเตรียมคนเพื่อไปเป็นลูกจ้างของรัฐและเอกชนนั่นเอง การวางแผนกำลังคนมักมุ่งความต้องการของตลาดแรงงานในระบบ (Formal Sector) มีค้อยู่ได้นี้ถึงกำลังคนในภาคนอกระบบ (Informal Sector) ซึ่งจะประกอบอาชีพอิสระเน้นการพึ่งตนเอง ไม่เป็นลูกจ้างใครแต่เป็นนายตนเอง และเป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศไทยที่สำคัญมาช้านาน ดังจะเห็นได้จากการทำนา ทำไร่และทำสวน อันเป็นแหล่งเลี้ยงชีวิตของคนไทยมาตลอด แม้ในปัจจุบันการประกอบอาชีพอิสระได้เปลี่ยนเนื้อหาสาระไปบ้าง เช่น เปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นเกษตรอุตสาหกรรมและบริการเป็นต้น อย่างไรก็ตามอาชีพอิสระนั้นมักจะเป็นการประกอบอาชีพที่ไม่ใหญ่นัก โดยอาจเป็นการผลิตสินค้า การจำหน่ายสินค้า กิจกรรมด้านบริการและกิจกรรมการประกอบการตามรายวิชาชีพ เช่น คู่มือรถ รับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น นอกจากนี้การประกอบอาชีพอิสระยังเป็นมาตรการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหาการว่างงานของประเทศ เพราะเป็นแหล่งรองรับแรงงานได้มากที่สุด โดยทั่วไปแล้วธุรกิจขนาดย่อมในประเทศต่างๆ มีการจ้างงานเกินกว่าครึ่งหนึ่งของการจ้างงานในธุรกิจทั้งประเทศ

จากการตระหนักถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระเช่นนี้ รัฐบาลจึงได้ให้การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น นอกจากนั้นสถาบันการศึกษาก็ได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาออกไปประกอบอาชีพอิสระ แต่การประกอบอาชีพอิสระในปัจจุบัน แม้จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐก็ตามแต่ก็ยังมีปัญหาเกิดขึ้นอีกมาก โดยเฉพาะในระดับภูมิภาคที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระมากพอ ทำให้การที่จะพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพอิสระเพื่อลดภาวะการว่างงานในพื้นที่ชนบทยังไม่สำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนั้นก็มียานวิจัยที่แสดงว่าแนวโน้มในการประกอบอาชีพอิสระยังไม่เพิ่มขึ้นสำหรับกลุ่มผู้จบอุดมศึกษาแต่จะเพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้จบอาชีวศึกษา ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้น

การวิจัยเรื่องการประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงเหตุผลหรือแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ ความสามารถ คุณลักษณะที่จำเป็น ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนปัญหาของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เหตุผลหรือแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ รูปแบบในการเข้าสู่อาชีพอิสระมี 4 วิธี คือ ประกอบอาชีพตามอย่างบิดามารดา ประกอบอาชีพตามสามี ประกอบอาชีพตามอย่างคนใกล้เคียงที่ประสบความสำเร็จ และทดลองทำหลายอาชีพ การเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระ ทั้ง 4 รูปแบบนี้ มีเหตุผลและแรงจูงใจที่คล้ายกัน คือ

1. บิดา มารดา สามีหรือภรรยาทำมาก่อน
2. รายได้ดี มองเห็นช่องทางที่จะยกฐานะตนเองได้
3. ได้ประสบการณ์ตอนเป็นลูกจ้าง
4. เรียนมาโดยตรง
5. ไม่ชอบการเป็นลูกน้อง ชอบความเป็นอิสระ
6. มีบุคคลชักชวน แนะนำ และให้การสนับสนุน

ความสามารถของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่ออกไปประกอบอาชีพอิสระ ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่ออกไปประกอบอาชีพอิสระอาจแบ่งตามความสามารถได้ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่มีความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระในระดับมากที่สุด มีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกัน คือ มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำ มีความมุ่งมั่นอนาคต มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีคุณลักษณะที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เช่น เชื้อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำ รักเสรีภาพ มีความคิดริเริ่ม มีความอดทนขยันหมั่นเพียร รู้จักใช้เงินและเก็บออมเป็นต้น รวมทั้งมีแรงผลักดันที่เอื้อต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ
2. กลุ่มที่มีความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระในระดับมาก กลุ่มนี้มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มผู้มีความสามารถในระดับมากที่สุดข้างต้น แต่อาจมีระดับของความมากน้อยแตกต่างกัน นอกจากนั้นยังมีปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเฉพาะบางกรณี เช่น การมีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ตรงต่อเวลาในการนัดหมายกับลูกค้า มีสุขภาพดี มีทำเลที่ตั้งสถานประกอบการที่เหมาะสม และมีความสามารถในการเสี่ยง การคาดคะเนกลไกของตลาด
3. กลุ่มที่มีความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระในระดับปานกลาง กลุ่มนี้มีความสามารถน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ ในเรื่องต่อไปนี้เป็นความสามารถในการเรียนรู้ตนเอง ความสามารถที่จะอดทนต่อความจู้จี้ของลูกค้า นอกจากนั้นบางรายยังขาดความสามารถในบางด้าน เช่นการทำงานไม่ทันตามเวลานัด ไม่ค่อยสนใจลูกค้าเนื่องจากคิดว่ามีเครดิตแล้ว การขาดความรอบรู้ในกลไกของตลาด เป็นต้น นอกจากนั้นยังพบด้วยว่าการศึกษาที่ได้รับจาก

การศึกษาในระบบและประสบการณ์ในการทำงานมีส่วนเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระเป็นอย่างมาก

ปัญหาของผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพอิสระที่พบนั้นมักจะคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ส่วนผู้เริ่มประกอบอาชีพอิสระใหม่อาจมีปัญหาและอุปสรรคต่างกันไปบ้าง สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่คล้ายกันของผู้ประกอบอาชีพอิสระได้แก่

1. ทักษะในการตลาดและทักษะในการพัฒนาผลผลิต ปัญหาเกี่ยวกับการตลาดเป็นปัญหาที่สำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ การตลาดเป็นกระบวนการที่ช่วยในการตัดสินใจว่าจะผลิตสินค้าอะไร หรือจะบริการอะไร การขาย การประชาสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของการตลาด ผู้ประกอบอาชีพอิสระมักจะไม่ค่อยได้คำนึงว่าลูกค้าของตนเป็นกลุ่มคนประเภทใด ขาดการศึกษาความต้องการของลูกค้าและจะต้องทำให้เกิดกำไร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ในการขายและเอาใจใส่ลูกค้า แต่ส่วนใหญ่มักจะขาดความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจของลูกค้าที่จะมาซื้อสินค้าและบริการ แรงจูงใจของลูกค้าที่ควรคำนึงถึง ได้แก่ แรงจูงใจในทางเศรษฐกิจ (Economic Motives) เช่น ราคา ความคงทน ประสิทธิภาพ เป็นต้น แรงจูงใจทางอารมณ์ (Emotional Motives) เช่น สีสัน กลิ่น ความสวยงาม เป็นต้น

2. ปัญหาเกี่ยวกับลูกจ้าง การขาดลูกจ้างที่ดียอมทำให้กิจการดำเนินไปได้ด้วยความยากลำบาก ปัญหาที่พบเกี่ยวกับลูกจ้าง เช่น หายาก อยู่ได้ไม่นาน ขาดความซื่อสัตย์ ขอบเรี่ยกรัง ค่าแรงเพิ่ม ขาดความอดทน หาลูกจ้างที่มีฝีมือได้ไม่ง่าย

3. ปัญหาการแข่งขัน การเริ่มต้นประกอบอาชีพอิสระมักเกิดจากการเลียนแบบกัน ดังนั้นจึงมีผู้ประกอบการที่เหมือนกันมากขึ้น ทำให้มีการแข่งขันสูง มีความเป็นศัตรูกัน มีการตัดราคาทำให้ลูกค้าลดลง

4. ปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ วัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตหรือซ่อมมักจะหายาก มีทั้งของแท้ ของเทียม ราคาไม่คงที่ และขาดแคลนในบางช่วงเวลา จึงทำให้ต้องเล็งในการกักตุน ถ้าเสี่ยงดีก็จะได้ผลตอบแทนคุ้มค่า ถ้าเสี่ยงไม่ดีก็จะขาดทุน

5. ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการ ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพอิสระในครอบครัว ขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการ

6. ปัญหาการขยายงาน เมื่อมีกิจการดีขึ้น ประสงค์จะขยายกิจการ มักจะทำได้ยาก เนื่องจากที่ดินมีราคาแพง จึงยากในการที่จะเช่าหรือซื้อเพราะต้องลงทุนสูง

7. ปัญหาการลงทุนในระยะแรก ในการเริ่มต้นประกอบอาชีพอิสระนั้นมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับการลงทุน คือ มีทุนไม่มากพอที่จะเริ่มกิจการได้ มารดา ญาติพี่น้องก็จะช่วยทำให้สามารถเริ่มกิจการได้ง่ายขึ้น

คุณลักษณะส่วนตัวที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่

1. ความอดทน ต้องมีความอดทนต่อการจู้จี้ของลูกค้า อดทนต่อการทำงานหนัก ต้องเป็นคนประเภทหนักเอาเบาสู้ ในระยะเริ่มแรกของการประกอบกิจการจำเป็นต้องมีความอดทนอย่างยิ่ง
2. ความขยันหมั่นเพียร ต้องถือว่างานที่ทำเป็นของตนเองทำมากย่อมได้มาก ทำน้อยย่อมได้น้อย ดังนั้นจึงต้องขยันทำมากไว้ก่อน ถ้าหากนายจ้างไม่ขยันจะให้ลูกจ้างขยันได้อย่างไร จึงต้องทำงานเป็นตัวอย่างให้ลูกจ้างดู
3. สุขภาพดี การประกอบอาชีพอิสระมักจะทำงานหนัก ต้องอดทนขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ทำงานนานกว่าคนอื่น ดังนั้นการมีสุขภาพดีจึงเป็นคุณลักษณะส่วนตัวที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพอิสระ
4. ฉลาดและมีความคิดริเริ่ม ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระมักเป็นคนฉลาด มีไหวพริบ รู้ทันทั้งลูกจ้างและลูกค้า ต้องรู้ทันเหตุการณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาสินค้า ในท้องตลาด ต้องฉลาดที่จะคาดคะเนอนาคต คาดคะเนตลาด คาดคะเนความต้องการของลูกค้า และต้องคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ
5. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระทุกรายเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ทั้งกับลูกจ้างและลูกค้า ต้องมีน้ำใจโอบอ้อมอารี มีความเป็นกันเอง การมีน้ำใจและโอบอ้อมอารีทำให้ลูกจ้างอยู่ได้นานและลูกค้าก็พอใจที่จะซื้อหรือขอรับบริการ
6. มีความจำดี มีความจำดีเกี่ยวกับเทคนิควิธีของการประกอบอาชีพ และมีความจำเกี่ยวกับลูกค้า
7. การตรงต่อเวลา เป็นคุณลักษณะส่วนตัวที่จำเป็นยิ่งในการประกอบอาชีพอิสระ ลูกค้าหรือผู้รับบริการไม่มีเวลามากพอที่จะมาที่ร้านโดยมาแล้วมาอีก
8. ซื่อสัตย์และจริงใจต่อลูกค้า ลูกค้าต้องการทราบข้อเท็จจริงจากสินค้าที่ตนซื้อหรือจากบริการที่ตนได้รับ
9. การมีการสังเกต จำเป็นต้องมีการสังเกตเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้า การเป็นคนช่างสังเกตเป็นสมรรถภาพอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการมีการสังเกตจึงเป็นคุณลักษณะส่วนตัวที่จำเป็นอย่างหนึ่งในการประกอบอาชีพอิสระ
10. การมีความละเอียดอ่อน การมีความละเอียดอ่อนทำให้ผลงานมีคุณภาพ ได้รับการยอมรับ ความละเอียดที่ว่ามี 3 ลักษณะ คือ ละเอียดรอบคอบ ละเอียดแม่นยำและละเอียดประณีต

ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ได้แก่

1. ความรู้พื้นฐานในด้านเทคนิควิธีของการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ จะต้องรู้ว่าแต่ละอาชีพจะต้องทำอะไรบ้าง และสามารถทำได้
2. จะต้องมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเทคโนโลยีก้าวไปเร็วมาก สภาพเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง ค่านิยมบุคคลก็เปลี่ยนแปลง สิ่งที่เราเรียนรู้จากในระบบจึงไม่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพอิสระให้ก้าวหน้า
3. ความรู้พื้นฐานในการทำธุรกิจ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการผลิต การลงทุน บัญชี การเสียภาษี การบริหารเงินสดหมุนเวียน เป็นต้น
4. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับขั้นตอนในการเริ่มประกอบอาชีพอิสระ เช่น การเลือกสถานที่ประกอบการ แหล่งเงินทุน รูปแบบของธุรกิจ เป็นต้น
5. ทักษะในการทำงานและติดต่อกับคน ทั้งลูกจ้างและลูกค้า
6. ทักษะในการผลิต การขยาย และการบริหารในอาชีพนั้นๆ
7. ทักษะในการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการประกอบอาชีพอิสระ เช่น มุ่งอนาคต มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความมานะ กล้าเสี่ยง เป็นต้น
8. ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพอิสระ ประสบการณ์อาจได้จากการศึกษาในระบบ การช่วยพ่อแม่ทำงาน การเป็นลูกจ้าง เป็นต้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียน เพราะเปรียบเสมือนกรอบทิศทาง การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนสามารถปรับตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข เป็นประชากรที่ดีของประเทศ โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องการพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านวิชาชีพ การเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีกิจนิสัยศึกษาค้นคว้าและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนส่งเสริมความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และสังคม

พื้นฐานของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์ ต่างๆ ให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้และวัยวุฒิรวมทั้งความแตกต่างของแต่ละบุคคลอย่างมี ประสิทธิภาพ อังกร บัวศรี (2542 : 40) ได้กล่าวถึงพื้นฐานของหลักสูตรว่า การจัดทำหลักสูตร หรือพัฒนาหลักสูตรจะต้องให้ถูกหลักเกณฑ์และให้หลักสูตรมีคุณภาพจึงต้องกำหนดจุดหมาย ของหลักสูตรการเลือกวิชาและเนื้อหาสาระ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ซึ่งหมายถึงความรู้ และทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รวบรวมทั้งคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ต้องเสริมสร้าง

ให้เกิดในตัวผู้เรียนและยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่ต้องให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานจะช่วยให้กำหนดได้ว่าจะอะไรคือความดีงาม อะไรคือสิ่งที่มีคุณค่า ความรู้ อะไรที่มีคุณค่าสูงสุดสำหรับผู้เรียน สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการเรียนอย่างไร กระบวนการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับผู้เรียนและสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้มีอิทธิพลต่อการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรอย่างไร มีการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนจะทำได้อย่างไร จะสร้างความต่อเนื่อง ความสมดุลและความยืดหยุ่นให้ยืดโยงในรูปแบบและโครงสร้างของ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ได้อย่างไร ความรู้พื้นฐานเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการกำหนดหลักสูตร ซึ่งสรุปได้ 4 ประการ คือ

1. พื้นฐานของหลักสูตรจะต้องช่วยให้เห็นภาพรวมว่า ในการออกแบบหลักสูตรนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้างและสิ่งเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อหลักสูตรอย่างไร
2. พื้นฐานของหลักสูตรจะต้องช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร การเลือกวิชา เนื้อหาสาระฯลฯ เป็นต้น
3. พื้นฐานของหลักสูตรช่วยให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอนได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

พื้นฐานของหลักสูตร (ธำรง บัวศรี. 2542 : 41) ที่สำคัญได้แก่ พื้นฐานทางปรัชญา (Philosophical) พื้นฐานทางสังคม (Social Foundation) พื้นฐานทางจิตวิทยา (Psychological Foundation) พื้นฐานทางความรู้และวิทยาการ (Disciplinary Foundation) พื้นฐานทางเทคโนโลยี (Technological Foundation) พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ (Historical Foundation)

จากพื้นฐานหลักสูตรข้างต้นสรุปได้ว่า พื้นฐานหลักสูตรมีความสำคัญและสามารถพัฒนา สาระที่จำเป็นของหลักสูตรทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย การออกแบบหลักสูตร การจัดการกรรมการเรียนการสอนไปสู่การใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะเป็นแม่บทในการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา การที่จะให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะ การปลูกฝัง เจตคติค่านิยมและกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาจะต้องจัดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 7) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนมีทั้งประสบการณ์ในห้องเรียนและ นอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะและทักษะที่สำคัญแก่ชีวิต ภิญโญ สาร (2526 : 326) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง บรรดาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียนตามลำดับขั้น ตามความต้องการของนักเรียนและตามความต้องการของสังคม รวมทั้ง

ประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในและนอกเวลาเรียนตามปกติ สำหรับ Taba (อ้างในสังัด อุทรานันท์. 2530 : 84) ให้ความหมายหลักสูตรว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียน และครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่จัดจุดหมายไว้ Good (1973 : 157) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่ามี 3 นัย คือ

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเมื่อจบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชาหรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นต้น

2. หลักสูตร คือ โปรแกรมการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดให้ผู้เรียนได้เรียน เพื่อรับประกาศนียบัตรต่าง ๆ

3. หลักสูตร คือ กลุ่มของวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของสถานศึกษา

Doll (1978 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่าหลักสูตร คือ เนื้อหาและกระบวนการที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจพัฒนาทักษะต่างๆและเปลี่ยนทัศนคติ ความซาบซึ้งและค่านิยมภายใต้ความดูแลของโรงเรียน

Tanner and L.N. (1950 : 43) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นการสร้างความรู้ และประสบการณ์โดยพัฒนาขึ้นมาอย่างมีระบบภายใต้การดูแลของโรงเรียน (หรือมหาวิทยาลัย) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มการควบคุมความรู้และประสบการณ์ของเขา Saylor, Alexander and Lewis (1961 : 8) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า เป็นแผนสำหรับการกำหนดอนุกรมของโอกาสเรียนรู้ให้บุคคลได้รับการศึกษา Oliva (1982 : 10) กล่าวถึงหลักสูตร ได้แก่ หน่วยการเรียนรายวิชาการลำดับรายวิชาโปรแกรมทั้งหมดของโรงเรียนที่จะต้องศึกษา และอาจเกิดขึ้นในห้องเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ได้ แต่ควบคุมโดยบุคลากรของโรงเรียน ความคิดเห็นของ บรรจง ชูสกุลชาติ (2533 : 519 – 521) กล่าวถึงหลักสูตรว่า สารสำคัญของหลักสูตรที่ควรพิจารณาถึง คือ

1. ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติให้มาก ที่ผ่านมามุ่งเน้นการให้ความรู้มากกว่าปฏิบัติจริง หลักสูตรจึงควรมุ่งเน้นให้สอนปฏิบัติให้มากๆ เพราะจากการที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงจะก่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ เกิดความรู้ความสนใจสามารถสรุปเป็นกฎเกณฑ์ เกิดความรู้ต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่เรียนได้และสร้างความมั่นใจให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงในปัจจุบันได้

2. เน้นกิจกรรมในหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นวิทยาการจัดการธุรกิจและอุตสาหกรรม เพื่อเกิดรูปแบบ “การศึกษาเพื่อชีวิต กิจการงานอาชีพที่สุจริตและอิสระ”

3. เป็นหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของสังคมไทยอย่างแท้จริง ถ้าหากไม่สามารถ

สนองตอบความต้องการของสังคมไทย ไม่สามารถรับใช้สังคมไทยได้แล้ว สิ่ง que ศึกษาทั้งหมดในหลักสูตรจะมีค่าเป็น “ศูนย์” ภาวะการว่างงานย่อมจะเกิดขึ้นแน่นอนหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และตรงตามความต้องการในแต่ละท้องถิ่น และมีความเชี่ยวชาญและชำนาญในงานออกไปประกอบอาชีพเองได้ ทิศนา แชมมณี (2535 : 1) กล่าวว่า หลักสูตรหมายความถึงการศึกษาใดๆ ก็ตามที่ได้กำหนดโครงสร้างการเรียนประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ พร้อมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนของแต่ละรายวิชานั้นด้วย ธำรง บัวศรี (2542 : 7) ได้ให้ความหมายว่าหลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหากิจกรรมและประมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

เป็รื่อง กิจรัตน์ (2532 : 12) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 2 อย่าง คือ

1. หลักสูตรความหมายอย่างแคบ หมายถึง รายวิชาต่าง ๆ ที่เด็กจะต้องเรียนไปตามลำดับขั้นระหว่างอยู่ในโรงเรียน

2. หลักสูตรความหมายอย่างกว้าง หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แกผู้เรียนรวมหมายถึงกิจกรรมการเรียน กิจกรรมนอกหลักสูตร สิ่ง que สังคมมุ่งหวังให้เด็กได้รับวิถีทางต่างๆ เพื่อนำเด็กไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา

สังัด อุทรานันท์ (2532 : 5 – 8) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่ามีขอบเขตอยู่ภายใน 3 สถานะดังนี้ คือ

1. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของศาสตร์สาขาวิชาหนึ่งในที่นี้หมายถึงสาขาวิชาหลักสูตร ซึ่งจะต้องศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร วิธีการใช้หลักสูตรและวิธีการประเมินหลักสูตร

2. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ ตามความหมายนี้หลักสูตรจะหมายถึง เอกสารหลักสูตรที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรในด้านจุดประสงค์ หลักการ โครงสร้างและเนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตรรวมถึงเอกสารประกอบหลักสูตร อันได้แก่ คู่มือครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร หรือคู่มือหลักสูตร แผนการสอนกลุ่มวิชาต่างๆ คู่มือประเมินผลการเรียน เป็นต้น

3. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ซึ่งจะหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของหลักสูตร กระบวนการประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนผลิตผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหลักสูตร

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ (2541 : 10) ได้ให้ความหมายว่าหลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ทางโรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

จากแนวความคิดของนักการศึกษาที่ให้ความหมายหลักสูตรไว้มากมายจึงอาจสรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

การจัดหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพนั้น จะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยแตกต่างกันแต่จะประเภทและระดับอาชีพนั้นคือ การจัดอัตราส่วนระหว่างวิชาทฤษฎีกับวิชาปฏิบัติและความยาวของระยะเวลาฝึกงานให้แตกต่างกันเหมาะสมโดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะสามารถผลิตเป็น จำหน่ายเป็น จัดการเป็น บริโภคเป็น ทั้งนี้จะสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2529 : 168) กล่าวว่าแม้ว่าหลักสูตรจะได้จัดวางไว้อย่างสวยงามตรงตามและมีความสมบูรณ์ครบถ้วนเพียงใดก็ตามความสำเร็จของหลักสูตรก็ได้อยู่ที่ตัวหนังสือเท่านั้น แต่อยู่ที่การนำหลักสูตรไปใช้อย่างได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมายและเจตนารมณ์ที่ได้วางไว้เป็นสำคัญ นอกเหนือจากหลักสูตรแล้วการจัดการเรียนการสอนก็ต้องสอดคล้องกัน ซึ่งกรมอาชีวศึกษา (2533 : 89 – 92) มีความเห็นว่า การสอนวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ครูผู้สอนวิชาชีพควรจะตระหนักในวิธีการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ดังนี้

1. ชี้แจงผู้เรียนให้เข้าใจวิธีปฏิบัติงานทุกขั้นตอนก่อน ขึ้นโดยยากซับซ้อนสาธิตให้ดูก่อน
2. เมื่อผู้เรียนเข้าใจวิธีการแล้วให้ลงมือปฏิบัติพร้อมกับชี้แนะให้ผู้เรียนรู้จักปรับปรุงวิธีการทำงานให้เข้ากับสภาพการณ์ใด ๆ ก็ได้
3. ให้นักเรียนได้ฝึกฝนอยู่บ่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอปรับปรุงข้อบกพร่องที่ละน้อยจนสมบูรณ์
4. งานใดที่ต้องทำซ้ำ ๆ ครูควรดัดแปลงรูปแบบของขั้นตอนนั้นให้เป็นแบบต่าง ๆ ไม่ให้เด็กเบื่อแล้วฝึกอย่างเข้มข้น
5. ติดตามผลให้ทราบว่าเด็กมีทักษะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด ครูจะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของแต่ละคนอย่างไร
6. รับงานจ้างหรือฝึกงานเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติงานอย่างมีทักษะ
7. ครูชี้แนะให้ผู้เรียนรู้จักนำความรู้ความสามารถไปดัดแปลงหรือประยุกต์เป็นทักษะใหม่ คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ และผลิตงานใหม่ขึ้น
8. ครูต้องไม่ละเลยต่อข้อบกพร่องเล็กๆ น้อยๆ ให้ผ่านไปโดยถือว่าไม่สำคัญ เด็กปฏิบัติติดเป็นนิสัยแก้ไขได้ยาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน คือแนวปฏิบัติและจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้เกิดการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น บริการเป็น โดยมี

ครูเป็นผู้ชี้แนะในการปฏิบัติที่ถูกต้อง ผู้บริหารโรงเรียนต้องดูแลรับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอนที่ตรงกับวุฒิการศึกษาและครูต้องมีความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความสามารถในการถ่ายทอดทางวิชาการตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โรงเรียนจึงควรเตรียมการล่วงหน้า โดยวิธีสำรวจความพร้อมของครูก่อนที่จะจัดครูเข้าสอน พร้อมกับสื่อและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาชีพ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของหลักสูตร

Taba (อ้างในสังกัด อุทรานันท์. 2530 : 84) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการ ได้แก่

1. ความมุ่งหมาย (Objectives) เป็นแนวทางในการสอนและเพื่อกำหนดว่าต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไรหรือจะให้การศึกษาเพื่ออะไร
2. เนื้อหาวิชา (Content) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล
4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด

ธำรง บัวศรี (2542 : 8 – 9) องค์ประกอบของหลักสูตรมีดังนี้คือ

1. เป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษา (Education Goal and Policies)
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร (Types and Structures) ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objective) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objective) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้ง อุปกรณ์ สื่อทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 50) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ประการคือ

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาวิชา
3. วิธีการสอน
4. การประเมินผล

สมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2523 : 2-4) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ส่วน คือ

1. จุดมุ่งหมาย (Objectives)
2. เนื้อหาของหลักสูตร (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

1. จุดมุ่งหมาย (Objectives) จะเป็นสิ่งที่กำหนดการดำเนินการไปสู่เป้าหมาย มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 จุดมุ่งหมายทั่วไป มีลักษณะกว้าง ๆ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา

1.2 จุดมุ่งหมายเฉพาะวิชา เป็นจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา ซึ่งมีลักษณะกว้าง ๆ ต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา จึงจะบรรลุจุดมุ่งหมายได้ จุดมุ่งหมายในลักษณะนี้ได้แก่ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

1.3 จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน เป็นจุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นโดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนแต่ละครั้งหรือในช่วงเวลาหนึ่งว่า ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมใดบ้าง มักกำหนดจุดมุ่งหมายในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2. เนื้อหาของหลักสูตร (Content) เนื้อหาจะเป็นเสมือนสื่อหรือพาหนะที่จะนำบุคคลให้สามารถไปสู่เป้าหมายหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ การกำหนดเนื้อหามี 2 รูปแบบ คือ กำหนดในรูปของรายวิชาโดยระบุเนื้อหาเฉพาะของวิชานั้นลงไป และ

กำหนดในรูปของกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์โดยไม่ระบุว่าเป็นวิชาใด แต่ต้องใช้เนื้อหาหรือความรู้ในหลายๆ วิชาประกอบกัน

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) เป็นเทคนิคในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตรวจสอบสภาพต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ขณะเรียนและหลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว โดยเน้นที่จะค้นและพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ การประเมินผลจะทำใน 2 ลักษณะคือ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อตัดสินผลการเรียนว่าในแต่ละวิชานั้น ผู้ใดควรผ่านหรือไม่ในระดับใด

กรมวิชาการ (2532 : 4) ได้กำหนดว่าหลักสูตรประกอบด้วยสาระสำคัญ 8 ประการ คือ

1. หลักการ เป็นทิศทางหรือแนวทางที่จะบอกหรือนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร
2. จุดหมาย เป็นความต้องการของการจัดการศึกษาหรือของสังคมที่จะให้ผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

3. โครงสร้าง เป็นส่วนกำหนดกลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร ซึ่งมีทั้งบังคับและส่วนที่ให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะหรือทัศนคติในแต่ละรายวิชา

5. เนื้อหาของรายวิชา เป็นข้อกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

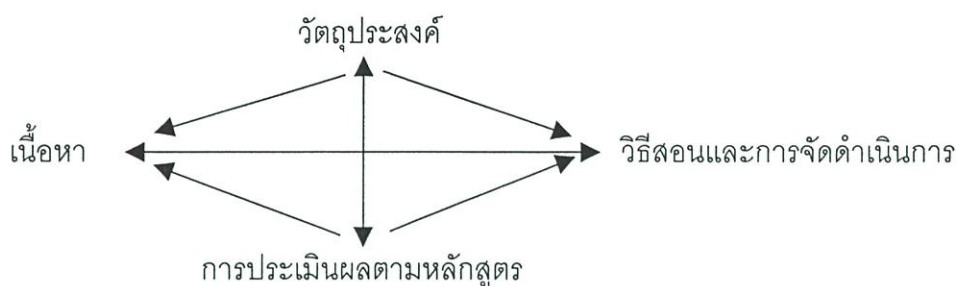
6. สื่อการเรียน เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมหรือกำหนดวิธีสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักทำและรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ

8. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบผู้เรียนว่ามีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีสิ่งใดควรที่จะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

โกลินทร์ รัชสยาพันธ์ (2526 : 37) ได้กำหนดองค์ประกอบและกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาวิชา
3. วิธีการสอนและการจัดดำเนินการ
4. การประเมินผลตามหลักสูตร



ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบของหลักสูตร

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ (2541 : 10 – 12) องค์ประกอบของหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Objective) เป็นการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ๆ ซึ่งจัดว่าเป็นส่วนสำคัญอันดับแรกของหลักสูตร ผู้ที่มีหน้าที่ในการสร้างหลักสูตรจะร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งเปรียบเสมือนเป็นจุดยืนร่วมกันทำให้รู้ว่า จะจัดการศึกษาเพื่ออะไร และผู้เรียนจบหลักสูตรแล้วจะมีลักษณะเช่นใด จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีอยู่หลายระดับ ได้แก่ จุดมุ่งหมายระดับหลักสูตร ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่บอกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้เป้าหมายของหลักสูตรนั้น ๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา ทั้งนี้เพราะวิชาแต่ละกลุ่มจะสร้างคุณลักษณะที่แตกต่างกันให้กันออกไปให้กับผู้เรียน ดังนั้นแต่ละกลุ่มวิชาจึงมีการกำหนดจุดมุ่งหมายได้แตกต่างกัน จุดมุ่งหมายรายวิชา ซึ่งจะละเอียดลงไปกว่าจุดมุ่งหมายกลุ่มวิชา จากนั้นเมื่อผู้สอนทำการสอนในรายวิชาใดก็ตาม ผู้สอนก็จะกำหนดเนื้อหา จุดมุ่งหมายในการสอนเนื้อหาแต่ละบท แต่ละขั้นตอนขึ้นในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม แม้ว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะมีหลายระดับดังกล่าวแล้ว แต่จุดมุ่งหมายทุกระดับย่อมสอดคล้องกันและนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

2. เนื้อหาสาระของหลักสูตร (Curriculum Content) เป็นการกำหนดหัวข้อวิชาต่างๆ ในหลักสูตรเพื่อจัดให้ผู้เรียนได้เรียน การกำหนดเนื้อหานี้จะต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระของหลักสูตรต้องเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่างดังนี้

3.1 การจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน แนวการสอน แบบเรียน เป็นต้น

3.2 การจัดเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ การจัดห้องเรียน การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครูและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

3.3 การดำเนินการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะ หลักสูตรจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในด้านการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ การวัดผลและประเมินผล จิตวิทยาการสอน ตลอดจนทั้งปรัชญาการศึกษาของแต่ละระดับ จึงจะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการระบวนการตรวจสอบว่าหลักสูตรนั้นมีข้อดีข้อเสียอย่างไร ยังใช้ได้ดีในสังคมปัจจุบันหรือไม่ ทั้งนี้หากพบข้อบกพร่องของหลักสูตรจะต้องมีการปรับปรุงกันต่อไป ฉะนั้นการประเมินผลหลักสูตรจึงแยกออกเป็น 2 นัย คือ

4.1 การประเมินผลการเรียนรู้เป็นการประเมินผลการเรียนรู้การสอนในแต่ละรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

4.2 การประเมินผลหลักสูตร หลังจากมีการนำหลักสูตรไปใช้แล้วจะต้องมีการตรวจสอบผลที่ได้จากหลักสูตรนี้คือผู้ที่จบหลักสูตรแล้วเป็นอย่างไร ทั้งนี้การประเมินผลหลักสูตรจะต้องประเมินผลในหลายๆจุด เช่น ประเมินผลจุดมุ่งหมาย ประเมินผลเนื้อหา ประเมินผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญคือ หลักสูตรจะต้องประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายหรือความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียน การสอนและการประเมินผล

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่จะกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียน การสอนหรือหลักสูตรเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละคนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมทั้งการลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ อาจเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การรู้จักตนเอง การมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2545 : 1) ดังนั้นความสำคัญของหลักสูตรจะต้องเป็นการสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพสามารถปรับตนเองอยู่ในสังคม ที่สำคัญคือจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งจะวางรากฐานทางความคิด ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมตลอดจนความสามารถที่จะค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพที่มีประสิทธิภาพจะเห็นว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาเปรียบเสมือนหางเสือที่คอยบังคับ

หรือกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (กาญจนาคุณารักษ์. 2527 : 4) นอกจากนี้ สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 9 – 10) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานของหลักสูตรที่จะกำหนดความมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการเรียนและการประเมินผล เพื่อเป็นมาตรฐานการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์การพิจารณางบประมาณเกี่ยวกับบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ดังนั้นหลักสูตรจะต้องมีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ หยัดหยุ่นและมีประสิทธิภาพจะทำให้ได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพด้วย

กรมวิชาการ (2545 : 1 – 2) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรว่า จะทำให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยพยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการดังนี้

1. หลักสูตรจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความต้องการเรียนรู้ที่สนุกและเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นการสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนมากที่สุด โดยสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจและประสบการณ์ให้เกิดความมั่นใจทั้งด้านทักษะ การอยากรู้ อยากเห็นและกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2. หลักสูตรจะต้องส่งเสริมและพัฒนาจิตวิญญาณ จริยธรรม วัฒนธรรมและสังคมน การสร้างความศรัทธาและการเชื่อมั่นของตน ความเชื่อในวัฒนธรรมที่หลากหลายแตกต่างกันที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม หลักสูตรจะสร้างความเป็นคนดี มีความรับชอบ ยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงวิถีชีวิตอยู่ ยึดมั่นข้อตกลงร่วมกับต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในส่วนตนเอง ชาติและสังคมโลก ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล และเป็นอิสระ เพื่อความถูกต้องอย่างสร้างสรรค์และเป็นธรรม

ประโยชน์ของหลักสูตร

การจัดการศึกษามีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เกิดความคิดและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ให้มีคุณค่าและคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกเพื่อประโยชน์สังคมที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ ตลอดจนความสนใจ ความถนัด พร้อมทั้งวางแผนสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้บรรลุผลสูงสุด (กรมวิชาการ. 2545 : 21 – 23) ซึ่งประโยชน์ของหลักสูตร บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544 : 26 – 27) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. หลักสูตรช่วยพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย เป็นการส่งเสริมและต่อทอดแนวคิดสังคมประชาธิปไตยให้กับผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

2. หลักสูตรช่วยพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่มีในตัวของผู้เรียนแต่ละคนให้มากที่สุด เพราะการศึกษาเป็นการค้นหาและพัฒนาศักยภาพในตัวผู้เรียนแต่ละคนให้มีความคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาได้อย่างสันติวิธี

3. หลักสูตรช่วยให้มีการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาการดำรงชีวิต เป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความสามารถตนเอง คุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งสามารถปรับตัวและนำกลุ่มไปในทิศทางที่ถูกต้อง

4. หลักสูตรช่วยพัฒนาชาติให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ ในโลก เพราะอนาคตของเด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์ รวมทั้งทัศนคติ ให้เกิดความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพิ่มเติมและพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาประเทศชาติให้อยู่รอดและทัดเทียมประเทศต่าง ๆ ในโลกได้

5. หลักสูตรช่วยพัฒนาและสร้างแรงจูงใจในตัวผู้เรียนแต่ละคนสนองความต้องการ ความเข้าใจและความมุ่งมั่นในตนเอง ซึ่งหลักสูตรจะต้องเน้นการพัฒนาประสบการณ์และพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนไปในทิศทางที่เหมาะสม สร้างแรงจูงใจกับผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการความเข้าใจและความมุ่งมั่นของผู้เรียน

6. หลักสูตรช่วยพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงความพร้อมผู้เรียนเสมอ เป็นการพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสมต่อประสบการณ์เรียนรู้ ความสนใจและวุฒิภาวะของแต่ละคน เพื่อให้การสนับสนุนการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนได้มากที่สุด

7. หลักสูตรช่วยประเมินคุณลักษณะที่เป็นพัฒนาการในตัวผู้เรียนแต่ละคน เพราะหลักสูตรที่ดีจะต้องมีการประเมินจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายกับผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความสามารถ สมรรถภาพและควมมีศักยภาพในตัวผู้เรียนแต่ละคน รวมทั้งเมื่อผู้เรียนแต่ละคนเรียนจบหลักสูตรแล้วมีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่และควรพัฒนาอะไร อย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพพอเพียงและประสบผลสำเร็จในทุกด้าน

ดังนั้นหลักสูตรมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและตลาดแรงงาน รวมทั้งความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นอย่างไรก็ตาม หลักสูตรจะมีประโยชน์และมีประสิทธิภาพจะต้องพัฒนาจากบุคคลหลายกลุ่มและหลากหลายทางความคิดอย่างครอบคลุมผู้เรียน สังคม เศรษฐกิจและการเมืองเพื่อนำไปใช้ได้

การจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 1 – 5) มีการจัดหลักสูตรดังนี้

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ สามารถถ่ายโอนผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบการอาชีพอิสระ
3. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดวิธีเรียนวิธีสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

จุดหมาย

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
2. เพื่อให้มีทักษะในงานอาชีพระดับผู้ชำนาญการเฉพาะทาง สามารถนำไปประกอบอาชีพและพัฒนางานอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงานรักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี
4. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ๆ มาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน
5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ชยัน ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์แข็งแรง

6. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

7. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

การเรียนการสอน

การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลรวมกันได้ สามารถถ่ายโอนผลการเรียนและขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

เวลาเรียน

1. ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เหมาะสม โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด

2. ในกรณีการเรียนระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนสัปดาห์ละ 5 วัน วันละไม่เกิน 7 คาบ คาบละ 50 นาที

3. เวลาเรียนตามปกติ สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าในประเภทวิชาและสาขาวิชาที่กำหนด ประมาณ 2 ปี ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาอื่นๆ จะใช้เวลาเรียนประมาณ 3 ปี ยกเว้นผู้ที่ได้เรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาก่อนแล้ว หรือผู้ที่ขอโอนผลการเรียน

หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 80 หน่วยกิต และไม่เกิน 110 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิตถือเกณฑ์ ดังนี้

1. รายวิชาภาคทฤษฎี 1 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 16 คาบ เรียนรวมกับเวลาของการวัดผลไม่น้อยกว่า 18 คาบเรียนมีค่า 1 หน่วยกิต

2. รายวิชาภาคปฏิบัติ 2-3 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 32-48 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผลไม่น้อยกว่า 36-54 คาบเรียนมีค่า 1 หน่วยกิต

3. การฝึกงาน หรือการทำโครงการ หรือการทำโครงการวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมี 4 หน่วยกิต

4. การฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 72 ชั่วโมงมีค่า 1 หน่วยกิต
โครงสร้าง

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540 แบ่งเป็น 3
 หมวดวิชา ดังนี้

- | | | |
|--|-------------|-------------|
| 1. หมวดวิชาพื้นฐาน | | 18 หน่วยกิต |
| 2. หมวดวิชาชีพ แบ่งเป็น | ไม่น้อยกว่า | 61 หน่วยกิต |
| 2.1 วิชาชีพพื้นฐาน | | 12 หน่วยกิต |
| 2.2 วิชาชีพเฉพาะ | | 15 หน่วยกิต |
| 2.3 วิชาชีพเลือก | ไม่น้อยกว่า | 30 หน่วยกิต |
| 2.4 ฝึกงาน / โครงการงาน / โครงการวิชาชีพ | | 4 หน่วยกิต |
| 3. หมวดวิชาเลือก | ไม่น้อยกว่า | 10 หน่วยกิต |

จำนวนหน่วยกิตและรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนด
 ไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

การฝึกงาน หรือการทำโครงการหรือการทำโครงการวิชาชีพ

1. ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการฝึกงานในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือ
 สถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 350 ชั่วโมง ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
 แต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา หรือทำโครงการ หรือโครงการวิชาชีพ กำหนดให้มีค่า 4
 หน่วยกิต

2. สถานศึกษาจะจัดให้ผู้เรียนฝึกงานในช่วงระยะเวลาใดก็ได้ตามความเหมาะสม ตั้งแต่
 ประกาศผลสอบภาคเรียนที่ 2 ของผู้เรียนเป็นต้นไป ถ้าสถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนฝึกงานใน
 ภาคเรียนปกติให้เพิ่มเวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาเป็น 2 เท่าของภาคเรียนปกติ

3. การตัดสินผลการเรียนและการให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

การเข้าเรียน

ผู้เข้าเรียนต้องมีพื้นฐานความรู้และคุณสมบัติ ดังนี้

1. พื้นความรู้

สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ผู้เข้าเรียนที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในแต่ละประเภทวิชาและ
 สาขาวิชาที่กำหนด ต้องเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพให้ครบตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรแต่ละ
 ประเภทวิชาและสาขาวิชา

การเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในแต่ละสาขาวิชา

2. คุณสมบัติ

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540

การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540

การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

1. สอบได้รายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

2. ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้าง

3. ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 2.00

4. สำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี ต้องสอบผ่านมาตรฐานฝีมือ

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

1. ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจในการเพิ่มเติม แก้ไข หรือยกเลิกสาขาวิชา ประเภทวิชาหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตร

2. ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกรายวิชา หรือคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540

เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตามข้อ 2. แล้วให้เสนอกระทรวงศึกษาธิการทราบ

การพิจารณาอนุมัติการเปิดสอนสาขาวิชาต่างๆ

ให้กรมต้นสังกัดพิจารณาจากความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา

การอาชีวศึกษาทวิภาคี (DVT)

ประเทศไทยกำลังมีการปฏิรูปการศึกษาซึ่งในส่วนของอาชีวศึกษาก็มีการปฏิรูปเช่นเดียวกัน โดยการเรียนอาชีวศึกษานั้นจะเน้นการสร้างศักยภาพทางการศึกษา มีทิศทางที่แน่ชัด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีต้องสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เน้นการเรียนรู้ทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติโดยสถานประกอบการอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนทฤษฎีให้กับผู้เรียน เช่น ความรู้ทางด้านวิชาพื้นฐาน คุณธรรมจริยธรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ส่วนการเรียนวิชาชีพภาคปฏิบัติให้ผู้เรียนไปเรียนรู้ในโลกของอาชีพจริงในสถานประกอบการ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากสภาพการทำงานที่เป็นจริง

สภาพแวดล้อมจริง สถานการณ์จริงและบุคคลจริง สถาบันการอาชีวศึกษาถึงแม้จะพยายามจำลองรูปแบบมาจากสถานประกอบการแต่บางส่วนก็ไม่สามารถจำลองได้ ดังนั้นการจัดการอาชีวศึกษาจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ หรือที่เรียกว่า การอาชีวศึกษาทวิภาคี

ปัจจุบันสถาบันการอาชีวศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั้ง 28 แห่ง มีวิทยาเขตในสังกัด 412 วิทยาเขตทั่วประเทศ ได้เปิดสอนระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และปริญญาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการจำนวน 4,000 กว่าแห่ง ร่วมทำการฝึกอาชีพให้กับนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาทวิภาคี

ทวิภาคีในการอาชีวศึกษา จึงประกอบด้วยผู้ร่วมงาน 2 ฝ่าย คือ สถานประกอบการ และสถาบันการศึกษา ร่วมกันฝึกอาชีพและให้ความรู้แก่นักเรียน/นักศึกษา โดยสถานประกอบการเน้นการฝึกด้านทักษะอาชีพและสถาบันการอาชีวศึกษาเน้นการจัดการเรียนการสอนทฤษฎี ซึ่งแต่ละฝ่ายมีพันธกิจดังนี้

1. สถานประกอบการ

1.1 รับผิดชอบในการฝึกอาชีพให้แก่ นักเรียน/นักศึกษา ตามข้อตกลงร่วมกับสถาบันการอาชีวศึกษา โดยเน้นการฝึกให้ผู้เรียนมีความชำนาญในการปฏิบัติงานและเรียนรู้วัฒนธรรมของการทำงาน

1.2 เป็นผู้รับสมัครนักเรียน/นักศึกษาตามกฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอาชีวศึกษา หรือคัดเลือกนักเรียน/นักศึกษาร่วมกับสถาบันการอาชีวศึกษา

2. สถาบันการอาชีวศึกษา

จัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานและวิชาชีพพื้นฐาน ตามข้อตกลงร่วมกับสถานประกอบการ โดยครู อาจารย์ในสถานศึกษาจะให้ความรู้ด้านทฤษฎีที่จำเป็นและสอดคล้องต่อการฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ

ดังนั้นผู้เรียนในรูปแบบทวิภาคีจึงมีสถานะเป็นทั้งนักเรียน/นักศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา และเป็นพนักงานฝึกอาชีพในสถานประกอบการในเวลาเดียวกัน นักเรียน/นักศึกษามีทักษะและความรู้ที่จะทำงานได้เป็นอย่างดี มีโอกาสประกอบอาชีพอิสระหรือหางานทำได้ง่าย เพราะมีประสบการณ์และได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือระดับปริญญาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

ประเภทวิชาชีพที่เปิดสอนในสถาบันการอาชีวศึกษา ในระดับ ปวช., ปวส. มี 8 ประเภทวิชา คือ

1. อุตสาหกรรม
2. พาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ

3. ศิลปกรรม
4. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
5. คหกรรม
6. ประมง
7. เกษตรกรรม
8. อุตสาหกรรมสิ่งทอ

และระดับปริญญาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เช่น

1. สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก
2. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและธุรกิจท่องเที่ยว
3. สาขาวิชาเมคคาทรอนิกส์
4. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

การอาชีวศึกษาทวิภาคีมีประโยชน์ที่สำคัญดังนี้

1. สถานประกอบการ

1.1 เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งถือว่าการช่วยเหลือสังคมด้านการศึกษา และเป็นผู้มีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

1.2 เป็นการพัฒนาคู่มือที่เป็นครูฝึกของสถานประกอบการ ให้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และสร้างความภูมิใจให้กับพนักงานที่ทำหน้าที่ครูฝึก

1.3 สนองความต้องการของสถานประกอบการ ที่จะได้แรงงานที่มีฝีมือในขนาด

2. สถานศึกษา

ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และได้รับการช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์เครื่องมือจากสถานประกอบการ

3. นักเรียน / นักศึกษา

3.1 ได้เรียนรู้ทั้งในสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ ทำให้มีความรู้มีประสบการณ์ตรงจากการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ

3.2 ได้สวัสดิการหรือเบี้ยเลี้ยงจากสถานประกอบการ ซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับใบรับรองการผ่านงานจากสถานประกอบการ และได้

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือปริญญาสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ

3.3 ใด้งานที่มีรายได้ดีหรือมีโอกาสที่จะเป็นเจ้าของกิจการ

2.4 การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (The Delphi Technique)

ประวัติความเป็นมา

เดลฟาย (Delphi) เป็นชื่อของสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ในสมัยกรีกโบราณ และเป็นที่อยู่ของเทพพยากรณ์ ซึ่งมีความสามารถในการทำนายอนาคต หรือเหตุการณ์สำคัญๆ ได้ คำว่า “เดลฟาย” จึงถูกนำมาใช้เป็นที่ชื่อของเทคนิคการวิจัยที่ใช้ในการทำนายเหตุการณ์ต่างๆ หรือความเป็นไปได้ในอนาคต โดยอาศัยความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกัน (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เทคนิคเดลฟายได้เริ่มขึ้นอย่างมีระบบในปี พ.ศ. 2495 แต่ได้ถูกปิดเป็นความลับมาตลอด เนื่องจากกองทัพอากาศอศอเมริกันใช้เทคนิคนี้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่าง ๆ ต่อมาได้รับการพัฒนา และเปิดเผยเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2505 โดยนักวิจัยบริษัทแรนด์ (Rand Corporation) ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ชื่อ Olaf helmer และ Norman Dalkey เป็นผู้คิดค้นขึ้น เขาได้เขียนบทความเรื่อง “An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Experts” ลงในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน เมษายน 2506 ซึ่งทำให้เทคนิคเดลฟายแพร่หลายไปอย่างกว้างขวางมากดังจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2515 ได้มีการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายประมาณ 1,000 เรื่อง (ชนิษฐา วิทยานูมาส. 2530 : 24)

ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

Alex J. Ducanis (อ้างในชนิษฐา วิทยานูมาส. 2531 : 25) ให้ความหมายเทคนิคเดลฟายว่า เป็นการทำนายเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะเป็นไปได้ในอนาคตเทคนิคนี้มุ่งที่จะลดผลกระทบทางด้านความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วนกันด้วย

Robert C. Judd (อ้างในชนิษฐา วิทยานูมาส. 2531 : 25) ให้ความหมายเทคนิคเดลฟายว่า เมื่อใดก็ตามที่ต้องการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือเมื่อใดก็ตามที่เห็นว่าการสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างเป้าหมาย (Gold) และวัตถุประสงค์ (Objective) เป็นสิ่งสำคัญแล้ว เมื่อนั้นควรให้เทคนิคเดลฟายและในด้านการศึกษานั้น เทคนิคเดลฟายยังอาจให้ประโยชน์ในการหาค่านิยมที่สอดคล้องต้องกันและการประเมินผลสิ่งใด ๆ

Alfred Rasp Jr. (อ้างในประยูร ศรีประสาธน์. 2527 : 139) ให้ความหมายเทคนิคเดลฟายว่า เป็นเทคนิคของการรวบรวมพิจารณาตัดสินที่มุ่งเพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ หรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติที่ประชุม

Olaf Helmer และ Nicolous Rescher (อ้างในประยูร ศรีประสาธน์. 2527 : 139) ได้ให้ความหมายเทคนิคเดลฟายว่า คือ โครงการที่จัดทำอย่างละเอียดรอบคอบในการที่จะสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา

โดยสรุปเทคนิคเดลฟาย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความคิดเห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงวุฒิให้ความคิดเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือสอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปในอนาคต โดยใช้แบบสอบถามแทนการประชุมปรึกษาหารือ

คุณลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

1. เนื่องจากเทคนิคเดลฟาย มุ่งให้แสวงหาความคิดเห็นของกลุ่มคนด้วยการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจะต้องตอบแบบสอบถามตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอน
2. เนื่องจากเทคนิคเดลฟายไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนจะไม่ทราบว่าผู้ใดบ้างที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้เชี่ยวชาญ และไม่ทราบว่าผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมีความคิดเห็นแต่ละข้ออย่างไร ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบเฉพาะคำตอบของตนเองเท่านั้น
3. เมื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบแบบสอบถามด้วยการกลั่นกรองอย่างละเอียดแล้ว เพื่อให้คำตอบมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบในครั้งก่อนและความคิดเห็นที่สอดคล้องกันนี้ จะแสดงในรูปสถิติและผู้วิจัยจะส่งผลไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณา ตัดสินว่าจะคงคำตอบไว้ตามเดิมหรือไม่ หรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมประการใดบ้าง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงคำตอบนี้จะต้องแจ้งเหตุผลให้ทราบด้วย
4. จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟายแม้จะไม่มีกำหนดตายตัวว่าเป็นจำนวนเท่าใด แต่จากการศึกษาของ Thomas T. Macmillian ใน "The Delphi Technique" (อ้างในเกษม บุญอ่อน. 2522 : 26 – 28) พบว่า หากมีจำนวน 17 คนขึ้นไป อัตราการคลาดเคลื่อน (Error) จะมีน้อย ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญควรมีอย่างน้อย 17 คนขึ้นไป ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญในเทคนิคเดลฟาย

ผู้เชี่ยวชาญ (Panel Size)	การลดลงของการคลาดเคลื่อน (Error Reduction)	ความคลาดเคลื่อนลดลง (Net Change)
1 – 5 คน	1.20 – 0.70	0.50
5 – 9 คน	0.70 – 0.58	0.12
9 – 13 คน	0.58 – 0.54	0.04
13 – 17 คน	0.54 – 0.50	0.04
17 – 21 คน	0.50 – 0.48	0.02
21 – 25 คน	0.48 – 0.46	0.02
25 – 29 คน	0.46 – 0.44	0.02

จากตาราง 2.1 เห็นว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมโครงการไม่ควรน้อยกว่า 17 คน ดังนั้นในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย จึงจำเป็นต้องเลือกผู้เชี่ยวชาญให้มากกว่า 17 คน เพราะการวิจัยเท่าที่ผ่านมาพบว่าจะมีผู้เชี่ยวชาญส่วนหนึ่งสูญหายไปในช่วงการทำการวิจัย เนื่องจากไม่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครบทุกราย

กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

โดยปกติกระบวนการวิจัยหรือเสาะแสวงหาข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟายนี้ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกไว้จะตอบแบบสอบถามเป็น 3 รอบ คือ

รอบหนึ่ง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาหรือทราบความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

รอบสอง ผู้วิจัยจะนำข้อความที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทุกคนในรอบหนึ่งมาสรุปเข้าด้วยกัน โดยตัดทอนส่วนที่ซ้ำๆกันหรือสิ่งที่เกินความต้องการออก จากนั้นก็สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แล้วนำไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนโดยให้นำหนักตามความสำคัญของเรื่อง

การสร้างแบบสอบถามรอบสองนี้มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นการดำเนินงานขั้นที่แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเขาจะให้ความร่วมมือมากน้อยเพียงใดและพร้อมกันนั้นก็แสดงให้เห็นข้อความที่เหมาะสม สำหรับผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นพื้นฐานการตัดสินใจด้วย

รอบสาม ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้รับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย โดยปกติจะทำในรูปของค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

(Inertquartile Range) แล้วจัดส่งแบบสอบถามเดิมที่เพิ่มค่าสถิติไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน โดยในแบบสอบถามนี้จะแสดงให้เห็นว่า คำตอบรอบสองของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเป็นอย่างไร พร้อมกับให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่ามีความเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบหรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผล แต่หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่แสดงเหตุผลก็จะถือว่าเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบดังกล่าว

โดยสรุปแม้ว่าเทคนิคเดลฟายจะมีข้อจำกัดในเรื่องความน่าเชื่อถือและการนำมาใช้เป็นประโยชน์ก็ตาม แต่ก็สามารถรวบรวมความคิดเห็นและพิจารณาประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีระบบ สามารถแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องต้องกันในการคิดเห็นเป็นอย่างดีและดีกว่าการจัดประชุม ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีไม่มีอิทธิพลใดๆ หรือเสียงส่วนใหญ่มาบังคับ จึงถือว่าเทคนิคเดลฟายสามารถเป็นเครื่องมือเสาะแสวงหาข้อมูลและความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อประกอบการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ดี

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นผลงานส่วนหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวกับหลักสูตร หรือการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อผู้เรียนหรือต่อตลาดแรงงาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรที่หลากหลาย โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งมีผู้วิจัยได้ศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

กรมวิชาการ (2536 : 157 – 160) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาระดับประถม มัธยม และอาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษ 1990 ในส่วนของการอาชีวศึกษาพบว่า

ความมุ่งหมาย

การจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษามุ่งพัฒนาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคมและทักษะ

ยุทธวิธี

1. ปรับปรุงหลักสูตร การสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การนิเทศ เพื่อติดตามผลและการเรียนการสอน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1.1 จัดหลักสูตรให้หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตลาดแรงงานและเทคโนโลยี

1.2 พัฒนารูปแบบประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.3 จัดการส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีรูปแบบหลากหลาย และเพียงพอ

1.4 จัดให้มีแหล่งค้นคว้า ห้องสมุดที่มีอุปกรณ์ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อเป็น ศูนย์การศึกษาค้นคว้าของครูและนักเรียน

1.5 พัฒนาเทคนิควิธีการเทคนิควิธีการสอนของครูให้สามารถปรับบทบาทของตนให้เป็นผู้ชี้แนะ โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1.6 จัดการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ต่อการ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ในการเรียนการสอนและการ ประกอบอาชีพ

1.7 จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์เป็นพื้นฐานในทุกสาขาวิชาชีพ

1.8 จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยและภาษาต่างประเทศให้สามารถใช้ในการ สื่อสารทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ

ปัจจัยการดำเนินงาน

1.1 แผนพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม

1.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ

1.3 ผลงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการ

1.4 แนวคิดทางการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 ผลการสัมมนาทางวิชาการ

1.6 ข้อมูลการจัดระบบการศึกษาของประเทศต่างๆ

2. จัดให้มีและใช้วัสดุครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ให้ สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี สามารถดำเนินงานได้ดังนี้

2.1 ศึกษาความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี เตรียมวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ ต้องการใช้โดยจัดตั้งงบประมาณให้เหมาะสม สามารถจัดซื้อได้ตามความจำเป็นและครบถ้วน ตามลักษณะการปฏิบัติงานของวิชาชีพนั้น

2.2 สนับสนุนด้านอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงาน วัสดุ ครุภัณฑ์และการเรียนการสอนในแต่ละวิชาชีพ

ปัจจัยการดำเนินงาน

2.1 เทคโนโลยีในปัจจุบัน และแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีของสถานประกอบการ

2.2 ระเบียบข้อบังคับที่เอื้ออำนวยและคล่องตัวในการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์

3. จัดระบบการศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อท้องถิ่นอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด การดำเนินการ เพื่อเป็นแนวทางและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต สามารถดำเนินงานได้ดังนี้

3.1 จัดทำหลักสูตรทั้งในระบบและนอกระบบ ให้มีลักษณะถ่ายโอนผลการเรียนกันได้และมีความยืดหยุ่น

3.2 จัดให้มีการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาแบบโรงเรียน โรงงาน

3.3 จัดให้มีการฝึกงานของครูและนักเรียนในสถานประกอบการเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

3.4 จัดให้มีการกำหนดและทดสอบมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชา

3.5 จัดให้มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยการดำเนินงาน

3.1 ความร่วมมือและประสานงานกันระหว่างกรมฯ ที่รับผิดชอบการศึกษาและสถานศึกษา

3.2 ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการที่จะให้การสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.3 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ส่งเสริม จูงใจเอกชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.4 จัดสรรงบประมาณให้ต่อเนื่องทุกปี

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านกีฬา นันทนาการ และโภชนาการ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายและเสริมสร้างสุขภาพที่ดี เหมาะสมกับการงานและอาชีพ สามารถดำเนินงานได้ดังนี้

4.1 สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่อย่างเพียงพอและเหมาะสม

4.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองตามสภาวะพื้นฐานแต่ละวัย และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามลักษณะอาชีพ

ปัจจัยการดำเนินงาน

4.1 งบประมาณ

4.2 อาคาร สถานที่

4.3 บุคลากร

5. จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อส่งเสริมให้รู้จักหวงแหนสิทธิเสรีภาพในขอบเขตของกฎหมาย สามารถดำเนินงานได้ดังนี้

5.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยทั้งในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการปกครองในสถานศึกษา

5.2 จัดให้นักเรียน นักศึกษามีส่วนร่วมและแสดงออกทางด้านความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา

ปัจจัยการดำเนินงาน

5.1 จัดองค์กรของนักศึกษา

5.2 เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาแสดงออกตามแนวทางประชาธิปไตย

6. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้เป็นต้นแบบในด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา สามารถดำเนินงานได้ดังนี้

6.1 จัดกิจกรรมอบรมครูทางด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

6.2 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานทั้งในชั่วโมงเรียน ฝึกงาน และการจัดกิจกรรม โดยมุ่งทำความดี

6.3 สร้างความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ การสู้งาน ความรักงานและให้ความสำคัญต่ออาชีพ

6.4 จัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ปัจจัยการดำเนินงาน

6.1 ความมีวินัย และจรรยาบรรณของครู

6.2 คุณลักษณะความเป็นผู้นำของบุคลากรในสถานศึกษา

6.3 ความร่วมมือของผู้ปกครอง

6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางศาสนา ครอบครัวและสถานศึกษา

7. ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน สังคมให้มีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษา การอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สามารถดำเนินงานได้ดังนี้

ระดมสรรพกำลังระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน สังคมและสื่อมวลชนให้มีกิจกรรมร่วมกัน อนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม

ปัจจัยการดำเนินงาน

ประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัว สื่อมวลชน และองค์กรต่างๆ ในชุมชน

ชูจิตร์ รินทวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สายวิชาคหกรรมศาสตร์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พุทธศักราช 2534 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลผลการวิจัยพบว่า

ด้านบริบท ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรมีความคิดเห็นว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาคหกรรมศาสตร์ อาจารย์ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมปานกลาง

ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นหมวดวิชาที่ต่ำกว่าเกณฑ์ อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่างโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตรและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนคุณลักษณะของอาจารย์นั้น ทั้งอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมาก

ด้านกระบวนการเรียนการสอนอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมปานกลาง

ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย เหมาะสมปานกลาง ส่วนผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามความต้องการ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยนั้นมีความต้องการมาก

ฉลวย ประชาบาล (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ อาจารย์มีความพร้อมด้านการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของสถาบันฯทุกสาขาวิชา โดยอาจารย์มีความพร้อมด้านการสอนสาขาวิชาการโฆษณาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือสาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ สาขาวิชาเลขานุการ สาขาวิชาการเงินการธนาคาร สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการบัญชีเป็นอันดับสุดท้าย ตลาดแรงงานมีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของสถาบันฯ โดยตลาดแรงงานมีความต้องการสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจเป็นอันดับแรก รองลงมาคือสาขาวิชาการเงินการธนาคาร สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ สาขาวิชาการเงินการธนาคาร และสาขาวิชาการโฆษณาเป็นอันดับสุดท้าย

อาภากร บุญสม (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเลขานุการของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ฉบับปรับปรุง)

พุทธศักราช 2530 ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทอาจารย์มีความเห็นว่าความมุ่งหมายโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าอุปสรรคการเรียนการสอน ตำราเรียนและสถานที่เรียนที่ใช้หลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการอาจารย์ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

พรประภา แสงสินเจริญชัย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิทยาการการเงินของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2536 ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ผู้บริหารหลักสูตรมีความคิดเห็นถึงความมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาของบลม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นถึงความมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน หมวดวิชาที่สูงกว่าเกณฑ์ ยกเว้นหมวดวิชาเลือกเสรีต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อาจารย์และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่าด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการ อาจารย์และผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินกระบวนการว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนนักศึกษาประเมินว่ามีความเหมาะสมมาก ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาประเมินประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามความเป็นจริงว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาตามความเป็นจริงว่ามีความเหมาะสมมากและมีความต้องการประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการทั้งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยมากกว่าที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบทุกด้านกับเกณฑ์ความเหมาะสมที่กำหนด คือค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมมากกว่าเกณฑ์

ปัทมา วิมาลา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวโน้มบทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยการอาชีพในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มบทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยการอาชีพในการให้การศึกษาและฝึกอบรมนักเรียนนักศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ บทบาทในการปลูกฝังนักเรียนนักศึกษาให้มีระเบียบ มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดีควบคู่กันไป นอกจากนี้จะต้องเสริมสร้างจริยธรรม ให้เป็นคนเก่งและคนดีควบคู่กันไป นอกจากนี้จะต้องเสริมสร้างจรรยาบรรณ

ในวิชาชีพ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ในด้านทักษะพื้นฐานเบื้องต้น ทักษะทางความคิด คุณสมบัติ ด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นในด้านการจัดการทรัพยากร มนุษย์สัมพันธ์ การจัดการสารสนเทศ ระบบงานและองค์กร เทคโนโลยี คุณลักษณะและทักษะในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมให้เกิดมีขึ้นในตัวนักเรียนนักศึกษา ในการให้บริการชุมชนและหน่วยงาน ได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมและประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น การเผยแพร่ข่าวสารความต้องการแรงงานระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดหางาน สถานประกอบการและชุมชน การร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ ในการสนับสนุน การศึกษาวิชาชีพสำหรับผู้ใหญ่ การศึกษาตลอดชีพ การถ่ายทอดประสบการณ์วิชาชีพ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้บริการปรึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอาชีพและธุรกิจแก่ศิษย์เก่าสถานประกอบการและบุคคลภายนอกที่สนใจ

วิลาวัลย์ ตันวัฒนะพงษ์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติงานวิชาการ ในด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมาก และมีการปฏิบัติงานวิชาการในด้านการใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่นในระดับน้อย ส่วนในด้านการดำเนินการสอน วัสดุอุปกรณ์การสอนและห้องสมุด การนิเทศการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เน้นแนว วัดและประเมินผลนั้น ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากแต่ครูผู้สอนมีความเห็นขัดแย้งว่าการปฏิบัติในระดับน้อย ส่วนในด้านการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ปัญหาที่พบคือ ครูไม่มีโอกาสเข้ารับการอบรมทางวิชาการ ขาดตำราเรียนและหนังสือประกอบการค้นคว้า ขาดผู้แนะนำช่วยเหลืองานด้านวิชาการ โรงเรียนจัดชั่วโมงสอนให้ครูมากเกินไป ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่การเรียนของนักเรียนพื้นฐานการศึกษาเดิมของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำและปัญหาครูยึดการสอนเป็นงานชั่วคราว

ผ่องใส ศุภจรรยาวัฑ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวโน้มของวิชาชีพ เลขานุกรการในปีพุทธศักราช 2540 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย มุ่งศึกษาครอบคลุมเฉพาะแนวโน้มเกี่ยวกับบทบาทคุณสมบัติความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และผลกระทบต่อวิชาชีพ แนวทางการจัดการศึกษาวิชาชีพเลขานุกรการ เพื่อผลิตนักศึกษาให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับสภาพองค์กรในอีก 10 ปีข้างหน้า ผลการวิจัยพบว่า เลขานุกรการควรมีความรู้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษดี มีความตั้งใจทำงาน สามารถปรับตัวและพัฒนาตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงในการเป็นที่ปรึกษาดูแลเกี่ยวกับเรื่องเวลาและการนัดหมาย เป็นผู้สื่อข่าวที่ถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้บริหารกับบุคคลอื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร ในด้านผลกระทบของเทคโนโลยีนั้น เลขานุกรการต้อง

พร้อมที่จะปรับตนเองให้เข้าระบบการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย ด้านหลักสูตรและการสอน ควรเน้นบุคลิกลักษณะความเป็นเลขานุการ ความเข้าใจภาระงานของวิชาชีพ กวดขันความรู้ในด้านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเพื่อความรู้พื้นฐานในด้านคอมพิวเตอร์ การบริหารระบบสารสนเทศ โทรพิมพ์ นอกจากนี้ควรส่งเสริมการดูงานในองค์กรที่มีลักษณะต่างๆ กัน จัดสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และปัจฉิมนิเทศให้เป็นรายวิชาบังคับเรียนที่เตรียมความพร้อมของนักศึกษา ก่อนออกไปประกอบอาชีพ และอาจารย์ผู้สอนควรต้องสนใจติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการและการเข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพ

สิริลักษณ์ จำเรียง (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวโน้มการจัดการศึกษาเอกชน สายอาชีวศึกษาของประเทศไทย พบว่า อิเล็กทรอนิกส์จะมีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม อาชีพทางอุตสาหกรรมและการจัดการจะเป็นวิชาชีพเฉพาะยิ่งขึ้น ความต้องการของตลาดแรงงานจะเป็นแรงงานระดับช่างฝีมือ หลักสูตรอาชีวศึกษาจะเน้นการปฏิบัติมากขึ้นและคุณสมบัติของนักเรียนที่ตลาดต้องการคือความรับผิดชอบสูง รวมทั้งการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ชวนชม คำหอมกุล (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ได้ปฏิบัติมากมีปัญหาน้อย ส่วนด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและการนิเทศ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรทางการสอนได้ปฏิบัติมีปัญหาน้อย

สุมาลี ทองรุ่งโรจน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง พุทธศักราช 2532 พบว่า ด้านบริบทส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนเนื้อหาสาระทันสมัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยเบื้องต้นส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในระดับต่ำ ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรมีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะวิชาชีพตามจุดประสงค์หลักสูตรในระดับมาก

ชินภัทร ภูมิตน (2543 : 34 - 37) ได้ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยได้เปิดสอนสายอาชีพในสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การประมง คหกรรม การพยาบาล คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ นักเรียนสายอาชีพทุกคนไม่ว่าจะเรียนอยู่สาขาวิชาใดก็ตามต้องเรียนวิชาบังคับ คือ ภาษาญี่ปุ่น คณิตศาสตร์ และพลศึกษา ส่วนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาชีพเฉพาะจะมุ่งเน้นที่การฝึกปฏิบัติทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น หลักสูตรธุรกิจ ผู้เรียนต้องฝึกขายใน

ห้างสรรพสินค้า ในการปรับปรุงหลักสูตรใหม่นั้นประเทศญี่ปุ่นได้ได้เพิ่มหลักสูตรบูรณาการ (Integrated Course) เป็นหลักสูตรที่จัดให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นมากขึ้น ด้านการพัฒนาครูอาจารย์ที่สำคัญ คือ 1. ผู้ที่สามารถประกอบวิชาชีพครูต้องผ่านหลักสูตรวิชาชีพครูเพื่อรับประกาศนียบัตรครูตามที่กฎหมายมาตรฐานบุคลากรทางการศึกษากำหนดไว้ 2. จัดโปรแกรมฝึกอบรมให้แก่ครูในสถานศึกษา สำหรับครู – อาจารย์ที่ได้รับการบรรจุใหม่จะมีการฝึกอบรม 1 ปี นอกจากนี้ยังได้จัดโปรแกรมการศึกษาดูงานต่างประเทศให้กับผู้บริหาร เช่น ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 3. กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางการศึกษาประกันความสามารถของครู เป็นผลทำให้เงินเดือนครูสูงกว่าลูกจ้างหน่วยงาน 3 เท่า

ชินภัทร ภูมิรัตน (2543 : 74 – 78) ประเทศออสเตรเลียมีการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อพัฒนากำลังแรงงานให้มีทักษะและความชำนาญงานสูงตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยปรับปรุงคุณภาพของการฝึกอบรมควบคู่ไปกับการกระตุ้นให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการ ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การอิสระที่มีชื่อย่อว่า ANTA (Australian National Training Authority) ส่วนการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมของวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (College of Technical And Further Education – TAFE) เป็นศูนย์กลางการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมด้วยครูที่มีประสบการณ์ สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เป็นผู้นำทางยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพและดำเนินการบนพื้นฐานหลักการทางธุรกิจ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

สวัสดิ์ อุดมโภชน (2543 : 17 – 20) ได้ศึกษาการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพประเทศแคนาดา พบว่า การอาชีวศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการเตรียมอาชีพในระหว่างเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจึงสามารถฝึกทักษะเฉพาะทางหรือทักษะสูงหรือลึกพอเพียงแก่การประกอบอาชีพในโครงสร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่ต้องการแรงงานที่มีความรู้ความสามารถและทักษะสูง สถาบันการศึกษาอาชีพมีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น วิทยาลัยอาชีพ วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยเทคนิค และสถาบันเทคโนโลยี ซึ่งเน้นการศึกษาอาชีพระดับกลางคือ ระดับอนุปริญญาเทคนิคเขียน ระดับประกาศนียบัตรและปริญญาตรี ส่วนการให้บริการทางวิชาการและวิชาอาชีพโปรแกรมหลักๆ ของสถาบันการศึกษาอาชีพมักมี 2 โปรแกรมใหญ่ คือ โปรแกรมวิชาอาชีพเฉพาะหลักสูตรไม่เกิน 1 ปีที่เปิดให้ทั้งผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้วหรือว่างงาน หรือต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการเปลี่ยนอาชีพ และเยาวชนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือผู้ที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปที่ประสงค์จะรับการศึกษาศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ บุคคลเหล่านี้อาจต้องศึกษาวิชาสามัญบางรายวิชาเพื่อเป็นพื้นฐาน หากไม่ได้ศึกษาหรือไม่จบชั้นมัธยมศึกษาแล้วเข้าสู่โปรแกรมวิชาอาชีพ ส่วนโปรแกรมวิชาอีกอย่างก็คือ โปรแกรมสำหรับผู้เรียนที่ประสงค์จะรับอนุปริญญาและหรือปริญญาที่มีหลักสูตรการศึกษา 2 ปี สำหรับการศึกษาระดับอนุปริญญา

ซึ่งเมื่อจบการศึกษาแล้วผู้เรียนสามารถออกทำงานหรือศึกษาต่อชั้นปีที่ 3 - 4 ของมหาวิทยาลัย เพื่อรับปริญญาในสาขาเดิม เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

โดยสรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรหรือแนวทางจัดการอาชีวศึกษา แสดงให้เห็นว่าการจัดการอาชีวศึกษามีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติจริงอย่างมีความรับผิดชอบเพียบพร้อมคุณธรรมจริยธรรม ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี สามารถสื่อสารรวมทั้งแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ และอาชีพต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้จบหลักสูตรประกอบอาชีพได้

งานวิจัยต่างประเทศ

Watson Robert (1987 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนออกแบบในปี 2000 : การปรับปรุงการศึกษาในอนาคตโดยความเข้าใจของนักการศึกษาด้านการออกแบบ (Teaching design in the year 2000 : A modified delphi study of the perception of design education.) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพยากรณ์เกี่ยวกับพื้นฐานการสอน การออกแบบว่าจะสอนกันอย่างไรในปี 2000 ตามการรับรู้ของนักการศึกษาเพื่อเตรียมการในอนาคต 2. จัดพื้นฐานสำหรับงานวิจัยเพื่อชี้เฉพาะขอบเขต การสอนออกแบบในอนาคต ผลวิจัยพบว่าการดำเนินการพื้นฐานการออกแบบเป็นรูปแบบของการสอนขบวนการแก้ปัญหา ระบบการคิด ความคิดสร้างสรรค์และหน่วยของคอมพิวเตอร์กราฟฟิค ซึ่งการออกแบบจะต้องมีการประเมินผล และการทบทวนวัตถุประสงค์รายวิชาพื้นฐานการออกแบบ และกิจกรรมที่ส่งผลต่อขบวนการสังเคราะห์ ขบวนการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์และการกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้วย

Braguglia Hunter (1994 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อนาคตหลักสูตรของอุตสาหกรรมแฟชั่นนานาชาติในวิทยาลัยโปรแกรมแฟชั่นการแต่งกาย (A National delphi of the fashion industry for curriculum development in collegiate program of fashion merchandising) จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรและแนวโน้มที่ถูกต้องที่คาดการณ์ในระบอบอุตสาหกรรมระหว่าง 10 ปีข้างหน้า ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรควรประกอบด้วยวิชาธุรกิจทั่วไป การตลาด การผลิต สิ่งทอและวิชาสุนทรียศาสตร์มีความต้องการเข้าไปสู่ระดับของอุตสาหกรรมการออกแบบแฟชั่น

โดยสรุปจากการศึกษางานวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาของต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการจัดการอาชีวศึกษา จะเน้นการฝึกปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียนที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการรวมทั้งผู้เรียนด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) รวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาคาดคะเนแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- 3.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาสรุปประกอบการตัดสินใจให้น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับทางการวิจัย ถ้ามีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความความคิดเห็นตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป จะทำให้การคลาดเคลื่อนมีน้อยและอัตราการคลาดเคลื่อนจะลดลงอยู่ในระดับต่ำถ้าเพิ่มกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นจำนวนมากขึ้น (Thomas T. Macmillian อ้างในเกษม บุญอ่อน. 2522 : 26 – 28) และสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการแนะนำอ้างอิงแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นกลุ่มตัวอย่างตลอดการวิจัยจำนวน 21 คน

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1.1 เป็นผู้มีความรู้ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และ

1.2 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเอกชนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือสนใจการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

1.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ข้อ 1 จำนวน 6 คน เพื่อให้เป็นผู้เสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญอีกคนละ 6 ชื่อตามเกณฑ์ข้อ 1 จะได้จำนวน 36 รายชื่อ จากนั้นตรวจสอบรายชื่อที่ซ้ำหรือมีรายชื่อตั้งแต่ 2 ชื่อขึ้นไป ถือเป็นกลุ่มตัวอย่างดำเนินการเช่นนี้จนได้กลุ่มตัวอย่างครบจำนวน 21 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ถกเถียงความคิดเห็นอย่างรอบคอบ และมั่นใจในการตัดสินใจจึงให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามจำนวน 3 รอบ ดังนี้

รอบ 1 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ และเสรีเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

รอบ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยนำคำตอบจากรอบ 1 มาสรุปสาระสำคัญรวมทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญและสอดคล้องกันมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ใช้ศึกษา

รอบ 3 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากรอบ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้แบบสอบถามและข้อความเช่นเดียวกับรอบ 2 แต่แสดงตำแหน่งค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์รวมทั้งตำแหน่งคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไว้ในแบบสอบถามด้วย เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ จากนั้นผู้วิจัยจะนำความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไปประกอบการตัดสินใจต่อไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถาม รวมทั้งผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 6 คนอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้หัวข้อและองค์ประกอบที่ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ขั้นที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ เอกสารงานวิจัย และเอกสารเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาเอกชนเพิ่มเติม เพื่อให้ได้หัวข้อและเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 รวบรวมข้อสัมภาษณ์และเอกสารต่างๆ มาสร้างเป็นขอบเขตและเนื้อหาสาระเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คนพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ครอบคลุมและเที่ยงตรงในเนื้อหา รวมทั้งอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ได้กรุณาเสนอแนะและปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้องค์ประกอบหลักสูตรของ Tabata เป็นกรอบกำหนดงานวิจัยดังนี้

Tabata (อ้างในสังกัด อุทรานันท์, 2530 : 84) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการ ได้แก่

1. จุดมุ่งหมาย (Objectives) เป็นแนวทางการสอนเพื่อกำหนดว่าต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร จำแนกได้ดังนี้

- 1.1 กรอบแนวคิด
- 1.2 จุดมุ่งหมายทั่วไป
- 1.3 โครงสร้าง
- 1.4 จุดมุ่งหมายเฉพาะ

2. เนื้อหาสาระ (Content) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาสาระความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ จำแนกได้ดังนี้

- 2.1 สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐาน
- 2.2 สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาชีพที่เป็นวิชาเอก
- 2.3 สาระความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ ทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตรวมทั้งคุณธรรม

จริยธรรม

- 2.4 สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตร
- 2.5 สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรเพื่อการทำงานหรือศึกษา

ต่อ

- 2.6 สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตจำเป็น

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติกับผู้เรียนให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกได้ดังนี้

- 3.1 การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพ
- 3.2 การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี
- 3.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในรูปแบบอื่นๆ
- 3.4 การสร้างระบบติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตร
- 3.5 การสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตร

3.6 การจัดบริบทในการเรียนรู้

3.7 คุณวุฒิ ประสบการณ์และความรู้ความสามารถของครูอาชีวศึกษา

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด

ขั้นที่ 4 นำขอบเขตของเนื้อหาสาระดังกล่าว (ขั้นที่ 3) มาพัฒนาเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย พร้อมทั้งขอความสมัครใจการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญยินดีตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 21 คน

2. รอบ 1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามแบบปลายเปิดไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3. รอบ 2 ผู้วิจัยนำคำตอบแบบสอบถามจากรอบ 1 ซึ่งเป็นความคิดเห็นแบบปลายเปิดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 21 คน มาสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ให้ค่าคะแนนของแต่ละข้อความที่คิดว่ามีแนวโน้มความเป็นไปได้ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้มาก

3 หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้น้อย

1 หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้น้อยที่สุด

4. รอบ 3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากรอบ 2 ให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ตอบแบบสอบถามหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมทั้งตำแหน่งที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบ เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ทราบผลการตอบแบบสอบถาม และยืนยันการตัดสินใจอีกครั้ง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่เป็นค่าคะแนนจากแบบสอบถามรอบ 2 มาหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยมและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 3 และควอไทล์ที่ 1 ของแต่ละข้อความ โดยใช้สูตร คำนวณและแปลผลของประคอง กรรณสูต (2525 : 44 – 47) เป็นดังนี้

3.4.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

ค่ามัธยฐานเป็นค่าคะแนนตรงกลาง เมื่อเรียงคะแนนตามลำดับแล้ว ดังนั้นค่ามัธยฐาน จึงเป็นคะแนนตรงกลางพอดี

การแปลค่ามัธยฐานจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.49 ลงมา หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้น้อย

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุด

3.4.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ คือ ระยะจากควอไทล์ที่ 3 ถึงควอไทล์ที่ 1 ของคะแนน ชุดหนึ่งๆ โดยคำนวณได้จากสูตร

$$\text{ควอไทล์ที่ 3} = L_o + I[(3/4)N - F_1] / F_2$$

เมื่อ L_o คือ ขีดจำกัดล่างของอันดับคะแนนที่มีค่ามัธยฐานอยู่

เมื่อ I คือ อันตรภาคชั้นคะแนนหรือช่วงกว้างของชั้น

เมื่อ N คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

เมื่อ F_1 คือ ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงคะแนนที่ต่ำกว่าชั้นคะแนนที่มีค่ามัธยฐานอยู่

เมื่อ F_2 คือ ความถี่ของชั้นที่มีค่ามัธยฐานตกอยู่

$$\text{ควอไทล์ที่ 1} = L_o + I(N/4 - F_1) / F_2$$

เมื่อ L_o คือ ขีดจำกัดล่างของอันดับคะแนนที่มีค่ามัธยฐานอยู่

เมื่อ I คือ อันตรภาคชั้นคะแนนหรือช่วงกว้างของชั้น

เมื่อ N คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

เมื่อ F_1 คือ ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงคะแนนที่ต่ำกว่าชั้นคะแนนที่มีค่ามัธยฐานอยู่

เมื่อ F_2 คือ ความถี่ของชั้นที่มีค่ามัธยฐานตกอยู่
 ดังนั้นค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) = $Q_3 - Q_1$

การแปลค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ถ้าค่าคำนวณพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 มีค่าน้อยกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน (Consensus) และหากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่มีความสอดคล้องกัน

ฐานนิยม (Mode)

ค่าฐานนิยมแต่ละข้อความมีวิธีการดำเนินการ โดยหาความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 – 5 ของแต่ละข้อความ ระดับคะแนนใดที่มีความถี่สูงสุดถือเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น ในกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนอยู่ติดกัน ผู้วิจัยถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยมและในกรณีที่ความถี่สูงสุดของคะแนนเท่ากัน แต่ระดับคะแนนไม่อยู่ติดกันถือว่าระดับคะแนนทั้งสองเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น

ความต่างระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม (Mode)

ผู้วิจัยได้ค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมแล้วนำมาหาผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความ เพื่อไปสนับสนุนความสอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินใจ

ผู้วิจัยแปลผลแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจแต่ละข้อความดังนี้

1. ค่ามัธยฐาน

ค่ามัธยฐานตั้งแต่	1.49 ลงมา	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้น้อยที่สุด
ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้น้อย
ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้ปานกลาง
ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้มาก
ค่ามัธยฐานตั้งแต่	4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุด

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ข้อความที่มีค่าพิสัยควอไทล์ตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นสอดคล้องกัน

3. ผลต่างระหว่างค้ำมัธฐานกับค่าฐานนิยม

ข้อความที่มีผลต่างระหว่างค้ำมัธฐานกับค่าฐานนิยมไม่เกิน 1 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตามลำดับดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เป็นดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ดังแสดงในตารางที่ 4.1 – 4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มกรอบแนวคิดของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

กรอบแนวคิดของหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง
1. มีความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันใน สังคมไทยและสังคมโลก	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์และความเป็นนานาชาติ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

กรอบแนวคิดของหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
3. มีความรู้รอบ รู้ลึกและรู้กว้างในวิชาชีพ สามารถเป็นผู้นำและเป็นกลไกในการพัฒนาการอาชีพของตน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีปัญญาและคุณธรรม	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และรู้จักปรับตัวให้สามารถก้าวสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge based economy and society)	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.1 พบว่า กรอบแนวคิดของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้มีความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์และความเป็นนานาชาติ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีความรู้รอบ รู้ลึกและรู้กว้างในวิชาชีพ สามารถเป็นผู้นำและเป็นกลไกในการพัฒนาการอาชีพของตน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีปัญญาและคุณธรรม (Mdn = 5.00, IR = 1.00) เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และรู้จักปรับตัวให้สามารถก้าวสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge based economy and society) (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มจุดมุ่งหมาย
ทั่วไปของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
1. เพื่อพัฒนาความรู้และ ทักษะที่เป็นพื้นฐานการดำรง ชีวิตและศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้น	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รักองค์การ รักหมู่คณะและ ทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ความใฝ่รู้และความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถแก้ ปัญหาและรู้จักพัฒนาตน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี มี มนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มี วินัยและสุขภาพดี	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. เพื่อให้เข้าใจและเห็นคุณค่า ของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ สิ่งแวดล้อม	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรง ไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.2 พบว่า จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและ

มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐาน ดังนี้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (Mdn = 5.00, IR = 1.00) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รักองค์การ รักหมู่คณะและทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี (Mdn = 5.00, IR = 1.00) เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ความใฝ่รู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและรู้จักพัฒนาตน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีวินัยและสุขภาพดี (Mdn = 5.00, IR = 1.00) เพื่อให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม (Mdn = 5.00, IR = 1.00) เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มโครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

โครงสร้างของหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
1. หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี เป็นสัดส่วน 25 : 68 : 7	5.00	4.00	1.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
2. หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี เป็นสัดส่วน 25 : 70 : 5	4.00	4.00	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
3. หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี เป็นสัดส่วน 30 : 60 : 10	3.00	3.00	0.00	1.00	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตาราง 4.3 พบว่า โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากและปานกลางและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีเป็นสัดส่วน 25 : 68

: 7 (Mdn = 4.00, IR = 1.00) หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีเป็น
 สัดส่วน 25 : 70 : 5 (Mdn = 4.00, IR = 1.00) หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวด
 วิชาเลือกเสรีเป็นสัดส่วน 30 : 60 : 10 (Mdn = 3.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มจุดมุ่งหมาย
 เฉพาะของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
 ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

จุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
1. มีความรู้ความชำนาญวิชา ชีพเฉพาะสาขาวิชา โดยเน้น การปฏิบัติได้จริง	5.00	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เสียสละและมี คุณธรรมจริยธรรม	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีความรับผิดชอบและสร้าง สรรค์ รู้จักแสวงหาแหล่งการ เรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ	5.00	5.00	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีทักษะในวิชาชีพ ภาษา อังกฤษและภาษาต่าง ประเทศอื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. มีมนุษยสัมพันธ์ เห็นคุณค่า ของตนและผู้อื่น รวมทั้งมี ความสามารถในการทำงาน เป็นหมู่คณะได้ดี	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.4 พบว่า จุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ มีความรู้ ความชำนาญวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา โดยเน้นการปฏิบัติได้จริง (Mdn = 5.00, IR = 0.00) มีความรับผิดชอบและสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Mdn = 5.00, IR = 0.50) มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน เสียสละ และมีคุณธรรมจริยธรรม (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีทักษะในวิชาชีพ ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีมนุษยสัมพันธ์เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นรวมทั้งมีความสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสาระของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ดังแสดงในตารางที่ 4.5 – 4.10

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐานของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐาน	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
1. กลุ่มวิชาภาษาจะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับ ภาษา การสื่อสาร การใช้ภาษาให้ถูกต้อง ความสามารถในการใช้เครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพโดยใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 2 ภาษา เช่นภาษาอังกฤษและภาษาจีนหรือภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชา พื้นฐาน	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
2. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์จะประกอบไป ด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การคิดคำนวณ เชิงประยุกต์และคอมพิวเตอร์ เช่น หลักการและแนวคิด พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจสภาพแวดล้อม และเทคโนโลยี คณิตศาสตร์ เชิงประยุกต์ ทักษะการใช้ เครื่องมือเทคโนโลยีและ คอมพิวเตอร์	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จะ ประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตใน สังคม การเข้าใจตนเอง การ เข้าใจสังคมของตนและ สังคมโลก เพื่อความเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ เช่น การ เข้าใจตนเองและผู้อื่น การ อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและ สังคมโลก การเห็นคุณค่า และภูมิใจในเอกลักษณ์ของ ชาติรวมทั้งกฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐาน	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง
4. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่ากับตนเองและสังคม เช่น การมีคุณธรรมจริยธรรม การยึดมั่นในหลักธรรม การสุขภาพอนามัย การพลศึกษา นันทนาการ ดนตรี และศิลปะ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.5 พบว่า สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐานของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ กลุ่มวิชาภาษาจะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับภาษา การสื่อสาร การใช้ภาษาให้ถูกต้อง ความสามารถในการใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพ โดยใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 2 ภาษา เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาจีนหรือภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น (Mdn = 5.00, IR = 1.00) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การคิดคำนวณเชิงประยุกต์และคอมพิวเตอร์ เช่น หลักการและแนวคิดพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี คณิตศาสตร์เชิงประยุกต์ ทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม การเข้าใจตนเอง การเข้าใจสังคมของตนและสังคมโลก เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เช่น การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก การเห็นคุณค่าและภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติรวมทั้งกฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย (Mdn = 5.00, IR = 1.00) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่ากับ

ตนเองและสังคม เช่น การมีคุณธรรมจริยธรรม การยึดมั่นในหลักธรรม การสุขภาพอนามัย การพลศึกษา นันทนาการ ดนตรีและศิลปะ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระที่เกี่ยวกับวิชาชีพที่เป็นวิชาเอกของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

สาระที่เกี่ยวกับวิชาชีพที่เป็นวิชาเอก	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง
1. สาระที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสังคม	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. สาระที่เป็นลักษณะบูรณาการ โดยมุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจหรือองค์ความรู้	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. สาระที่มีลักษณะยืดหยุ่นและสะดวกต่อการประยุกต์ใช้	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. สาระที่เกี่ยวข้องกับความเป็นโลกาภิวัตน์	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.6 พบว่า สาระที่เกี่ยวกับวิชาชีพที่เป็นวิชาเอกของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ สาระที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสังคม (Mdn = 5.00, IR = 1.00) สาระที่มีลักษณะเป็นบูรณาการโดยมุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจหรือองค์ความรู้ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) สาระที่มีลักษณะยืดหยุ่นและ

สะดวกต่อการประยุกต์ใช้ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) สาระที่เกี่ยวข้องกับความเป็นโลกาภิวัตน์ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระความรู้ ทฤษฎีในวิชาชีพและสาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตรวมทั้งสาระที่เป็น คุณธรรมจริยธรรมของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภท วิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

สาระความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ และสาระที่เป็นทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตรวมทั้งสาระที่เป็น คุณธรรมจริยธรรม	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
1. สาระที่เป็นคุณธรรม จริยธรรม ควรสอดแทรกใน การเรียนการสอนทุกรายวิชา และทุกกิจกรรม	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีใน วิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติทักษะชีวิตและสาระที่ เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็น สัดส่วน 20 : 50 : 30	5.00	4.00	1.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
3. สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีใน วิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติทักษะชีวิตและสาระที่ เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็น สัดส่วน 20 : 40 : 40	4.00	4.00	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
4. สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีใน วิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติทักษะชีวิตและสาระที่ เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็น สัดส่วน 15: 40 : 45	4.00	4.00	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 4.7 พบว่า สาระความรู้วิชาชีพ ทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตและคุณธรรม จริยธรรมของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ทุกข้อดังนี้ สาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม ควรสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกรายวิชาและทุกกิจกรรม (Mdn = 5.00, IR = 1.00) สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็นสัดส่วน 20 : 50 : 30 (Mdn = 4.00, IR = 1.00) สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็นสัดส่วน 20 : 40 : 40 (Mdn = 4.00, IR = 1.00) สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็นสัดส่วน 15 : 40 : 45 (Mdn = 4.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง
1. มีทักษะทางภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีทักษะในการสื่อสารและประสานงานที่ดี	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีทักษะในการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและคอมพิวเตอร์	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ ของผู้ที่จบหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
4. มีทักษะในการจัดการและ พัฒนาวัฒนธรรมในการ ทำงาน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. มีความสามารถในการปรับ ตัวให้เหมาะสมกับบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. มีความสามารถในการเป็น ผู้นำที่ดี เช่น การทำงาน เป็นหมู่คณะ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. มีลักษณะเก่งคิด เก่งงาน และเก่งคน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.8 พบว่า สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมี แนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้ตามค่ามัธยฐานดังนี้ มีทักษะทางภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นอีก อย่างน้อย 1 ภาษา เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีทักษะในการสื่อสารและประสานงานที่ดี (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีทักษะในการใช้เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและคอมพิวเตอร์ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีทักษะในการจัดการและพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงาน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี เช่น การทำงานเป็นหมู่คณะ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีลักษณะเก่งคิด เก่งงานและเก่งคน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อการทำงานเป็นและทำงานได้ดีกว่าเท่านั้นหรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อการทำงานหรือเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
1. สามารถพัฒนาตนและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. รู้จักแสวงหาแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพไปสู่ความเป็นเจ้าของสถานประกอบการหรืออาชีพอิสระ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. รู้จักพัฒนาทักษะอาชีพและภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.9 พบว่า สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า เพื่อการทำงานเป็นและทำงานได้ดีกว่าเท่านั้นหรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ สามารถพัฒนาตนและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) รู้จักแสวงหาแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพไปสู่ความเป็นเจ้าของสถานประกอบการหรืออาชีพอิสระ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) รู้จักพัฒนาทักษะอาชีพและภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มสาระที่เป็นทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตจำเป็นของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ที่บุคคลระดับนี้พึงมีเพื่อการประกอบอาชีพ

สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตจำเป็น	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
1. ทักษะด้านการสื่อสาร ให้ สามารถสื่อและทำความเข้าใจ เข้าใจได้ถูกต้องชัดเจน	5.00	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ทักษะด้านภาษา สามารถ เป็นเครื่องมือพัฒนาอาชีพ และตนเองไปสู่การประกอบ อาชีพในตลาดแรงงานนานา ชาติ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. ทักษะด้านการใช้เครื่องมือ หรือเทคโนโลยี เพื่อเพิ่ม สมรรถภาพในการทำงาน และกิจกรรม	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ให้ สามารถเข้าใจปฏิบัติและใช้ ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ทัน ต่อความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ทักษะด้านการปรับตนเอง เพื่อให้เป็นบุคคลที่ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคใหม่ ของระบบเศรษฐกิจและ สังคมที่อยู่บนพื้นฐานของ ความรู้และเทคโนโลยี	5.00	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
6. ทักษะด้านการจัดการ มี การพัฒนาวัฒนธรรมใน การทำงานให้สามารถจัด ระบบงาน ระบบคนและ ระบบบริหารให้ทันสมัยและ ทันเหตุการณ์	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.10 พบว่า สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตจำเป็นของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ ทักษะด้านการสื่อสารให้สามารถสื่อและทำความเข้าใจได้ถูกต้องชัดเจน (Mdn = 5.00, IR = 0.00) ทักษะด้านการปรับตนเอง เพื่อให้เป็นบุคคลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้และเทคโนโลยี (Mdn = 5.00, IR = 0.00) ทักษะด้านภาษา สามารถเป็นเครื่องมือพัฒนาอาชีพและตนเองไปสู่การประกอบอาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ทักษะด้านการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการทำงานและกิจกรรม (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ให้สามารถเข้าใจปฏิบัติและใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ทักษะด้านการจัดการมี การพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงานให้สามารถจัดระบบงาน ระบบคนและระบบบริหารให้ทันสมัย และทันเหตุการณ์ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การนำหลักสูตรไปใช้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ดังแสดงในตารางที่ 4.11 – 4.17

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง
1. ให้มีคณะกรรมการโรงเรียน กำหนดกรอบการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างชัดเจน	5.00	5.00	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้สึก รู้จริงและปฏิบัติได้จริง	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติและจัดประสบการณ์จริง	5.00	5.00	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. จัดการเรียนแบบทวิภาคี เพื่อเน้นกิจกรรมปฏิบัติและคุณธรรมจริยธรรม	5.00	5.00	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
5. จัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านทักษะอาชีพจากทั้งในและนอกโรงเรียนรวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย	5.00	5.00	0.00	1.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีมาตรฐานและตรงกับกิจกรรม	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ให้ผู้เรียนทำงานเป็นหมู่คณะเพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบและเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.11 พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ ให้มีคณะกรรมการโรงเรียนกำหนดกรอบการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างชัดเจน (Mdn = 5.00, IR = 0.50) จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติและจัดประสบการณ์จริง (Mdn = 5.00, IR = 0.50) จัดการเรียนแบบทวิภาคี เพื่อเน้นกิจกรรมปฏิบัติและคุณธรรมจริยธรรม (Mdn = 5.00, IR = 0.50) ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้สึก รู้จริงและปฏิบัติได้จริง (Mdn = 5.00, IR = 1.00) โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีมาตรฐานและตรงกับกิจกรรม (Md = 5.00, IR = 1.00) ให้ผู้เรียนทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อปลูกฝังความ

รับผิดชอบและเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน (Md = 5.00, IR = 1.00) จัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยการเรียนจากกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านทักษะอาชีพจากทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย (Mdn = 5.00, IR = 1.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
1. สร้างระบบพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยร่วมกับสถานประกอบการให้หลากหลายกิจกรรมในลักษณะทักษะที่เกิดขึ้นจริงในโรงงานเช่นเดียวกับทฤษฎีหรือความรู้เกิดในโรงเรียน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. พัฒนาระบบการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานและสถานประกอบการต่างๆ โดยกำหนดกิจกรรมหลักของโรงเรียนในการปฏิบัติงานจริงเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างกว้างขวาง	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. จัดการเรียนการสอนโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ผู้เรียนจัดทำโครงการครบวงจรอย่างน้อย 1 โครงการก่อนจบการศึกษา	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนระบบ ทวิภาคี	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
4. มีการประเมินผลความสำเร็จ ของกิจกรรม โดยมีมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่โรงเรียนและ สถานประกอบการเป็นผู้ กำหนดขึ้น	5.00	5.00	0.00	0.5	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.12 พบว่า การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้ตามค่ามัธยฐานดังนี้ มีการประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมโดยมีมาตรฐานตัวชี้วัดที่โรงเรียนและสถานประกอบการเป็นผู้กำหนดขึ้น (Mdn = 5.00, IR = 0.50) สร้างระบบพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยร่วมกับสถานประกอบการให้หลากหลายกิจกรรมในลักษณะทักษะที่เกิดขึ้นจริงในโรงงานเช่นเดียวกับทฤษฎีหรือความรู้เกิดในโรงเรียน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) พัฒนาระบบการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานและสถานประกอบการต่างๆ โดยกำหนดกิจกรรมหลักของโรงเรียนในการปฏิบัติงานจริง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างกว้างขวาง (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดการเรียนการสอนโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานครบวงจรอย่างน้อย 1 โครงงานก่อนจบการศึกษา (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการจัดการเรียน การสอนวิชาชีพในรูปแบบอื่นๆของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ในรูปแบบอื่นๆ	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
1. ให้มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นอย่างหลากหลายใน โรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาวิชาชีพและนำไปใช้ได้ จริง	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. จัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ทางไกลหรือ e - learning ที่ หลากหลายเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้และประสบการณ์	4.00	4.00	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
3. จัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ในระบบ นอกระบบและตาม อัธยาศัยโดยให้มีการเทียบ โอนความรู้หรือประสบการณ์ กันได้	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชา ชีพให้ครอบคลุมการจัดการ เรียนการสอนทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียนรวม ทั้งตามอัธยาศัย	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ในรูปแบบอื่นๆ	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
5. เพิ่มสาขาวิชา การเป็นผู้ ประกอบการหรือธุรกิจขนาด กลางและขนาดย่อม (SMEs) ด้วยการสร้างเครดิต การ สร้างทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของ ผู้จบการศึกษา ลดปัญหา การว่างงานและสร้าง ทรัพยากรบุคคลของตลาด แรงงานมากขึ้น	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.13 พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในรูปแบบอื่นๆของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ ให้มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นอย่างหลากหลายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาวิชาชีพและนำไปใช้ได้จริง (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดการเรียนการสอนวิชาชีพทางไกลหรือ e-learning ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และประสบการณ์ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดการเรียนการสอนวิชาชีพในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยโดยให้มีการเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์กันได้ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพให้ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนรวมทั้งตามอัธยาศัย (Mdn = 5.00, IR = 1.00) เพิ่มสาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ด้วยการสร้างเครดิต การสร้างทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของผู้จบการศึกษา ลดปัญหาการว่างงานและสร้างทรัพยากรบุคคลของตลาดแรงงานมากขึ้น (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการสร้างระบบติดตาม และนิตศการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

การสร้างระบบติดตาม และ นิตศการใช้หลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง
1. ให้มีคณะกรรมการติดตาม และนิตศการใช้หลักสูตร ของโรงเรียนจากบุคคลทั้งใน และนอกโรงเรียน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. จัดทำแผนการติดตามและ นิตศการใช้หลักสูตรโดยให้ บุคลากรทุกคนเข้าใจและ ปฏิบัติตรงกัน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. จัดระบบนิตศแบบเพื่อนครู ช่วยเพื่อนครู	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. จัดระบบนิตศการเรียนการ สอนแบบคลินิก (Clinic) เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุน บุคลากร	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. จัดระบบการเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อรับฟังปัญหาและข้อ ข้องใจ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. ให้มีการประเมินการนิตศ การปฏิบัติงานเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อสรุป ปัญหาและเชิญผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านมาให้คำแนะนำ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.14 พบว่า การสร้างระบบติดตามและนิตศการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้ม

ความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงตามแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ ให้มีคณะกรรมการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรของโรงเรียนจากบุคคลทั้งในและนอกโรงเรียน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดทำแผนการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรโดยให้บุคลากรทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตรงกัน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดระบบนิเทศแบบเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดระบบนิเทศการเรียนการสอนแบบคลินิก (Clinic) เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนบุคลากร (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดระบบการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อรับฟังปัญหาและข้อข้องใจ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ให้มีการประเมินการนิเทศการปฏิบัติงานเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่องเพื่อสรุปปัญหาและเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้คำแนะนำ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

การสร้างระบบการประเมินผล การใช้หลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
1. ให้คณะกรรมการโรงเรียน ร่วมกับสถานประกอบการ กำหนดกรอบการประเมินที่ ครอบคลุมสาระและกิจกรรม	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ให้มีการกำหนดช่วงเวลาการ ประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นระยะๆ โดยมีมาตรฐาน ตัวชี้วัดเพื่อปรับปรุง ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. จัดการประเมินโดยใช้ระบบ วิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือเชิง ระบบ (System Approach)	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่4.15 (ต่อ)

การสร้างระบบการประเมินผล การใช้หลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
4. การประเมินผลการใช้ หลักสูตรเน้นการให้กำลังใจ และช่วยเหลือบุคลากรเพื่อ การพัฒนา	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.15 พบว่า การสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ ให้คณะกรรมการโรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการกำหนดกรอบการประเมินที่ครอบคลุมสาระและกิจกรรม (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ให้มีการกำหนดช่วงเวลาการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ โดยมีมาตรฐานตัวชี้วัดเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดการประเมินโดยใช้ระบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือเชิงระบบ (System Approach) (Mdn = 5.00, IR = 1.00) การประเมินผลการใช้หลักสูตรเน้นการให้กำลังใจและช่วยเหลือบุคลากรเพื่อการพัฒนา (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการจัดบริบทในการเรียนรู้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

การจัดบริบทในการเรียนรู้	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง
1. มีบรรยากาศการเรียนรู้แบบบูรณาการและการระดมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรวมทั้งประสบการณ์ร่วมกัน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายครอบคลุมเนื้อหาสาระและทันสมัย	5.00	5.00	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. จัดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ๆให้สอดคล้องกับยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานความรู้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้และกล้าตัดสินใจ โดยผู้สอนคอยแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา	5.00	5.00	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.16 พบว่า การจัดบริบทในการเรียนรู้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐานดังนี้ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายครอบคลุมเนื้อหาสาระและทันสมัย (Mdn

= 5.00, IR = 0.50) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้และกล้าตัดสินใจ โดยผู้สอนคอยแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา (Mdn = 5.00, IR = 0.50) มีบรรยากาศการเรียนรู้แบบบูรณาการและการระดมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งประสบการณ์ร่วมกัน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) จัดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานความรู้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มคุณวุฒิ ประสิทธิภาพและความรู้ ความสามารถของครูอาชีวศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

คุณวุฒิ ประสิทธิภาพและความรู้ความสามารถของครู	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง
1. มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาโทและมีประสบการณ์การสอน	5.00	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีความรอบรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานวิชาชีพนั้นๆ ในสถานประกอบการมาก่อน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีความสามารถสร้างองค์ความรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. เข้าใจวัยรุ่นและมีจิตวิทยาการถ่ายทอดความรู้หรือสาระการเรียนรู้	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.17 พบว่า คุณวุฒิ ประสิทธิภาพและความรู้ ความสามารถของครูอาชีวศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจใน

ทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้ดังนี้ มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาโททางวิชาชีพและมีประสบการณ์การสอน (Mdn = 5.00, IR = 0.00) มีความรอบรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานวิชาชีพนั้นๆ ในสถานประกอบการมาก่อน (Mdn = 5, IR = 1.00) มีความสามารถสร้างองค์ความรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) เข้าใจวัยรุ่นและมีจิตวิทยาการถ่ายทอดความรู้หรือสาระการเรียนรู้ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) มีความสามารถสร้างองค์ความรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์การประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าฐานนิยม มัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

การประเมินผลหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่างระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)	แนวโน้มความเป็นไปได้	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง
1. การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะต้องดำเนินการจากบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียนในรูปของคณะกรรมการ	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบ (System Analysis)	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

การประเมินผลหลักสูตร	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน (Mdn)	ผลต่าง ระหว่าง Mo และ Mdn	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IR)	แนวโน้ม ความเป็น ไปได้	สอดคล้อง/ ไม่สอดคล้อง
4. การประเมินผลการใช้ หลักสูตรต้องมีแบบ หลากหลาย โดยครอบคลุม เนื้อหาสาระและคุณลักษณะ ของผู้เรียนจากตัวผู้เรียน ผู้สอนและผู้ใช้ผลผลิต	5.00	5.00	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. การประเมินผลการใช้ หลักสูตรต้องประเมินผู้เรียน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทฤษฎี หรือความรู้ ด้านทักษะหรือ ความชำนาญการและด้าน คุณธรรมจริยธรรมหรือ ความเป็นคนดี	5.00	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 4.18 พบว่า การประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงจากแนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุดตามค่ามัธยฐาน ดังนี้ การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องมีแบบหลากหลาย โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและคุณลักษณะของผู้เรียนจากตัวผู้เรียน ผู้สอนและผู้ใช้ผลผลิต (Mdn = 5.00, IR = 0.50) การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะต้องดำเนินการจากบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียนในรูปแบบของคณะกรรมการ (Mdn = 5.00, IR = 1.00) การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องประเมินผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทฤษฎีหรือความรู้ ด้านทักษะหรือความชำนาญการและด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือความเป็นคนดี (Mdn = 5.00, IR = 1.00) การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบ (System Analysis) (Mdn = 5.00, IR = 1.00) การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา (Mdn = 5.00, IR = 1.00) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 21 คน ที่ได้รับการคัดเลือกโดยวิธีการแนะนำอ้างอิงแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- 1.1 เป็นผู้มีความรู้ด้านการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และ
- 1.2 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเอกชนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือสนใจการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ
- 1.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

5.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ถกเถียงความคิดเห็นอย่างรอบคอบ และมั่นใจในการตัดสินใจจึงให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามจำนวน 3 รอบ ดังนี้

รอบ 1 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ และเสรีเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

รอบ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยนำคำตอบจากรอบที่ 1 มาสรุปสาระสำคัญรวมทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญและสอดคล้องกันมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ใช้ศึกษา

รอบ 3 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากรอบ 2 มาหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้แบบสอบถามและข้อความ เช่นเดียวกับรอบ 2 แต่แสดงตำแหน่งค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์รวมทั้งตำแหน่งคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไว้ในแบบสอบถามด้วย เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ จากนั้นผู้วิจัยจะนำความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไปประกอบการตัดสินใจต่อไป

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย พร้อมทั้งขอความสมัครใจ การเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายทั้งหมดจำนวน 21 คน ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญยินดีตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 21 คน

2. รอบ 1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามแบบปลายเปิดไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าตามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3. รอบ 2 ผู้วิจัยนำคำตอบแบบสอบถามจากรอบ 1 ซึ่งเป็นการรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับคืนจำนวน 21 คน จากการตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด มาสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ให้ค่าคะแนนของแต่ละข้อความที่คิดว่ามีแนวโน้มความเป็นไปได้

4. รอบ 3 ผู้วิจัยนำคำตอบแบบสอบถามจากรอบ 2 ให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ตอบแบบสอบถามโดยหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมทั้งตำแหน่งที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบ เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ทราบผลการตอบแบบสอบถาม และยืนยันการตัดสินใจอีกครั้ง

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่เป็นค่าคะแนนจากแบบสอบถามรอบ 2 มาหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยมและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 3 และควอไทล์ที่ 1 (Interquartile Range) ผู้วิจัยแปลผลแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจแต่ละข้อความดังนี้

5.1.5.1. ค่ามัธยฐาน

ค่ามัธยฐานตั้งแต่	1.49 ลงมา	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้ที่น้อยที่สุด
ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้ที่น้อย
ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้ปานกลาง
ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้มาก
ค่ามัธยฐานตั้งแต่	4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	แนวโน้มความเป็นไปได้มากที่สุด

5.1.5.2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ข้อความที่มีค่าพิสัยควอไทล์ตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นสอดคล้องกัน

5.1.5.3. ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม

ข้อความที่มีผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมไม่เกิน 1 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน

5.1.6 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีดังนี้

5.1.6.1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จากผลการวิจัยปรากฏว่า

กรอบแนวคิดของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าจะเน้นมีความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์และความเป็นนานาชาติ มีความรู้รอบรู้ลึกและรู้กว้างในวิชาชีพ สามารถเป็นผู้นำและเป็นกลไกในการพัฒนาการอาชีพของตน รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีปัญญาและคุณธรรม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และรู้จักปรับตัวให้สามารถก้าวสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge based economy and society)

จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รักองค์การ รักหมู่คณะและทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ความใฝ่รู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและรู้จักพัฒนาตน เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีวินัยและสุขภาพดี

เพื่อให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าจะเน้น หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีเป็นสัดส่วน 25 : 68 : 7 หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีเป็น สัดส่วน 25 : 70 : 5 หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีเป็นสัดส่วน 30 : 60 : 10

จุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าจะเน้น มีความรู้ ความชำนาญวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา โดยเน้นการปฏิบัติได้จริง มีความรับผิดชอบและสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน เสียสละและมีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะในวิชาชีพ ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น มีมนุษยสัมพันธ์เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นรวมทั้งมีความสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี

5.1.6.2. เนื้อหาสาระของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จากผลการวิจัยปรากฏว่า

สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐานของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าจะเน้น กลุ่มวิชาภาษาจะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับภาษา การสื่อสาร การใช้ภาษาให้ถูกต้อง ความสามารถในการใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพ โดยใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 2 ภาษา เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาจีนหรือภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การคิดคำนวณเชิงประยุกต์และคอมพิวเตอร์ เช่น หลักการและแนวคิดพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจ สภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี คณิตศาสตร์เชิงประยุกต์ ทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม การเข้าใจตนเอง การเข้าใจสังคมของตนและสังคมโลก เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เช่น การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก การเห็นคุณค่าและภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติรวมทั้งกฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความเป็น

มนุษย์ที่มีคุณค่ากับตนเองและสังคม เช่น การมีคุณธรรมจริยธรรม การยึดมั่นในหลักธรรม การสุขภาพอนามัย การพลศึกษา นันทนาการ ดนตรีและศิลปะ

สาระที่เกี่ยวกับวิชาชีพที่เป็นวิชาเอกของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น สาระที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสังคม สาระที่มีลักษณะเป็นบูรณาการโดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ เข้าใจหรือองค์ความรู้ สาระที่มีลักษณะยืดหยุ่นและสะดวกต่อการประยุกต์ใช้

สาระความรู้ทฤษฎีวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตรวมทั้งสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าจะเน้น สาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม ครอบคลุมแทรกในการเรียนการสอนทุกรายวิชา และทุกกิจกรรม สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตและ สาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็นสัดส่วน 20 : 50 : 30 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็นสัดส่วน 20 : 40 : 40 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม เป็นสัดส่วน 15: 40 : 45

สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น มีทักษะทางภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น มีทักษะในการสื่อสารและประสานงานที่ดี มีทักษะในการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและคอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงาน มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี เช่น การทำงานเป็นหมู่คณะ การตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่มีลักษณะเก่งคิด เก่งงานและเก่งคน

สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น สามารถพัฒนาตนและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ รู้จักแสวงหาแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพไปสู่ความเป็นเจ้าของสถานประกอบการหรืออาชีพอิสระ รู้จักพัฒนาทักษะอาชีพและภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ

สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตจำเป็นของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น ทักษะด้านการสื่อสารให้สามารถสื่อ และทำความเข้าใจได้ถูกต้องชัดเจน ทักษะด้านการปรับตนเอง เพื่อให้เป็นบุคคลที่ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้และ เทคโนโลยี ทักษะด้านภาษา สามารถเป็นเครื่องมือพัฒนาอาชีพและตนเองไปสู่การประกอบ อาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ ทักษะด้านการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มสมรรถภาพ ในการทำงานและกิจกรรม ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ให้สามารถเข้าใจปฏิบัติและใช้ประโยชน์ได้ อย่างคุ้มค่า ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทักษะด้านการจัดการมีการพัฒนาวัฒนธรรม ในการทำงานให้สามารถจัดระบบงาน ระบบคนและระบบบริหารให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์

5.1.6.3 การนำหลักสูตรไปใช้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจากผลการวิจัยปรากฏว่า การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น ให้มี คณะกรรมการโรงเรียนกำหนดกรอบการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างชัดเจน จัด การเรียนการสอนแบบบูรณาการและให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติและจัด ประสบการณ์จริง จัดการเรียนแบบทวิภาคี เพื่อเน้นกิจกรรมปฏิบัติและคุณธรรมจริยธรรม ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้จัก รู้จริงและปฏิบัติได้จริง โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีมาตรฐานและตรงกับ กิจกรรม ให้ผู้เรียนทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบและเรียนรู้จากการทำงาน ร่วมกัน จัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยการเรียนจากกิจกรรมที่ปฏิบัติ จริงด้านทักษะอาชีพจากทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น มีการประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมโดยมี มาตรฐานตัวชี้วัดที่โรงเรียนและสถานประกอบการเป็นผู้กำหนดขึ้น สร้างระบบพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยร่วมกับสถานประกอบการให้หลากหลาย กิจกรรมในลักษณะทักษะที่เกิดขึ้นจริงในโรงงานเช่นเดียวกับทฤษฎีหรือความรู้เกิดในโรงเรียน พัฒนาระบบการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานและสถานประกอบการต่างๆ โดยกำหนดกิจกรรม หลักของโรงเรียนในการปฏิบัติงานจริง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างกว้างขวาง จัด

การเรียนการสอนโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานครบวงจรอย่างน้อย 1 โครงงานก่อนจบการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในรูปแบบอื่นๆของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น ให้มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นอย่างหลากหลายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาวิชาชีพและนำไปใช้ได้จริง จัดการเรียนการสอนวิชาชีพทางไกลหรือ e – learning ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และประสบการณ์จัดการเรียนการสอนวิชาชีพในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยโดยให้มีการเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์กันได้ จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพให้ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนรวมทั้งตามอัธยาศัย เพิ่มสาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ด้วยการสร้างเครดิต การสร้างทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของผู้จบการศึกษา ลดปัญหาการว่างงานและสร้างทรัพยากรบุคคลสนองตลาดแรงงานมากขึ้น

การสร้างระบบติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น ให้มีคณะกรรมการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรของโรงเรียนจากบุคคลทั้งในและนอกโรงเรียน จัดทำแผนการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรโดยให้บุคลากรทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตรงกัน จัดระบบนิเทศแบบเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู จัดระบบนิเทศการเรียนการสอนแบบคลินิก (Clinic) เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนบุคลากร จัดระบบการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อรับฟังปัญหาและข้อข้องใจ ให้มีการประเมินการนิเทศการปฏิบัติงานเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่องเพื่อสรุปปัญหาและเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้คำแนะนำ

การสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าจะเน้น ให้คณะกรรมการโรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการกำหนดกรอบการประเมินที่ครอบคลุมสาระและกิจกรรม ให้มีการกำหนดช่วงเวลาการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ โดยมีมาตรฐานตัวชี้วัดเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร จัดการประเมินโดยใช้ระบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือเชิงระบบ (System Approach) การประเมินผลการใช้หลักสูตรเน้นการให้กำลังใจและช่วยเหลือบุคลากรเพื่อการพัฒนา

การจัดบริบทในการเรียนรู้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าจะเน้น จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายครอบคลุมเนื้อหาสาระและทันสมัย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้และกล้าตัดสินใจ โดยผู้สอนคอยแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา มีบรรยากาศการเรียนรู้แบบบูรณาการและการระดมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรวมทั้งประสบการณ์ร่วมกัน จัดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานความรู้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณวุฒิ ประสบการณ์และความรู้ ความสามารถของครูอาชีวศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าจะเน้น มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาทางวิชาชีพและมีประสบการณ์การสอน มีความรอบรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานวิชาชีพนั้นๆ ในสถานประกอบการมาก่อน มีความสามารถสร้างองค์ความรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน เข้าใจวัยรุ่นและมีจิตวิทยาการถ่ายทอดความรู้หรือสภาวะการเรียนรู้ มีความสามารถสร้างองค์ความรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน

5.1.6.4 การประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จากผลการวิจัยปรากฏว่า

การประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าจะเน้น การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องมีแบบหลากหลาย โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและคุณลักษณะของผู้เรียนจากตัวผู้เรียน ผู้สอนและผู้ใช้ผลผลิต การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะต้องดำเนินการจากบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียนในรูปของคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องประเมินผู้เรียน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทฤษฎีหรือความรู้ ด้านทักษะหรือความชำนาญการและด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือความเป็นคนดี การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบ (System Analysis) การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน มีข้อค้นพบที่น่าสนใจหลายประการดังนี้

5.2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

กรอบแนวคิดของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และรู้จักปรับตัวให้สามารถก้าวสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge based economy and society) สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ว่า "...รัฐบาลจะปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิตและมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานและสร้างรายได้และนำประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมโดยยึดหลักการศึกษารสร้างชาติ สร้างคนและสร้างงาน..." และแนวคิดของทักษิณ ชินวัตร. (2544 : 22) กล่าวว่าองค์ความรู้เกิดจากการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่ต้องรู้จักเลือกรับและวิเคราะห์อย่างถูกต้องทางจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ (New Knowledge) อย่างสร้างสรรค์บนพื้นฐานของเหตุผล (Result Oriented) และเกิดประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและการดำรงชีวิตกับคนอื่นได้อย่างเป็นสุขจะต้องรู้จักเลือกรับข้อมูลข่าวสาร รู้จักวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ประยุกต์ข้อมูลข่าวสารนั้นมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือการดำรงชีวิตให้ประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้กรมวิชาการ. 2542 (30 – 31) เห็นว่าการตัดสินใจของมนุษย์ควรยึดทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Social Cognitive Theory) ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดเชิงเหตุผลของมนุษย์ให้การตัดสินใจและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2532 : 10) เห็นด้วยว่าการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสมดุลระหว่างปัญญา คุณธรรมและสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์ฐานความต้องอยู่บนพื้นฐานการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ซึ่งปัจจุบันคนไทยมีพื้นฐานความรู้ต่ำ (คนละ 7.7 ปี) เป็นผลให้คนไทยตัดสินใจและคิดมิติเดียวทำให้เกิดปัญหาวิกฤตทางปัญญา ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการศึกษาหรือการจัดการอาชีวศึกษาจะต้องดำเนินการเพื่อการพัฒนาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกไปสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ก้าวทันโลกและทันเหตุการณ์มากขึ้น

จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า การพัฒนาความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตที่มี

เจตคติที่ดีต่ออาชีพ รักองค์การ รักหมู่คณะและทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี มีความใฝ่รู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ ซื่อสัตย์สุจริต เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์รวมทั้งสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2534 : 24 – 32) ที่เห็นว่าต้องพัฒนาคนให้มีความเชื่อมั่นในหลักแห่งความดี มีความมั่นใจที่จะแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ มีความประพฤติดีงาม ซื่อสัตย์สุจริต ดำรงชีวิตถูกต้องเข้าใจโลกและชีวิตที่เป็นจริง สามารถบริโภคและสร้างโอกาสให้กับตนเองพัฒนาศักยภาพหลากหลายได้เต็มที่และกลมกลืน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะโดยเชื่อมโยงกับโลกของการทำงาน คັນสนีย์ ฉัตรคุปต์และอุษา ชูชาติ. (2544 : 133) เห็นด้วยว่าผู้ผ่านการเรียนต้องสามารถทำงานเป็นหมู่คณะโดยเชื่อมโยงกับโลกของการทำงาน ซึ่งชลลดา จิตติวัฒนพงศ์และอรพิน หงวนศิริ. (2539 : 7 –17) เห็นด้วยเช่นกันว่าคุณลักษณะของแรงงานที่นายจ้างต้องการในปัจจุบันจะต้องมีความรู้ในวิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี อดทน รักองค์การและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าโลกอนาคตจะเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทุกอาชีพ ทำให้คนเครียดกับการแข่งขันที่ไม่มีสิ้นสุด อาจทำให้คนหลงผิด มัง่ายและคิดรวยทางลัด ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนจะต้องปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพและความคิดสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าพบว่า เนื้อหาสาระหมวดวิชาพื้นฐานเป็นร้อยละ 25 หมวดวิชาชีพเป็นร้อยละ 68 และหมวดวิชาเลือกเสรีเป็นร้อยละ 7 มีความเหมาะสมที่สุด สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ. (2542 : 15) ที่กำหนดให้หลักสูตรต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งวิชาการและวิชาชีพ ให้มีความรู้ ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆเป็นสัดส่วนกันอย่างสมดุล มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เช่นเดียวกับ กรมอาชีวศึกษา. (2540 : 1) ที่กล่าวถึงการจัดหลักสูตรวิชาชีพว่าต้องเน้นทักษะวิชาชีพด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดสัดส่วนไว้ชัดเจน เพื่อให้มีการจัดการอาชีวศึกษาเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

จุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าพบว่า ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความชำนาญวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา โดยเน้นการปฏิบัติได้จริง มีความรับผิดชอบและสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาแหล่งการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มีทักษะในวิชาชีพและภาษารวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่นสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 10 – 11) และกระบวนการ

จัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการฝึกปฏิบัติให้ทำได้และผ่านการเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องเน้นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริงให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์และมีคุณธรรม จริยธรรมและกระทรวงศึกษาธิการ. (2542 : 16) เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทุกรูปแบบอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ คັນสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ. (2542 : 128) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาช่วยให้ผู้เรียนสามารถท่องโลกแห่งความรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติด้วยตนเองได้ ซึ่งการทำงานสมัยใหม่ วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยาและคณะ. (2533 : บทคัดย่อ) เห็นว่าบุคคลที่จะได้รับการคัดเลือกเข้าทำงานต้องมีแววจะทำงานได้ดี มีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ ตลอดเวลา มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรมและซื่อสัตย์ ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า สังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่ต้องรู้จักเลือกบริโภคและแสวงหาสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่ออาชีพและตนเองให้มากที่สุดบนพื้นฐานของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและทรัพยากรมนุษย์มีมากขึ้น จึงเกิดการแข่งขันและแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน คนที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ เช่น มีความรู้ ความสามารถทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ขยันอดทน ซื่อสัตย์สุจริต ย่อมเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการหรือหน่วยงาน เพราะเชื่อว่าคุณลักษณะดังกล่าวจะสามารถสร้างประโยชน์ได้ดีและมีประสิทธิภาพสูง

5.2.2 เนื้อหาสาระของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐานของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า

กลุ่มวิชาภาษาจะประกอบไปด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับภาษา การสื่อสาร การใช้ภาษาให้ถูกต้อง ความสามารถในการใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร โดยใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 2 ภาษา

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การคิดคำนวณ คอมพิวเตอร์

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม การเข้าใจตนเอง การเข้าใจสังคมโลก เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่ากับตนและสังคม

ผู้วิจัยเห็นว่าโดยรวมเนื้อหาสาระของหลักสูตร เป็นการพัฒนาคนให้มีความคิดสร้างสรรค์ และคงสภาพความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ. (2543 : 5) ที่เห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่และวิสัย ต้นศิริ. (2539 : 21) เห็นว่าควรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยการ เสริมสร้างทักษะการสื่อสารที่เป็นสากลให้อยู่ในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างเป็นปกติสุข และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2532 : 14 – 15) ให้ความเห็นว่าการพัฒนาการศึกษา ในอนาคตจะต้องพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมและมีความสามารถ พื้นฐานหรือศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองและสังคม สามารถตัดสินใจและเลือกรับความรู้ วัฒนธรรมอย่างเหมาะสมรวมทั้งรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งธนาคารกสิกรไทย (อ้างใน สุจิตรา สุนทรทรัพย์. 2540 : 50) เห็นว่าการพัฒนาที่ผ่านมาทำให้คนมีการเสื่อมโทรมของภาวะ จิตใจมาก จำเป็นต้องพัฒนาคนอย่างหลากหลายวิธี พระราชวรมณี (อ้างในอุ้นตา นพคุณ. 2541 : 38) กล่าวว่ามนุษย์สร้างเทคโนโลยีขึ้นมาเพื่อความสะดวกสบายของชีวิตที่คิดว่าจะเอาชนะ ธรรมชาติได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า เนื้อหาสาระการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงความเป็นคน เพราะคนเป็นมนุษย์สังคมจะต้องเข้าใจตนเองและผู้อื่น เพื่อการพึ่งพากันของสังคมให้เป็นปกติสุข จึงควรต้องได้รับความรู้ (Educate) เปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วม (Participate) โดยจัด การศึกษาเป็นองค์รวม (Holistic Approach) ให้เกิดเป็นระบบเชื่อมโยง (Link) เข้ากับอนาคต ของคนไทยและอนาคตของมนุษยชาติทั้งโลก

สาระที่เกี่ยวกับวิชาชีพที่เป็นวิชาเอกของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า สาระที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นของสังคม มีลักษณะบูรณาการยืดหยุ่นและมีความเป็นโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 50) ที่เห็นว่าการจัดการศึกษา ต้องเชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตของบุคคลในอนาคต เพื่อรองรับการแข่งขันหรือศักยภาพของ ประเทศที่ต้องแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยฐานความรู้ (Knowledge based Economy) ให้ บุคลากรเป็นแรงงานที่มีความรู้ (Knowledge Worker) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ. (2532 : 17) เห็นว่าการจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปในลักษณะที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับ สภาพแวดล้อมวิถีชีวิตของสังคมไทยให้สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ. (2541 : 45) กล่าวว่าการจัดการศึกษาของไทย หลักสูตรจะ ต้องมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลายและเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ส่วนเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ ศักดิ์. (2539 : 39) กล่าวว่าหลักสูตรต้องสอดคล้องกับชีวิตประจำวันสามารถประยุกต์ใช้ได้กับ สภาพความเป็นจริงด้วยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545 : 50) ที่เห็นว่า

การจัดการศึกษาต้องเชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตของบุคคลในอนาคต เพื่อรองรับการแข่งขันหรือศักยภาพของประเทศที่ต้องแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยฐานความรู้ (Knowledge base Economy) ให้บุคลากรเป็นแรงงานที่มีความรู้ (Knowledge Worker) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2532 : 17) เห็นว่าการจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปในลักษณะที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมวิถีชีวิตของสังคมไทยให้สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545 : 20 -26) เห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาจะต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ผสมผสานกับการทำงาน โดยเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว เสริมสร้างศักยภาพตนเอง เพื่อดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีมีคุณค่าในสังคมประชาธิปไตย สามารถติดต่อสื่อสารสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสังคมได้ ซึ่งทักษิณ ชินวัตร. (2544 : 21 - 22) กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเชื่อมโยงหรือสอดคล้องกับการทำมาหากินของคนไทยและโลกที่เปลี่ยนแปลงว่าจะสร้างกำลังคนให้มีปัญญาที่จะดำรงชีวิตอยู่รอดได้อย่างไร ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าหลักสูตรที่จัดการศึกษาในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วจะต้องมีการบูรณาการ ยืดหยุ่นและสามารถประยุกต์ให้สามารถใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลสมัยของการเปลี่ยนแปลง เพราะความจำเป็นของหลักสูตรในวันนี้อาจมิใช่ความจำเป็นในอนาคต ดังนั้นหลักสูตรต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคคลและสังคมให้ปรับตนอยู่สังคมได้กับทุกสถานการณ์

สาระความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพและสาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตรวมทั้งสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า สาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมควรสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกรายวิชาทุกกิจกรรมและสาระความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพเป็นร้อยละ 20 สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตเป็นร้อยละ 50 รวมทั้งสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมเป็นร้อยละ 30 สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 10 - 11) ที่เห็นว่า แนวทางพัฒนาหลักสูตรทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถและความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้เรียนต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ มีความเป็นคนที่ทั้งทางจิตใจและการแสดงออก เช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545 : 16) ที่กำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่ต้องปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะต้องเป็นไปอย่างสมดุลทั้งความรู้ ทักษะและคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือกำกับควบคุมบุคคลให้มีกรอบการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมถูกต้องตามกาลเทศะหรือพฤติกรรมที่ดีงามต่อตนเองและสังคม นั่นคือทำให้ความรู้ต้องคู่กับคุณธรรมเสมอ

สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า ผู้จบหลักสูตรต้องมีทักษะภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา มีทักษะในการสื่อสารการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและคอมพิวเตอร์ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงาน สามารถปรับตัวให้เหมาะสม มีความเป็นผู้นำที่ดี มีลักษณะเก่งคิด เก่งงาน เก่งคน สอดคล้องกับชินภัทร ภูมิรัตน. (2543 : 158) กล่าวว่า แนวทางที่พัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ที่ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้ผู้เรียนสามารถท่องโลกแห่งการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานและสถานประกอบการได้ดี และแนวคิดของ Johnson (อ้างในสันติ คุณประเสริฐ. 2541 : 54) ที่เห็นว่า การเรียนรู้จะมีการใช้สื่อเทคโนโลยีหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยเฉพาะการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนและการค้นคว้าหาความรู้ เป็นกระบวนการที่เน้นวิธีการเรียนรู้ของตัวผู้เรียน ซึ่งจะตอบสนองการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 15) ได้เสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยโลกและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การดำรงชีวิตของคนจึงต้องอาศัยการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามครรลองของชีวิตทุกแห่งทุกเวลาอย่างเหมาะสมและมีความรับผิดชอบ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า สังคมปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นสื่อ การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความจำเป็นที่จะช่วยเลือกบริโภคได้เหมาะสมต่อเนื่องและตลอดเวลา เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อทำงานหรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของผู้จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า ผู้ที่จบหลักสูตรต้องสามารถพัฒนาตนและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ รู้จักแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะอาชีพไปสู่ความเป็นเจ้าของสถานประกอบการหรือตลาดแรงงานนานาชาติ สอดคล้องกับการศึกษาของนวลจิตต์ เขาวกีรติพงศ์และคณะ. (2545 : 9) ที่กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และชินภัทร ภูมิรัตน. (2543 : 157 – 158) เห็นว่า แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่องทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติในการทำงานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้พร้อมในการทำงานและการเรียนรู้ทักษะอาชีพที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งปรัชญา เวสารัชช. (2545 : 30 – 31) กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตการมีส่วนร่วม

และการพัฒนาต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนนำการศึกษาไปปรับเปลี่ยนทักษะอาชีพ ทักษะทางภาษา การสื่อสาร รวมทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์และกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆมาปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยและครอบคลุมทุกด้านอย่างสมดุล เพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์และเลือกสรรเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ตนต้องการหรือสนใจ ให้เกิดประโยชน์ต่ออาชีพและสภาพแวดล้อมในการทำงานทั้งด้านเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่และเทคโนโลยีใหม่ของสังคมโลก เพราะเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถต่างกันแต่สามารถเรียนรู้ได้และเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งจะให้เกิดการพัฒนาตน พัฒนางานไปสู่ความเป็นเจ้าของสถานประกอบการหรือตลาดแรงงานนานาชาติได้

สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติทักษะชีวิตจำเป็นของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจที่บุคคลระดับนี้พึงมีเพื่อการประกอบอาชีพในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้จบหลักสูตรต้องมีทักษะด้านการสื่อสารภาษาให้สามารถสื่อและทำความเข้าใจได้ถูกต้องและชัดเจน สามารถปรับตนเองให้เป็นบุคคลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ สอดคล้องกับแนวคิดของทักษิณ ชินวัตร. (2544 : 22) ที่กล่าวว่าความรู้จะกลายเป็นกำลังอำนาจด้วยการสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่รู้จักเลือกรับและสังเคราะห์อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ (New Knowledge) ในสังคมไทยและพหุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์และสุชาติ กิจพิทักษ์. (2545 : 34) ได้เสนอแนวทางพัฒนามาตรฐาน ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถด้านภาษาไทยและภาษาต่างประเทศให้เกิดทักษะทางการสื่อสาร เพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาอาชีพและการทำงาน ซึ่งชินภัทร ภูมิรัตน. (2543 : 158) เห็นว่าการฝึกอบรมวิชาชีพจะต้องเตรียมบุคคลเพื่อก้าวไปสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ (New Economy) ที่ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยอาศัยทักษะการสื่อสารเช่นเดียวกับนิคม ทาแดงและคณะ. (2545 : 21 - 24) ที่กล่าวว่า การจัดเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการเรียนรู้อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางวิชาการ วิทยาการใหม่ๆและสิ่งประดิษฐ์คิดค้นมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของโรงเรียนที่ต้องพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการแสวงหาความรู้ เพื่ออาชีพและพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว การเรียนการสอนยุคใหม่จะต้องสร้างเครื่องมือหรืออาวุธทางปัญญาให้กับผู้เรียนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสื่อสารทางภาษาที่จะสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการศึกษาและอาชีพ สามารถแยกแยะและคัดเลือกสาระ

อันเป็นประโยชน์กับตนเองและอาชีพอย่างมหาศาล คุ่มค่าและทันต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมโลก

5.2.3 ผลการวิเคราะห์การนำหลักสูตรไปใช้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า ให้มีคณะกรรมการโรงเรียนกำหนดกรอบการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและแบบทวิภาคีให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมหลากหลาย ปลูกฝังการทำงานเป็นหมู่คณะและความรับผิดชอบ สอดคล้องกับการศึกษาของปัญญา แก้วเกียรติและสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2545 : 33 – 37) ที่เห็นว่าการจัดการศึกษาแนวใหม่มุ่งกระจายอำนาจหน้าที่และภารกิจ ความรับผิดชอบและการตัดสินใจไปสู่สถานศึกษาในนามคณะกรรมการสถานศึกษาอันเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยลดช่องว่างระหว่างท้องถิ่นกับส่วนกลาง และจากการศึกษาของชินภัทร ภูมิรัตน. (2543 : 5 – 10) เห็นว่าการพัฒนากำลังคน โดยการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน เสริมสร้างสมรรถนะในการทำงานสูง เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ จึงควรจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อฝึกความชำนาญประสบการณ์จริงจากสถานประกอบการ ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา. (2543 : 80 – 81) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนากำลังคนให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรมจริยธรรม บุคลิกภาพที่ดีและเจตคติที่เหมาะสมออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามตลาดแรงงาน โดยการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานประกอบการ ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้จริง โดยโรงเรียนร่วมมือกับสถานประกอบการให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาวัฒนธรรมในการทำงาน การทำงานเป็นหมู่คณะ การมีวินัยและคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะเอื้อต่อการพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า การประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมโดยมีมาตรฐานตัวชี้วัดที่โรงเรียนและสถานประกอบการกำหนดขึ้น พัฒนาระบบการเรียนการสอนและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับความคิดเห็นของพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์

และสุชาติ กิจพิทักษ์. (2545 : 15 – 18) ที่กล่าวว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินด้วยตัวชี้วัด เพื่อสร้างความมั่นใจหรือพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าผู้จบการศึกษามีคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา. (2543 : 59 – 61) เห็นว่าการกำหนดตัวชี้วัดการศึกษาหรือกิจกรรมนั้นเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการ เพื่อตรวจสอบหรือประเมินผลมาตรฐานความรู้ทักษะวิชาชีพและคุณธรรมจริยธรรม เช่นเดียวกับชินภัทร ภูมิรัตน. (2543 : 2 – 4) เห็นว่าการพัฒนาแรงงานและการพัฒนากำลังคนอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และขยายตัวอย่างรวดเร็ว รุนแรง กัดดันให้สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กล้มละลายไปเป็นจำนวนมาก เกิดปัญหาการว่างงานและการพัฒนากำลังคน ดังนั้นการเรียนรู้ต้องศึกษาความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การดำเนินธุรกิจและการปรับตัวของบุคลากรให้เหมาะสมกับอาชีพและสถานประกอบการ ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการฝึกวิชาชีพจำเป็นต้องให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากสถานประกอบการโดยตรง จึงต้องแสวงหาความร่วมมือในการจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทั้งวิธีการและรูปแบบจะทำให้การพัฒนากำลังคนพร้อมต่อสภาพปัจจุบันและอนาคต

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในรูปแบบอื่นๆของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า ให้มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นอย่างหลากหลายในโรงเรียนและพัฒนาวิชาชีพทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ให้มีการเพิ่มสาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) ด้วยการสร้างเครดิต การสร้างทรัพย์สินทางปัญญา สามารถเทียบโอนความรู้ได้ รวมทั้งมีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพให้ครอบคลุมทุกระบบการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของทักษิณ ชินวัตร. (2544 : 50) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นองค์รวมและเชื่อมโยงกับการสร้างรายได้ของบุคคลในอนาคต รวมทั้งการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เนื่องจากประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของโลกเมื่อโลกเข้าสู่แบบทุนนิยมมีการแข่งขันทางเศรษฐกิจ คนไทยก็ต้องสามารถเลี้ยงชีพตัวเองได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข และชินภัทร ภูมิรัตน. (2543 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) เห็นว่า การเรียนการสอนอาชีวศึกษาต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานและให้สังคมยอมรับผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ. (2542 : 14) ระบุไว้ว่าการจัดการศึกษาสามารถดำเนินการได้ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าการจัดการศึกษาวิชาชีพควรเป็นลักษณะหลากหลาย เพื่อบริการบุคคลที่มีความคิดและความพร้อมแตกต่างกัน การจัดการศึกษาต้องครอบคลุมบุคคลทุกกลุ่มด้วย นอกจากนี้การจัดการอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมพื้นฐานวิชาชีพระยะสั้นๆ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาทักษะ ประสบการณ์เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องมุ่งพัฒนาบุคคลให้ประกอบอาชีพและผลิตกำลังคนให้ตลาดแรงงานด้วย

การสร้างระบบติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า ให้มีคณะกรรมการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรของโรงเรียนจากบุคคลทั้งในและนอกโรงเรียน มีการจัดทำแผนการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตร มีการจัดระบบนิเทศที่หลากหลายและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนครูช่วยเพื่อนครูหรือแบบคลินิค สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ. (2542 : 39) ที่กำหนดให้มีระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินผลคุณภาพการศึกษา คັນลีนีย์ ฉัตรคุปต์และอุษา ชูชาติ. (2544 : 32 – 133) เห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ต้องกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการที่เป็นจริงและทำได้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง ทำงานเป็นทีม คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็นด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ นวัตกรรมใหม่ๆ ได้ รวมทั้งการเชื่อมโยงโลกของการทำงาน การพัฒนาทักษะการทำงานและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และชินภัทร ภูมิรัตน. (2543 : 163) เห็นว่าระบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาที่กำหนดไว้ว่า ให้ชุมชนสังคม สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนากำลังคน การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งในสถานประกอบการ องค์การวิชาชีพ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดทำแผนติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นหัวใจของความสำเร็จและประสิทธิภาพของการทำงาน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาผู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องมีกระบวนการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การให้มีคณะกรรมการจากบุคคลในและนอกโรงเรียน จะทำให้มุมมองการพัฒนาที่หลากหลาย ครอบคลุมและมีคุณภาพ โดยเฉพาะบุคคลภายนอกโรงเรียนจะให้ข้อมูลที่เป็นสาระประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ผลิตและผู้ใช้ผลผลิตตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้ผลการใช้หลักสูตรมีแนวทางพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของชุมชน สังคมและสถานประกอบการมากขึ้น

การสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า ให้มีคณะกรรมการโรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการกำหนดกรอบการประเมินที่ครอบคลุมสาระและกิจกรรม โดยมีมาตรฐานตัวชี้วัดและใช้ระบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือเชิงระบบ (System Approach) สอดคล้องกับบรรจง จันทมาศ. (2540 : 45) ที่ศึกษาวงจรคุณภาพการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาต้องมีการประเมินด้วยการวิจัยและพัฒนาหรือการค้นหาค้นหาสาเหตุ ศึกษาข้อมูล การทดสอบและการประเมินอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุง

หลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงาน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 33) เห็นว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นให้ความสำคัญต่อการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่เป็นธรรมชาติสอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจกระบวนการเรียนการสอนสู่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเพราะการเรียนจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องพร้อมกับการประเมินผล เช่นเดียวกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2524 : 95) ที่เห็นว่าแนวทางการประเมินหลักสูตรต้องดำเนินการเป็นกระบวนการเพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การตัดสินใจและทันต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมี 2 ลักษณะ คือ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรวัสดุอุปกรณ์ กระบวนการเรียนการสอนและเพื่อนำผลไปปรับปรุงระบบการบริหารโรงเรียนรวมทั้งการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นการติดตามความก้าวหน้าหรือความสำเร็จ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคของการใช้หลักสูตรเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนผู้สอนให้เกิดความเชื่อมั่นและเพิ่มผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดบริบทในการเรียนรู้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายครอบคลุมเนื้อหาสาระและทันสมัย โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองรวมทั้งจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้สอดคล้องกับยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ คันทนีย์ ฉัตรคุปต์และอุษา ชูชาติ. (2545 : 77 – 78) ที่เห็นว่ามนุษย์เกิดมาเพื่อการเรียนรู้เพราะมีความสามารถมีความพร้อมจะเรียนรู้ หากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วและการเรียนรู้เกิดจากอิทธิพลอย่างมหาศาลของสิ่งแวดล้อมจากประสบการณ์และสิ่งที่ได้พบเห็นหรือสิ่งที่สร้างสมมาและนวลจิตร์ เขวากิรติพงศ์และคณะ. (2545 : 25 – 26) เห็นด้วยว่าการเรียนรู้อาจเกิดจากสมองและสองมือ นั่นคือการเรียนรู้หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้แต่ละคนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและสนใจ ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าสังคมยุคใหม่เป็นสังคมของการเรียนรู้และแข่งขันกันทางข้อมูลบนพื้นฐานของความรู้ จึงควรกระตุ้นผู้เรียนโดยจัดแหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลายทันสมัยและเน้นการจัดบริบทแบบบูรณาการ

คุณวุฒิ ประสบการณ์และความรู้ ความสามารถของครูอาชีวศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าพบว่า มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำ ระดับปริญญาตรีประสบการณ์วิชาชีพและมีความสามารถสร้างองค์ความรู้ รวมทั้งมีความเข้าใจวัยรุ่นและถ่ายทอดความรู้ได้ดี สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาครูของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ. (2545 : 6 – 7) ที่ต้องการให้ครูมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทาง

วิชาชีพ มีประสบการณ์การสอนอย่างน้อย 2 ปีจึงจะเป็นครูประจำการได้ ซึ่งครูจะต้องได้รับการพัฒนาต่อเนื่องตลอดอายุการทำงานเป็นครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูให้ได้มาตรฐานทั้งทางการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในสภาพของผู้เรียนที่แตกต่างกัน และกระทรวงศึกษาธิการ. (2543 : 18) เห็นว่าการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าความเป็นครูจะต้องมีพื้นฐานการเข้าใจธรรมชาติผู้เรียน เพราะบุคคลที่เป็นครูเปรียบเสมือนต้นแบบแห่งความดีและความรับผิดชอบ จึงต้องได้รับการพัฒนา เช่น การอบรม สัมมนา ดูงานตลอดจนการยกย่องเชิดชูในรูปแบบต่างๆ ให้เป็นบุคคลที่สังคมยอมรับและศรัทธา

การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าพบว่า การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องมีแบบหลากหลาย โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระและคุณลักษณะของผู้เรียนจากตัวผู้เรียน ผู้สอนและผู้ใช้ผลผลิต มีบุคคลทั้งภายนอกและภายในโรงเรียนเป็นคณะกรรมการ รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเฉพาะสาขาไม่ว่าจะทฤษฎีหรือความรู้ ด้านทักษะหรือความชำนาญการและด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือความเป็นคนดี สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 16) ที่ต้องการให้มีการประเมินด้วยวิธีที่หลากหลายจากการพัฒนาของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมรวมทั้งคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 64 - 65) กำหนดไว้ว่าแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญครอบคลุมทุกด้านทั้งความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนและผู้เกี่ยวข้องให้เกิดพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ เพราะสังคมต้องการบุคลากรที่เป็นคนดี คนเก่งและเกิดประโยชน์ต่อวิถีชีวิตของบุคคล ดังนั้นการประเมินผลการใช้หลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพและสนองตอบสังคมได้ ต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการจึงจะทำให้ได้ข้อมูล เพื่อนำไปจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งผลงาน ผลการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนรู้และพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ควรมีการทบทวนนโยบาย จุดมุ่งหมาย หลักสูตร วิธีสอนและการประเมินผลของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยจัดหลักสูตรมีความยืดหยุ่นให้เกิดความคล่องตัวและให้ผู้เรียนมีการปรับตนเข้าสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge based Economy and Society) อย่างมีคุณภาพและทันต่อสถานการณ์ที่เป็นจริง

2. ควรมีการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกรอบแนวคิด จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันผลักดันและติดตามผลผลิตให้บรรลุเป้าหมายด้วยการเป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมอย่างสร้างสรรค์และเป็นสุข

3. ควรมีการจัดประชุมอบรมเทคนิคการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลที่หลากหลายวิธีการหลากหลายรูปแบบแก่ผู้บริหารและครูสอน ให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยผลผลิต (ผู้เรียน) ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาและตัดสินใจ

2. ควรมีการวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : แผนการพิมพ์.
- _____. 2542. **คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2521. **คู่มือครูการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. 2536. **รายงานการวิจัยการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวการจัดการศึกษาระดับประถม มัธยมและอาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษ 1990**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. 2542. **การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านทักษะการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. 2545. **แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2533. **รายงานการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ระยะที่ 3)**. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- _____. 2540. **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กมล สดประเสริฐ. 2527. "การสร้างและประเมินวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตร." **วารสารวิจัยทางการศึกษา**. 1(1) : 32.
- กัญญา กำศิริพิมาน. 2538. **หลักการอาชีวศึกษา**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กาญจนา คุณารักษ์. 2537. **หลักสูตรและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกษม บุญอ่อน. 2522. "เดลฟายเทคนิคในการวิจัย." **ครูปริทัศน์**. 10(10) : 26 – 28.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543. **ศึกษิตแห่งศตวรรษที่ 21 : แนวคิดปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : ชัดเชสมิเดีย.
- โกสินทร์ รังสยาพันธ์. 2526. "ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร." **สารพัฒนาหลักสูตร**. 16(21) : 37.
- ขนิษฐา วิทยาอนุมาส. 2531. "การวิจัยแบบเดลฟาย : เทคนิคและปัญหาที่พบในการวิจัย." หน้า 24 – 39. ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **รวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

- ฉลวย ประชาบาล. 2533. "การศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูงของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา." ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนิดา รัชทรัพย์เมือง. 2534. **พื้นฐานการศึกษา หลักการและแนวคิดทางสังคม.** กรุงเทพฯ :
พิมพ์ดี.
- ชลลดา จิตติวัฒนพงศ์และอรพิน หงวนศิริ. 2539. **รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่องคุณภาพ
กำลังคนตามความต้องการของภาคเอกชนในอนาคต.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. 2543. **รายงานการวิจัยเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ
อาชีวศึกษา พ.ศ..... .** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ชูจิตร์ รินทะวงศ์. 2541. "การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชา
อาหารและโภชนาการ สายวิชาคหกรรมศาสตร์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พุทธศักราช 2534
ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล." ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ทักษิณ ชินวัตร. 2544. **รายงานการประชุมเรื่องวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การปฏิรูป
การศึกษา : วาระแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ทศนา แคมมณี. 2535. "การประเมินผลหลักสูตร." หน้า 114 ในรวมบทความทางการประเมิน
โครงการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองอินทร์ วงศ์ไธธร. 2529. **การจัดการเรียนมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมวิราช.
- ทูลธรรม วรณคำ. 2538. "การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานในพื้นที่ชายฝั่งทะเล
ตะวันออก." ชลบุรี : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 12.
- ธวัช วงษ์สุวรรณ. 2535. **พื้นฐานการบริหารการงานและการอาชีวศึกษา : แนวความคิด
ทฤษฎี หลักการและการจัดการ.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ธีรุดิ ปุณยโสภณ. 2536. **การบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษา เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม.**
กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ธำรง บัวศรี. 2542. **ทฤษฎีหลักสูตร.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

- นพวรรณ วิลาวรรณ. 2537. "การสนองความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ
อุตสาหกรรม โดยใช้แรงงานในท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา." วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์
ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิคม ทาแดงและคณะ. 2545. เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงส์และคณะ. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
ภาพพิมพ์.
- บรรจง จันทมาศ. 2540. การบริหารงานคุณภาพ ISO 9000. กรุงเทพฯ : ส. เอเชียเพรส.
บรรจง ชูสกุลชาติ. 2525. การศึกษาเพื่ออาชีพ. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
_____. 2533. การอาชีวศึกษาครบวงจรกับการพัฒนาคุณภาพของ
การอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
_____. 2534. ทัศนะของอดีตอธิบดีต่อกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ :
กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544. การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
เดอะโนว์เลจเซนเตอร์.
- บุศรินทร์ ปัทมาคม. 2537. "แนวนโยบายอาชีวศึกษากับภาวะการณ์ของประเทศไทย."
ศูนย์การศึกษา. 6(20) : 34.
- บุญญศักดิ์ ใจจงกิจ. 2529. เทคโนโลยีอาชีวศึกษาข้างอุตสาหกรรมกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ :
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ประคอง กรรณสูต. 2525. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช
- ประยูร ศรีประสาธน์. 2527. การวางแผนและการจัดการทางการศึกษา. สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ประเสริฐ นนท์พละ. 2534. นโยบายอาชีวศึกษาในประเทศไทย กรมอาชีวศึกษา 50 ปี
พ.ศ. 2484 – 2534. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- ปัทมา วิมาลา. 2542. "แนวโน้มบทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยการอาชีพในทศวรรษหน้า."
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปัญญา แก้วกียูรและสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้
โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ปรัชญา เวสารัชช. 2545. หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543. การจัดการและบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพฯ.
- เป็รื่อง กิจวัตน์. 2534. การจัดการกิจกรรมการเรียนสำหรับอุตสาหกรรมศิลป์. กรุงเทพฯ :
สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ผ่องใส ศุภจรรยาวัช. 2530. "แนวโน้มของวิชาชีพเลขานุการในปีพุทธศักราช 2540."
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผานิต มงคล. 2531. ศิลปการบริหารอาชีวศึกษา. นครสวรรค์ : โรงพิมพ์เผด็จการพิมพ์.
- พรประภา แสงสินเจริญชัย. 2542. "การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขา
วิทยาการการเงินของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2536."
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์และสุชาติ กิจพิทักษ์. 2543. การประกันคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ภิญโญ สาธร. 2526. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- เมธี ปิลาณานนท์. 2536. การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541. เทคนิคและวิธีการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- วิชัย ต้นศิริ. 2539. โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาวัณย์ ตันวัฒน์พงษ์. 2525. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเวก ปางวุฒิพงศ์. 2523. รายงานประจำปี 2523 กรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ :
กรมอาชีวศึกษา.
- วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยาและคณะ. 2533. การศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิง
พฤติกรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระ บำรุงวัช. 2538. ทิศทางการจัดการศึกษาไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์และอุษา ชูชาติ. 2545. รายงานการวิจัยเรื่องการเรียนรู้รูปแบบใหม่.
กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2524. หลักการวัดและประเมินผล: คู่มือการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- _____ . 2541. **วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ. 2545. **การพัฒนาวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สมบุญ ชิตพงษ์. 2523. "รูปแบบการวิจัยเพื่อประเมินผลหลักสูตร. การวัดผลการศึกษา. 1
(1) : 2 – 4.
- สงัด อุทรานันท์. 2530. **ทฤษฎีหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สวัสดิ์ อุดมโภชน. 2543. **รายงานการวิจัยเอกสารการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพของประเทศแคนาดา**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2542. **คู่มือเรียบเรียงวิทยานิพนธ์**.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สันต์ ธรรมบำรุง. 2527. **หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สันติ คุณประเสริฐ. 2541. "เทคโนโลยี : เครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนศิลปศึกษา."
วารสารครุศาสตร์. 27(3) : 54.
- สันทิต สาริบุตร. 2526. "ความมุ่งหมายของกรมอาชีวศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์
และนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร." **วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
- สิริลักษณ์ จำเียง. 2527. "แนวโน้มการจัดการศึกษาเอกชนสายอาชีวศึกษาในประเทศไทย
โดยใช้เทคนิคเดลฟาย." **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์. 2540. "ความต้องการของเด็กและเยาวชน." **วิทยากร**. 102(2) : 50
- สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. 2539. "การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขา งานออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง พุทธศักราช 2532."
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณากร. 2520. **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2530. **การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน
และปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- _____. 2532. **แนวคิดการจัดการศึกษาในอนาคต**.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- _____. 2535. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2535**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.

- _____ . 2538. แผนหลักการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- _____ . 2539. แผนการศึกษาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____ . 2543. ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____ . 2543. ร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____ . 2544. การปฏิรูปการศึกษา : วาระแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- _____ . 2545. แผนการศึกษา ศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2520. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____ . 2535. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ลำเจียร สมไทยและสมศรี ปรีดาศักดิ์. 2541. "รายงานผลการศึกษากวาระการดำเนินงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนอาชีวศึกษา." การศึกษาเอกชน. 8(78) : 44 – 47.
- สิริลักษณ์ จำเรียง. 2527. "แนวโน้มการจัดการศึกษาเอกชน สายอาชีวศึกษาในประเทศไทย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. 2543. การศึกษารูปแบบผู้นำในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อมรวิชัย นาครทรรพ. 2538. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- อาภากร บุญสม. 2536. "การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเลขานุการของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2530." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุดมศักดิ์ สารบุตร. 2537. "ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและความรู้ไปใช้ตามหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาศิลปอุตสาหกรรม สถาบันพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.” คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- อุ้นตา นพคุณ. 2541. “การศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับจิตวิญญาณ.” *วารสารครุศาสตร์*. 27(81) : 26 – 28.
- อำไพ พรประเสริฐและภูษิต เขาวรัตน์. 2537. “การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ.” *สารศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ*. 1 (3) : 19.
- Braguglia, Kay Hunter. 1994. “A National Delphi Study of The Fasion Industry for Curriculum Development in Collegiate Program of Fashion Merchandising.” Dotoral ProQuest – dissertation, The George Washington University.
- Doll, R.C. 1978. *Curriculum Improvement : Decision Making and process*. 4th ed. Boston Allyn and Baco.
- Good, Carter V. 1973. *Dictionary of Education*. New York : McGraw - Hill Book Company.
- Oliva, P.F. 1982. *Developing the Curriculum*. Boston : Little Brown and Company.
- Saylor, J. Galen, W.M. Alexander and A.J. Lewis. 1981. *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Tanner, D. and L.N. 1950. *Trainer Curriculum Development Theory into Practice*. New York : Macmillan.
- Watson, James Robert. 1987. “Teaching design in the year 2000 : A modified delphi study of the perception of design education.” *Dissertation Abstracts International*. 48(3) : 46 – 48.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือราชการ



ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นางสาวภัทรวิณณ์ วรรณคำ รหัสประจำตัว 44064715 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวโน้ม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน (TRENDS OF THE BUSINESS EDUCATION CURRICULUM OF PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS IN THE NEXT DECADE)" โดยมี รศ.ดร.สมพร ไชยะ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สวัสดิ์ อุดมโกชน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2545

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2545

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก วีระเชษฐ ชันเงิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

23 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม
เรียน

เนื่องจากท่านได้รับคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการ
อาชีวศึกษาเอกชน ในการวิจัยเรื่อง “แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา
บริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน” ผู้วิจัยจึงขอเรียนแนวทางดำเนินการวิจัย ดังนี้
วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (ในช่วงปี พ.ศ. 2546 ถึงปี พ.ศ.
2555)

ขอบเขตของการวิจัย ศึกษาเฉพาะแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวม
ความคิดเห็นที่สอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้เชี่ยวชาญ สามารถใช้คาดคะเนแนวโน้มใน
อนาคตได้เป็นอย่างดี รวบรวมความคิดเห็นโดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 3 รอบ

แบบสอบถามรอบ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้ม
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้าของโรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งอาจจะทำให้ผู้เชี่ยวชาญเสียเวลาไปบ้าง แต่ในแบบสอบถามรอบ 2 และรอบ 3 จะ
เสียเวลาน้อยลงเพราะมีเพียงการกาเครื่องหมายเป็นส่วนใหญ่

แบบสอบถามรอบ 2 ศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามรอบ 1 และจากแหล่งข้อมูลอื่นๆนำมา
สร้างเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

แบบสอบถามรอบ 3 เหมือนแบบสอบถามรอบ 2 แต่เพิ่มค่าสถิติ โดยนำคำตอบในแบบสอบ
ถามรอบ 2 มาหาค่ามัธยฐาน ร้อยละและพิสัยระหว่างควอไทล์ที่สามกับที่หนึ่งของแต่ละข้อ ซึ่งการ
ตอบแบบสอบถามรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้ทราบความคิดเห็นของกลุ่มแต่ละข้อ นอกจากนี้ยัง
ให้โอกาสผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนคำตอบของตนเองและอาจเปลี่ยนคำตอบใหม่ได้ หรือยังคงยืนยันคำตอบ
เดิม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามครบทั้ง 3 รอบ
ซึ่งมีความสำคัญเป็นที่สุดและมีความหมายเป็นอย่างยิ่งต่อความเที่ยง (Reliability) และความตรง

(Validity) ของการวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย ช่วงเวลาในการตอบแบบสอบถามควรเป็นระยะเวลาที่ไม่ห่างกันมากนัก ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่าน โดยตอบแบบสอบถามในเวลา 1 สัปดาห์และโปรดส่งคืนแบบสอบถามรอบแรกภายในวันที่ 10 มกราคม 2546 ขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ภัทรวัณณ์ วรรณคำ

(นางสาวภัทรวัณณ์ วรรณคำ)

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

1.2 จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 โครงสร้างของหลักสูตรโดยเฉพาะองค์ประกอบใหญ่ในโครงสร้าง เช่น สัดส่วนควรเป็นอย่างไร(จากจำนวนเต็ม 110) ของเนื้อหาด้านวิชาพื้นฐาน ทักษะอาชีพและ วิชาเลือกเสรี

1.3.1 วิชาพื้นฐาน	จำนวน.....หน่วยกิต
1.3.2 วิชาชีพ	จำนวน.....หน่วยกิต
1.3.3 วิชาเลือกเสรี	จำนวน.....หน่วยกิต

1.4 จุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าเนื้อหาสาระที่นำมาจัดเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า (ในปี พ.ศ. 2555) ยังคงประกอบด้วยสาระเหล่านี้หรือไม่

2.1 สาระการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทยและอังกฤษ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ยังควรมีหรือไม่ และควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 สาระที่เกี่ยวกับวิชาชีพที่เป็นวิชาเอก เช่น บัญชี หรือการตลาดหรือการจัดการทั่วไป หรือคอมพิวเตอร์ธุรกิจควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ (วิชาเอก) และสาระที่เป็นทักษะรวมทั้งสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมหรือพฤติกรรมควรมีสัดส่วนต่อกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้โดยเฉพาะมาตรฐานของผู้จบหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จะเป็นบุคคลผู้มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่จะทำงานได้ทำงานเป็น ทำงานเก่ง ระดับ Technician หรือระดับ Supervisor หรือระดับผู้จัดการฝ่ายหรือผู้จัดการองค์การควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 ในสาระเกี่ยวกับมาตรฐานผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในอนาคต ตามข้อ 2.3 นั้น ท่านเห็นว่าสมควรที่จะให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้พื้นฐาน ทักษะ ประสบการณ์และพฤติกรรมพอเพียงแก่การทำงานเป็นและทำงานได้ดีกว่าเท่านั้น หรือควรมีวิชาพื้นฐาน เพื่อการเรียนรู้ต่อเนื่องระดับปริญญาได้ด้วย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 เนื้อหาสาระที่เป็นทักษะจำเป็นอื่น (Essential Skill) ที่บุคคลระดับนี้พึงมี
เพื่อการประกอบอาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (ตามความคิดเห็นของท่านดังกล่าวข้างต้น) ในการจัด
การเรียนการสอนจริงในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนและสามารถเกิดผลสำเร็จตามจุดหมายของ
หลักสูตรอย่างแท้จริง ท่านมีข้อคิดเห็น / เสนอแนะต่อการบริหารการใช้หลักสูตรตามหัวข้อต่อไปนี้
อย่างไร

3.1 การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน
มากกว่ามุ่งเน้นภาคทฤษฎีและคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี พหุภาคี (รูปแบบการเรียนการสอน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในรูปแบบอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 การสร้างระบบนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรในโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.5 การสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การใช้หลักสูตรในระหว่างการเรียนรู้ (Formative Evaluation)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.6 การจัดบริบทในการเรียนรู้ เช่น บรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีเสรีภาพใน
การแสดงความคิดเห็น โรงเรียนมีศูนย์การเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ใน
รูปแบบต่าง ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.7 คุณวุฒิ ประสบการณ์และความรู้ ความสามารถของครูอาชีพศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....

4. การประเมินผลหลักสูตร เมื่อได้ใช้หลักสูตรจบสิ้นหรือเมื่อผู้เรียนจบหลักสูตรแล้ว มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

การตอบแบบสอบถามการวิจัยรอบที่ 2

การวิจัยเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สายวิชาบริหารธุรกิจ
ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

TRENDS OF THE BUSINESS EDUCATION CURRICULUM OF PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS IN THE NEXT DECADE

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5
ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจากแบบสอบถามรอบที่ 1 เพื่อ
ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้แสดงความคิดเห็นโดยจัดอันดับความเป็นไปได้ของแต่ละข้อใน
การวิจัยเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจใน
ทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

จึงขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามตามที่แนบมานี้ภายใน 1 สัปดาห์ เพื่อจัดทำ
แบบสอบถามรอบที่ 3 ต่อไป ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภัทรวัดณ์ วรรณคำ
(นางสาวภัทรวัดณ์ วรรณคำ)
ผู้วิจัย

แบบสอบถามงานวิจัยรอบที่ 2

แบบสอบถามการวิจัยรอบที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์รวบรวมและเรียบเรียงจากการรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 และจากแหล่งข้อมูลอื่นตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำ จึงขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาข้อความเหล่านี้ว่า ท่านมีความเห็นด้วยมากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนหรือหากมีข้อเสนอแนะใด ๆ เพิ่มเติม โปรดเขียนลงในช่องข้อเสนอแนะท้ายแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์การพิจารณา

5	หมายถึง	มีแนวโน้มเป็นไปได้มากที่สุด
4	หมายถึง	มีแนวโน้มเป็นไปได้มาก
3	หมายถึง	มีแนวโน้มเป็นไปได้ปานกลาง
2	หมายถึง	มีแนวโน้มเป็นไปได้น้อย
1	หมายถึง	มีแนวโน้มเป็นไปได้น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
1. กรอบแนวคิดในการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ มีแนวโน้มที่ควรจะเป็นดังนี้					
1.1 ให้มีความเป็นนานาชาติ	✓				

จากตัวอย่าง หมายความว่าท่านคิดว่ากรอบแนวคิดการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้ามีแนวโน้มให้มีความเป็นนานาชาติมากที่สุด

แบบสอบถามรอบที่ 2

ประกอบกรวิจัยเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
1. จุดมุ่งหมายการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)สายวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า					
1.1 กรอบแนวคิดกว้าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ควรเป็นดังนี้					
1.1.1 มีความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก.....					
1.1.2 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์และความเป็นนานาชาติ.....					
1.1.3 มีความรู้รอบ รู้ลึกและรู้กว้างในวิชาชีพ สามารถเป็นผู้นำและเป็นกลไกในการพัฒนาการอาชีพของตน.....					
1.1.4 รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีปัญญาด้วยคุณธรรม					
1.1.5 เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และรู้จักปรับตัวให้สามารถก้าวสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge based economy and society).....					
1.2 จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร ควรเป็นดังนี้					
1.2.1 เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น.....					
1.2.2 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รักองค์การ รักหมู่คณะ และทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี.....					
1.2.3 เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ความใฝ่รู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและรู้จักพัฒนาตน.....					
1.2.4 เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและสุขภาพดี.....					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
1.2.5 เพื่อให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม.....					
1.2.6 เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์.....					
1.3 โครงสร้างของหลักสูตร(จากจำนวนเต็ม80-100หน่วยกิต) เป็นสัดส่วนดังนี้					
1.3.1 หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือก เสรี สัดส่วน 25 : 68 : 7.....					
1.3.2 หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือก เสรี สัดส่วน 25 : 70 : 5.....					
1.3.3 หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือก เสรี สัดส่วน 30 : 60 : 10.....					
1.4 จุดมุ่งหมายเฉพาะ ควรเป็นดังนี้					
1.4.1 มีความรู้ความชำนาญวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา โดย เน้นการปฏิบัติได้จริง.....					
1.4.2 มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน เสียสละและมี คุณธรรมจริยธรรม.....					
1.4.3 มีความรับผิดชอบและสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาแหล่ง เรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ.....					
1.4.4 มีทักษะในวิชาชีพ ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ อื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่นภาษาจีน ญี่ปุ่น หรือภาษาอื่น					
1.4.5 มีมนุษยสัมพันธ์ เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นรวมทั้ง มีความสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี.....					
2) เนื้อหาสาระที่นำมาจัดเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2546 ถึงปีพ.ศ. 2555 ยังคงประกอบไปด้วยสาระเหล่านี้					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
<p>2.1 สารการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ควรเป็นดังนี้</p> <p>2.1.1 กลุ่มวิชาภาษาจะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับภาษา การสื่อสาร การใช้ภาษาให้ถูกต้อง ความสามารถในการใช้ เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพ โดยใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 2 ภาษา เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาจีนหรือภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น</p> <p>2.1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การคิดคำนวณเชิงประยุกต์และคอมพิวเตอร์ เช่น หลักการและแนวคิดพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี คณิตศาสตร์เชิงประยุกต์ ทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์.....</p> <p>2.1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม การเข้าใจตนเอง การเข้าใจสังคมของตนและสังคมโลก เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เช่น การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก การเห็นคุณค่าและภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติรวมทั้งกฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย.....</p> <p>2.1.4 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่ากับตนเองและสังคม เช่น การมีคุณธรรมจริยธรรม การยึดมั่นในหลักธรรม การสุขภาพอนามัย การพลศึกษา นันทนาการ ดนตรี และศิลปะ.....</p> <p>2.2 สารการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาชีพที่เป็นวิชาเอก เช่น บัญชี การตลาด การจัดการทั่วไป และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ควรเป็นดังนี้</p> <p>2.2.1 สารที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสังคม.....</p>					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
2.2.2 สาระที่มีลักษณะเป็นบูรณาการโดยมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจหรือองค์ความรู้.....					
2.2.3 สาระที่มีลักษณะยืดหยุ่นและสะดวกต่อการประยุกต์ใช้.....					
2.2.4 สาระที่เกี่ยวข้องกับความเป็นโลกาภิวัตน์.....					
2.3 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพและสาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติ ทักษะชีวิตรวมทั้งสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม ควรเป็นดังนี้					
2.3.1 สาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม ควรสอดแทรกในการเรียน การสอนทุกรายวิชาและทุกกิจกรรม.....					
2.3.2 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติ ทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม สัดส่วน 20 : 50 : 30.....					
2.3.3 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติ ทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม สัดส่วน 20 : 40 : 40.....					
2.3.4 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติ ทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม สัดส่วน 15 : 40 : 45.....					
2.4 สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมที่จะทำงานได้ ทำงานเป็น ทำงานเก่ง ระดับTechnician หรือระดับSupervisor หรือระดับผู้จัดการฝ่ายหรือผู้จัดการองค์การ ควรเป็นบุคคล ที่มีคุณลักษณะดังนี้					
2.4.1 มีทักษะทางภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ อื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น.....					
2.4.2 มีทักษะในการสื่อสารและประสานงานที่ดี.....					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
2.4.3 มีทักษะในการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและคอมพิวเตอร์.....					
2.4.4 มีทักษะในการจัดการและพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงาน.....					
2.4.5 มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ.....					
2.4.6 มีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี เช่น การทำงานเป็นหมู่คณะ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา.....					
2.4.7 มีลักษณะเก่งคิด เก่งงานและเก่งคน.....					
2.5 ในสาระเกี่ยวกับมาตรฐานผู้ที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในอนาคตตามข้อ 2.3 นั้น ท่านเห็นว่าสมควรที่จะให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้พื้นฐาน ทักษะ ประสบการณ์และพฤติกรรมพอเพียงเพื่อการทำงานเป็นและทำงานได้ดีกว่าเท่านั้นหรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ควรมีคุณลักษณะดังนี้					
2.5.1 สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้.....					
2.5.2 รู้จักแสวงหาแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพไปสู่ความเป็นเจ้าของสถานประกอบการหรืออาชีพอิสระ.....					
2.5.3 รู้จักพัฒนาทักษะอาชีพและภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ.....					
2.6 สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตจำเป็น ที่บุคคลระดับนี้พึงมีเพื่อการประกอบอาชีพ เป็นดังนี้					
2.6.1 ทักษะด้านการสื่อสาร ให้สามารถสื่อและทำความเข้าใจได้ถูกต้องชัดเจน.....					
2.6.2 ทักษะด้านภาษา สามารถเป็นเครื่องมือพัฒนาอาชีพและตนเองไปสู่การประกอบอาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ.....					
2.6.3 ทักษะด้านการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการทำงานและกิจกรรม.....					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
2.6.4 ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ให้สามารถเข้าใจ ปฏิบัติและใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ท้นต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี.....					
2.6.5 ทักษะด้านการปรับตนเอง เพื่อให้เป็นบุคคลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้และเทคโนโลยี.....					
2.6.6 ทักษะด้านการจัดการ มีการพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงานให้สามารถจัดระบบงาน ระบบคนและระบบบริหารให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์.....					
3. การนำหลักสูตรไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนจริงในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนและสามารถเกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง					
3.1 การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้					
3.1.1 ให้มีคณะกรรมการโรงเรียนกำหนดกรอบการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างชัดเจน.....					
3.1.2 ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้สึก รู้จริงและปฏิบัติได้จริง.....					
3.1.3 จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติและจัดประสบการณ์จริง.....					
3.1.4 จัดการเรียนแบบทวิภาคี เพื่อเน้นกิจกรรมปฏิบัติและคุณธรรมจริยธรรม.....					
3.1.5 จัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยการเรียนจากกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านทักษะอาชีพจากทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย.....					
3.1.6 โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีมาตรฐานและตรงกับกิจกรรม.....					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
3.1.7 ให้ผู้เรียนทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบ และเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน.....					
3.2 การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ควรดำเนินการ ดังนี้					
3.2.1 สร้างระบบพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยร่วมกับสถานประกอบการให้หลากหลาย กิจกรรมในลักษณะทักษะที่เกิดขึ้นจริงในโรงงานเช่นเดียวกับทฤษฎี หรือความรู้เกิดในโรงเรียน.....					
3.2.2 พัฒนาระบบการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานและสถานประกอบการต่างๆ โดยกำหนดกิจกรรมหลักของโรงเรียนในการปฏิบัติงานจริง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างกว้างขวาง.....					
3.2.3 จัดการเรียนการสอนโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ ให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานครบวงจรอย่างน้อย 1 โครงงานก่อนจบการศึกษา.....					
3.2.4 มีการประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรม โดยมีมาตรฐานตัวชี้วัดที่โรงเรียนและสถานประกอบการเป็นผู้กำหนดขึ้น.....					
3.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในรูปแบบอื่น ๆ ควรดำเนินการดังนี้					
3.3.1 ให้มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นอย่างหลากหลายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาวิชาชีพและนำไปใช้ได้จริง.....					
3.3.2 จัดการเรียนการสอนวิชาชีพทางไกลหรือ e - learning ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และประสบการณ์.....					
3.3.3 จัดการเรียนการสอนวิชาชีพในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยโดยให้มีการเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์กันได้.....					
3.3.4 จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพให้ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนรวมทั้งตามอัธยาศัย.....					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
3.3.5 เพิ่มสาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ด้วยการสร้างเครดิต การสร้างทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของผู้จบการศึกษา ลดปัญหาการว่างงานและสร้างทรัพยากรบุคคลสนองตลาดแรงงานมากขึ้น.....					
3.4 การสร้างระบบติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรในโรงเรียนควรดำเนินการดังนี้					
3.4.1 ให้มีคณะกรรมการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรของโรงเรียนจากบุคคลทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
3.4.2 จัดทำแผนการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรโดยให้บุคลากรทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตรงกัน.....					
3.4.3 จัดระบบนิเทศแบบเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู.....					
3.4.4 จัดระบบนิเทศการเรียนการสอนแบบคลินิก (Clinic) เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนบุคลากร.....					
3.4.5 จัดระบบการเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อรับฟังปัญหาและข้อข้องใจ.....					
3.4.6 ให้มีการประเมินการนิเทศการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อสรุปปัญหาและเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้คำแนะนำ.....					
3.5 การสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรในระหว่างการเรียนการสอน(Formative Evaluation)					
3.5.1 ให้คณะกรรมการโรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการกำหนดกรอบการประเมินที่ครอบคลุมสาระและกิจกรรม.....					
3.5.2 ให้มีการกำหนดช่วงเวลาการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ โดยมีมาตรฐานตัวชี้วัด เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร.....					
3.5.3 จัดการประเมินโดยใช้ระบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือเชิงระบบ (System Approach).....					
3.5.4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรเน้นการให้กำลังใจและช่วยเหลือบุคลากรเพื่อการพัฒนา.....					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
<p>3.6 การจัดบริบทในการเรียนรู้ เช่น บรรยากาศการเรียนรู้ ผู้เรียนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ควรดำเนินการดังนี้</p> <p>3.6.1 มีบรรยากาศการเรียนรู้แบบบูรณาการและการระดมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งประสบการณ์ร่วมกัน.....</p> <p>3.6.2 จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายครอบคลุมเนื้อหาสาระและทันสมัย.....</p> <p>3.6.3 จัดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ๆให้สอดคล้องกับยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานความรู้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ.....</p> <p>3.6.4 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้และกล้าตัดสินใจ โดยผู้สอนคอยแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา.....</p> <p>3.7 คุณวุฒิ ประสบการณ์และความรู้ ความสามารถของครู อาชีวศึกษา ควรเป็นดังนี้</p> <p>3.7.1 มีวุฒิการศึกษาขั้นต้นระดับปริญญาตรีทางวิชาชีพและมีประสบการณ์การสอน.....</p> <p>3.7.2 มีความรอบรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานวิชาชีพนั้น ๆ ในสถานประกอบการมาก่อน.....</p> <p>3.7.3 มีความสามารถสร้างองค์ความรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน.....</p> <p>3.7.4 เข้าใจวัยรุ่นและมีจิตวิทยาการถ่ายทอดความรู้หรือสาระการเรียนรู้.....</p> <p>4. การประเมินผลหลักสูตร เมื่อได้ใช้หลักสูตรจบสิ้นหรือเมื่อผู้เรียนจบหลักสูตรแล้วมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ควรเป็นดังนี้</p> <p>4.1 การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะต้องดำเนินการจากบุคคลทั้งในและนอกโรงเรียนในรูปของคณะกรรมการ.....</p>					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
4.2 การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ เชิงระบบ (System Analysis).....					
4.3 การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ เฉพาะสาขาวิชา					
4.4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องมีแบบหลากหลาย โดย ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและคุณลักษณะของผู้เรียนจากตัวผู้เรียน ผู้สอนและผู้ใช้ผลผลิต.....					
4.5 การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องประเมินผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทฤษฎีหรือความรู้ ด้านทักษะหรือความชำนาญการและด้าน คุณธรรมจริยธรรมหรือความเป็นคนดี.....					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง
ที่กรุณาให้ข้อมูลการวิจัยที่สำคัญนี้
ภัทรวิวัฒน์ วรรณคำ

การตอบแบบสอบถามการวิจัยรอบ 3

การวิจัยเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

TRENDS OF THE BUSINESS EDUCATION CURRICULUM OF PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS IN THE NEXT DECADE

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5
ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้นำคำตอบของท่านผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ เพื่อให้ท่านได้ทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นและของตัวเอง ถ้า
ท่านต้องการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำตอบโปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการเปลี่ยนแปลง
นั้น

ตัวอย่าง

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
1. กรอบแนวคิดในการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ มีแนวโน้มที่ควรจะเป็นดังนี้ 1.1 ให้มีความเป็นนานาชาติ	✓ ▾ ●	●			

● หมายถึง ช่องที่ท่านได้เลือกไว้

▾ หมายถึง แนวโน้มความเป็นไปได้ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

┌───┐ หมายถึง แสดงความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

✓ หมายถึง การแก้ไขคำตอบที่ต้องการ

หากมีการเปลี่ยนแปลงคำตอบขอความกรุณาจากท่านส่งแบบสอบถามกลับคืนภายใน
วันที่ 10 เมษายน 2546 ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภัทรวรรณ วรรณคำ
(นางสาวภัทรวรรณ วรรณคำ)

ผู้วิจัย

แบบสอบถามรอบที่ 3

ประกอบการวิจัยเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
ในทศวรรษหน้าของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
1. จุดมุ่งหมายการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)สายวิชาบริหารธุรกิจในทศวรรษหน้า					
1.1 กรอบแนวคิดกว้าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ควรเป็นดังนี้					
1.1.1 มีความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก.....	▼	└───			
1.1.2 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์และความเป็นนานาชาติ.....	▼	└───			
1.1.3 มีความรู้รอบ รู้ลึกและรู้กว้างในวิชาชีพ สามารถเป็นผู้นำและเป็นกลไกในการพัฒนาการอาชีพของตน.....	▼	└───			
1.1.4 รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีปัญญาด้วยคุณธรรม	—	▼	└───		
1.1.5 เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และรู้จักปรับตัวให้สามารถก้าวสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge based economy and society).....	▼	└───			
1.2 จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร ควรเป็นดังนี้					
1.2.1 เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น.....	▼	└───			
1.2.2 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รักองค์การ รักหมู่คณะ และทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี.....	▼	└───			
1.2.3 เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ความใฝ่รู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและรู้จักพัฒนาตน.....	▼	└───			
1.2.4 เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและสุขภาพดี.....	▼	└───			

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
1.2.5 เพื่อให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม.....	▼	└─			
1.2.6 เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์.....	▼	└─			
1.3 โครงสร้างของหลักสูตร(จากจำนวนเต็ม80-100หน่วยกิต) เป็นสัดส่วนดังนี้					
1.3.1 หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือก เสรี สัดส่วน 25 : 68 : 7.....	▼	└─			
1.3.2 หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือก เสรี สัดส่วน 25 : 70 : 5.....		▼	└─		
1.3.3 หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือก เสรี สัดส่วน 30 : 60 : 10.....			└─	▼	
1.4 จุดมุ่งหมายเฉพาะ ควรเป็นดังนี้					
1.4.1 มีความรู้ความชำนาญวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา โดย เน้นการปฏิบัติได้จริง.....	▼	└─			
1.4.2 มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน เสียสละและมี คุณธรรมจริยธรรม.....	▼	└─			
1.4.3 มีความรับผิดชอบและสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาแหล่ง เรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ.....	▼	└─			
1.4.4 มีทักษะในวิชาชีพ ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ อื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่นภาษาจีน ญี่ปุ่น หรือภาษาอื่น	▼	└─			
1.4.5 มีมนุษยสัมพันธ์ เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นรวมทั้ง มีความสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี.....	▼	└─			
2) เนื้อหาสาระที่นำมาจัดเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2546 ถึงปีพ.ศ. 2555 ยังคงประกอบไปด้วยสาระเหล่านี้					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
<p>2.1 สารการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มวิชา ภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์</p> <p>กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ควรเป็นดังนี้</p> <p>2.1.1 กลุ่มวิชาภาษาจะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับ ภาษา การสื่อสาร การใช้ภาษาให้ถูกต้อง ความสามารถในการใช้ เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีคุณภาพ โดยใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 2 ภาษา เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาจีนหรือภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น</p> <p>2.1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จะประกอบไปด้วย เนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การคิด คำนวณเชิงประยุกต์และคอมพิวเตอร์ เช่น หลักการและแนวคิดพื้นฐาน ทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี คณิตศาสตร์เชิง ประยุกต์ ทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์.....</p> <p>2.1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม การเข้าใจตนเอง การเข้าใจสังคม ของตนและสังคมโลก เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เช่น การเข้าใจ ตนเองและผู้อื่น การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก การเห็น คุณค่าและภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติรวมทั้งกฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย.....</p> <p>2.1.4 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่ เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่ากับตนเองและสังคม เช่น การมี คุณธรรมจริยธรรม การยึดมั่นในหลักธรรม การสุขภาพอนามัย การพลศึกษา นันทนาการ ดนตรี และศิลปะ.....</p>	▼	1			
<p>2.2 สารการเรียนรู้ที่เป็นหมวดวิชาชีพที่เป็นวิชาเอก เช่น บัญชี การตลาด การจัดการทั่วไป และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ควรเป็นดังนี้</p> <p>2.2.1 สารที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับ ความ ต้องการจำเป็นของสังคม.....</p>	▼	1			

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
2.2.2 สาระที่มีลักษณะเป็นบูรณาการโดยมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจหรือองค์ความรู้.....	▼	└───┘			
2.2.3 สาระที่มีลักษณะยืดหยุ่นและสะดวกต่อการประยุกต์ใช้.....	▼	└───┘			
2.2.4 สาระที่เกี่ยวข้องกับความเป็นโลกาภิวัตน์.....	▼	└───┘			
2.3 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพและสาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติ ทักษะชีวิตรวมทั้งสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม ควรเป็นดังนี้					
2.3.1 สาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม ควรสอดแทรกในการเรียน การสอนทุกรายวิชาและทุกกิจกรรม.....	▼	└───┘			
2.3.2 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติ ทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม สัดส่วน 20 : 50 : 30.....	▼	└───┘			
2.3.3 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติ ทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม สัดส่วน 20 : 40 : 40.....	└───	▼			
2.3.4 สาระที่เป็นความรู้ทฤษฎีในวิชาชีพ สาระที่เป็นทักษะ ปฏิบัติ ทักษะชีวิตและสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรม สัดส่วน 15 : 40 : 45.....		▼	└───		
2.4 สาระที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้ที่จบหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมที่จะทำงานได้ ทำงานเป็น ทำงานเก่ง ระดับTechnician หรือระดับSupervisor หรือระดับผู้จัดการฝ่ายหรือผู้จัดการองค์การ ควรเป็นบุคคล ที่มีคุณลักษณะดังนี้					
2.4.1 มีทักษะทางภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ อื่นอีกอย่างน้อย 1 ภาษา เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอื่น.....	▼	└───			
2.4.2 มีทักษะในการสื่อสารและประสานงานที่ดี.....	▼	└───			

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
2.4.3 มีทักษะในการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและคอมพิวเตอร์.....	▼	└			
2.4.4 มีทักษะในการจัดการและพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงาน.....	▼	└			
2.4.5 มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ.....	▼	└			
2.4.6 มีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี เช่น การทำงานเป็นหมู่คณะ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา.....	▼	└			
2.4.7 มีลักษณะเก่งคิด เก่งงานและเก่งคน.....	▼	└			
2.5 ในสาระเกี่ยวกับมาตรฐานผู้ที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในอนาคตตามข้อ 2.3 นั้น ท่านเห็นว่าสมควรที่จะให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้พื้นฐาน ทักษะ ประสบการณ์และพฤติกรรมพอเพียงเพื่อการทำงานเป็นและทำงานได้ดีกว่าเท่านั้นหรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ควรมีคุณลักษณะดังนี้					
2.5.1 สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้.....	▼	└			
2.5.2 รู้จักแสวงหาแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพไปสู่ความเป็นเจ้าของสถานประกอบการหรืออาชีพอิสระ.....	▼	└			
2.5.3 รู้จักพัฒนาทักษะอาชีพและภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ.....	▼	└			
2.6 สาระที่เป็นทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตจำเป็น ที่บุคคลระดับนี้พึงมีเพื่อการประกอบอาชีพ เป็นดังนี้					
2.6.1 ทักษะด้านการสื่อสาร ให้สามารถสื่อและทำความเข้าใจได้ถูกต้องชัดเจน.....	▼	└			
2.6.2 ทักษะด้านภาษา สามารถเป็นเครื่องมือพัฒนาอาชีพและตนเองไปสู่การประกอบอาชีพในตลาดแรงงานนานาชาติ.....	▼	└			
2.6.3 ทักษะด้านการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการทำงานและกิจกรรม.....	▼	└			

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
2.6.4 ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ให้สามารถเข้าใจ ปฏิบัติและใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี.....	▼	└			
2.6.5 ทักษะด้านการปรับตนเอง เพื่อให้เป็นบุคคลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้และเทคโนโลยี.....	▼	└			
2.6.6 ทักษะด้านการจัดการ มีการพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงานให้สามารถจัดระบบงาน ระบบคนและระบบบริหารให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์.....	▼	└			
3. การนำหลักสูตรไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนจริงในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนและสามารถเกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง					
3.1 การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้					
3.1.1 ให้มีคณะกรรมการโรงเรียนกำหนดกรอบการฝึกทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างชัดเจน.....	▼	└			
3.1.2 ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้สึก รู้จริงและปฏิบัติได้จริง.....	▼	└			
3.1.3 จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติและจัดประสบการณ์จริง.....	▼	└			
3.1.4 จัดการเรียนแบบทวิภาคี เพื่อเน้นกิจกรรมปฏิบัติและคุณธรรมจริยธรรม.....	▼	└			
3.1.5 จัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยการเรียนจากกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านทักษะอาชีพจากทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย.....	▼	└			
3.1.6 โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีมาตรฐานและตรงกับกิจกรรม.....	▼	└			
3.1.7 ให้ผู้เรียนทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบและเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน.....	▼	└			

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
<p>3.2 การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ควรดำเนินการดังนี้</p> <p>3.2.1 สร้างระบบพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยร่วมกับสถานประกอบการให้หลากหลายกิจกรรมในลักษณะทักษะที่เกิดขึ้นจริงในโรงงานเช่นเดียวกับทฤษฎีหรือความรู้เกิดในโรงเรียน.....</p> <p>3.2.2 พัฒนาระบบการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานและสถานประกอบการต่างๆ โดยกำหนดกิจกรรมหลักของโรงเรียนในการปฏิบัติงานจริง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างกว้างขวาง.....</p> <p>3.2.3 จัดการเรียนการสอนโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ผู้เรียนจัดทำโครงการครบวงจรอย่างน้อย 1 โครงการก่อนจบการศึกษา.....</p> <p>3.2.4 มีการประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรม โดยมีมาตรฐานตัวชี้วัดที่โรงเรียนและสถานประกอบการเป็นผู้กำหนดขึ้น</p>	▼				
<p>3.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในรูปแบบอื่น ๆ ควรดำเนินการดังนี้</p> <p>3.3.1 ให้มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นอย่างหลากหลายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาวิชาชีพและนำไปใช้ได้จริง.....</p> <p>3.3.2 จัดการเรียนการสอนวิชาชีพทางไกลหรือ e - learning ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และประสบการณ์.....</p> <p>3.3.3 จัดการเรียนการสอนวิชาชีพในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยโดยให้มีการเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์กันได้.....</p> <p>3.3.4 จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพให้ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนรวมทั้งตามอัธยาศัย.....</p> <p>3.3.5 เพิ่มสาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ด้วยการสร้างเครดิต การสร้างทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของผู้จบการศึกษา ลดปัญหาการว่างงานและสร้างทรัพยากรบุคคลสนองตลาดแรงงานมากขึ้น.....</p>	▼	▼			

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
3.4 การสร้างระบบติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรในโรงเรียนควรดำเนินการดังนี้					
3.4.1 ให้มีคณะกรรมการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรของโรงเรียนจากบุคคลทั้งในและนอกโรงเรียน.....	▼	└───┘			
3.4.2 จัดทำแผนการติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรโดยให้บุคลากรทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตรงกัน.....	▼	└───┘			
3.4.3 จัดระบบนิเทศแบบเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู.....	▼	└───┘			
3.4.4 จัดระบบนิเทศการเรียนการสอนแบบคลินิก (Clinic) เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนบุคลากร.....	▼	└───┘			
3.4.5 จัดระบบการเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อรับฟังปัญหาและข้อข้องใจ.....	▼	└───┘			
3.4.6 ให้มีการประเมินการนิเทศการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อสรุปปัญหาและเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้คำแนะนำ.....	▼	└───┘			
3.5 การสร้างระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรในระหว่างการเรียนการสอน(Formative Evaluation)					
3.5.1 ให้คณะกรรมการโรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการกำหนดกรอบการประเมินที่ครอบคลุมสาระและกิจกรรม.....	▼	└───┘			
3.5.2 ให้มีการกำหนดช่วงเวลาการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ โดยมีมาตรฐานตัวชี้วัด เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร.....	▼	└───┘			
3.5.3 จัดการประเมินโดยใช้ระบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือเชิงระบบ (System Approach).....	▼	└───┘			
3.5.4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรเน้นการให้กำลังใจและช่วยเหลือบุคลากรเพื่อการพัฒนา.....	▼	└───┘			
3.6 การจัดบริบทในการเรียนรู้ เช่น บรรยากาศการเรียนรู้ ผู้เรียนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ควรดำเนินการดังนี้					

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
3.6.1 มีบรรยากาศการเรียนรู้แบบบูรณาการและการระดม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งประสบการณ์ร่วมกัน.....	▼	└			
3.6.2 จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายครอบคลุมเนื้อหา สาระและทันสมัย.....	▼	└			
3.6.3 จัดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ๆให้สอดคล้องกับยุคใหม่ของ ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานความรู้ รวมทั้งการเปลี่ยน แปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	▼	└			
3.6.4 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วย ตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้และกล้าตัดสินใจ โดยผู้สอนคอยแนะนำ หรือเป็นที่ปรึกษา.....	▼	└			
3.7 คุณวุฒิ ประสบการณ์และความรู้ ความสามารถของครู อาชีวศึกษา ควรเป็นดังนี้					
3.7.1 มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาตรีทางวิชาชีพและ มีประสบการณ์การสอน.....	▼	└			
3.7.2 มีความรอบรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานวิชาชีพ นั้น ๆ ในสถานประกอบการมาก่อน.....	▼	└			
3.7.3 มีความสามารถสร้างองค์ความรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน.....	▼	└			
3.7.4 เข้าใจวัยรุ่นและมีจิตวิทยาการถ่ายทอดความรู้หรือสาระ การเรียนรู้.....	▼	└			
4. การประเมินผลหลักสูตร เมื่อได้ใช้หลักสูตรจบสิ้นหรือเมื่อ ผู้เรียนจบหลักสูตรแล้วมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ควรเป็นดังนี้					
4.1 การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะต้องดำเนินการจาก บุคคลทั้งในและนอกโรงเรียนในรูปของคณะกรรมการ.....	▼	└			
4.2 การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ เชิงระบบ (System Analysis).....	└	▼			
4.3 การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ เฉพาะสาขาวิชา	▼	└			

ข้อความ	แนวโน้มความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
4.4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องมีแบบหลากหลาย โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและคุณลักษณะของผู้เรียนจากตัวผู้เรียน ผู้สอนและผู้ให้ผลผลิต.....	▼				
4.5 การประเมินผลการใช้หลักสูตรต้องประเมินผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทฤษฎีหรือความรู้ ด้านทักษะหรือความชำนาญการและด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือความเป็นคนดี.....	▼				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง
 ที่กรุณาให้ข้อมูลการวิจัยที่สำคัญนี้
 ภัทรวัฒน์ วรรณคำ

รายนามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง / สถานที่ทำงาน
1.	ดร.สุรียัน นนทศักดิ์	ผู้อำนวยการโครงการศึกษาดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา
2.	ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
3.	นายไพฑูรย์ นันตะสุนทร	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 2 กรมอาชีวศึกษา
4.	ว่าที่ พ.ต.ปณิธาน จันทรไทย *	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
5.	นายเด่นดวง คำตรง	ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพานทอง จังหวัดชลบุรี
6.	นายบุญโชติ แก้วแสนสุข *	ศึกษานิเทศก์ 7 กลุ่มงานนิเทศการศึกษาเอกชน ประจำสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
7.	ว่าที่ ร.ต.กฤต มาเดช	หัวหน้างานหลักสูตร กรมอาชีวศึกษา
8.	นายประยูร หลังทรัพย์	นักวิชาการศึกษา 7 ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
9.	นายทูลธรรม วรรณคำ *	นักวิชาการศึกษา 8 ว สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
10.	ดร.สิริลักษณ์ รัชชุศานติ	ศึกษานิเทศก์ 9 กรมอาชีวศึกษา
11.	บาทหลวงลือชัย จันทรเป็ *	ผู้อำนวยการโรงเรียนดาราสมุทรบริหารธุรกิจ จังหวัดชลบุรี
12.	ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

รายนามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง / สถานที่ทำงาน
13.	นายอัครัง ไชตะมั่งสะ *	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทคโนโลยีทีพีไอ จังหวัดระยอง
14.	นายสุรพงษ์ ศรีวินิจ	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
15.	รศ.ดร.พงศ์ หรดาล	คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏพระนคร
16.	นายประยูร หลังทรัพย์	นักวิชาการศึกษา 7 ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
17.	รศ.ดร.สมบัติ ทีฆทรัพย์	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
18.	นางสุฤดี จันทนเสวี	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
19.	นายวรวิทย์ ทองเงิน	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
20.	นายประเสริฐ กลิ่นชู *	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี
21.	นายรุ่งโรจน์ ตรงสกุล	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

หมายเหตุ * เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มแรกด้วย จำนวน 6 คน